



GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.



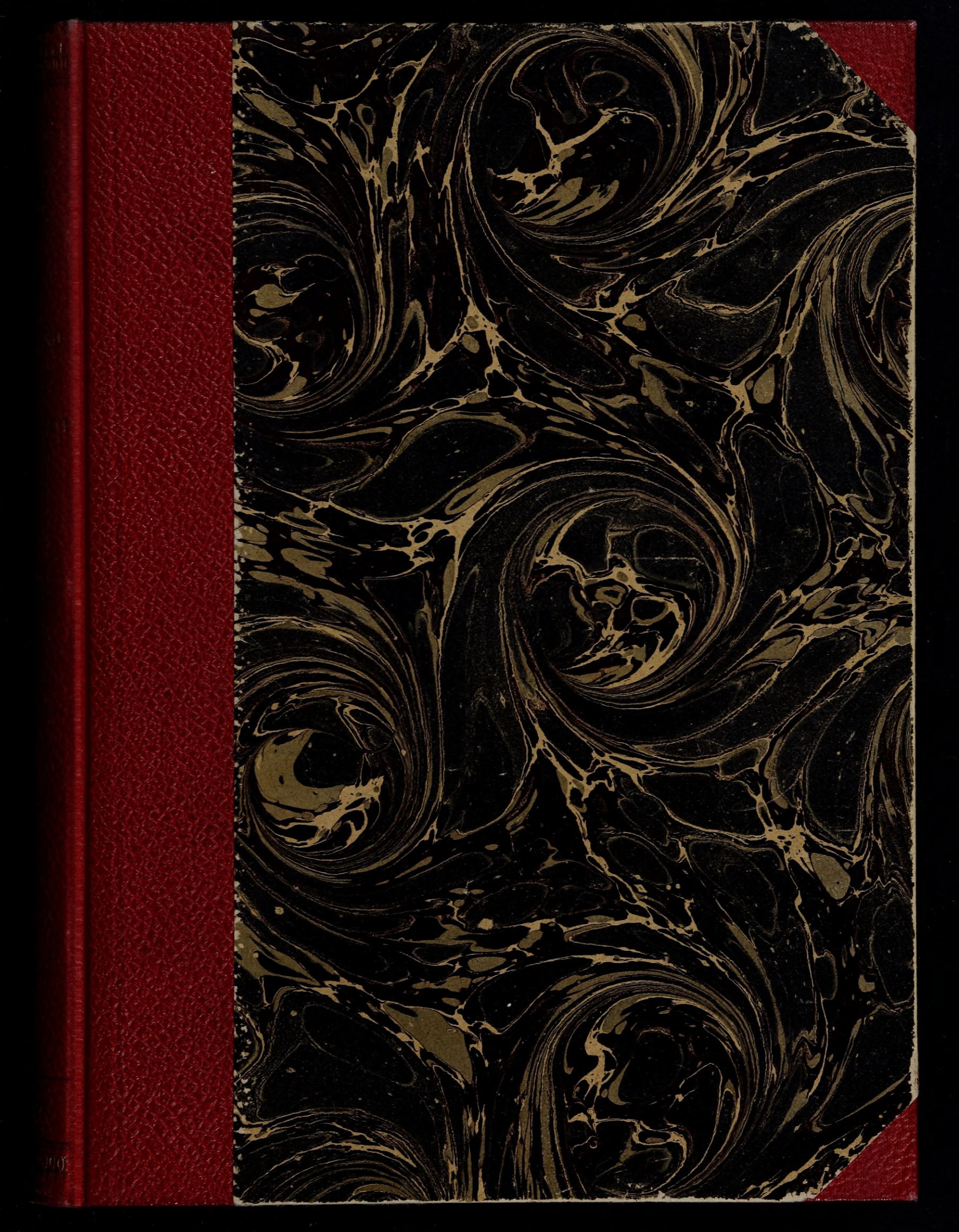
GÖTEBORGS
UNIVERSITET



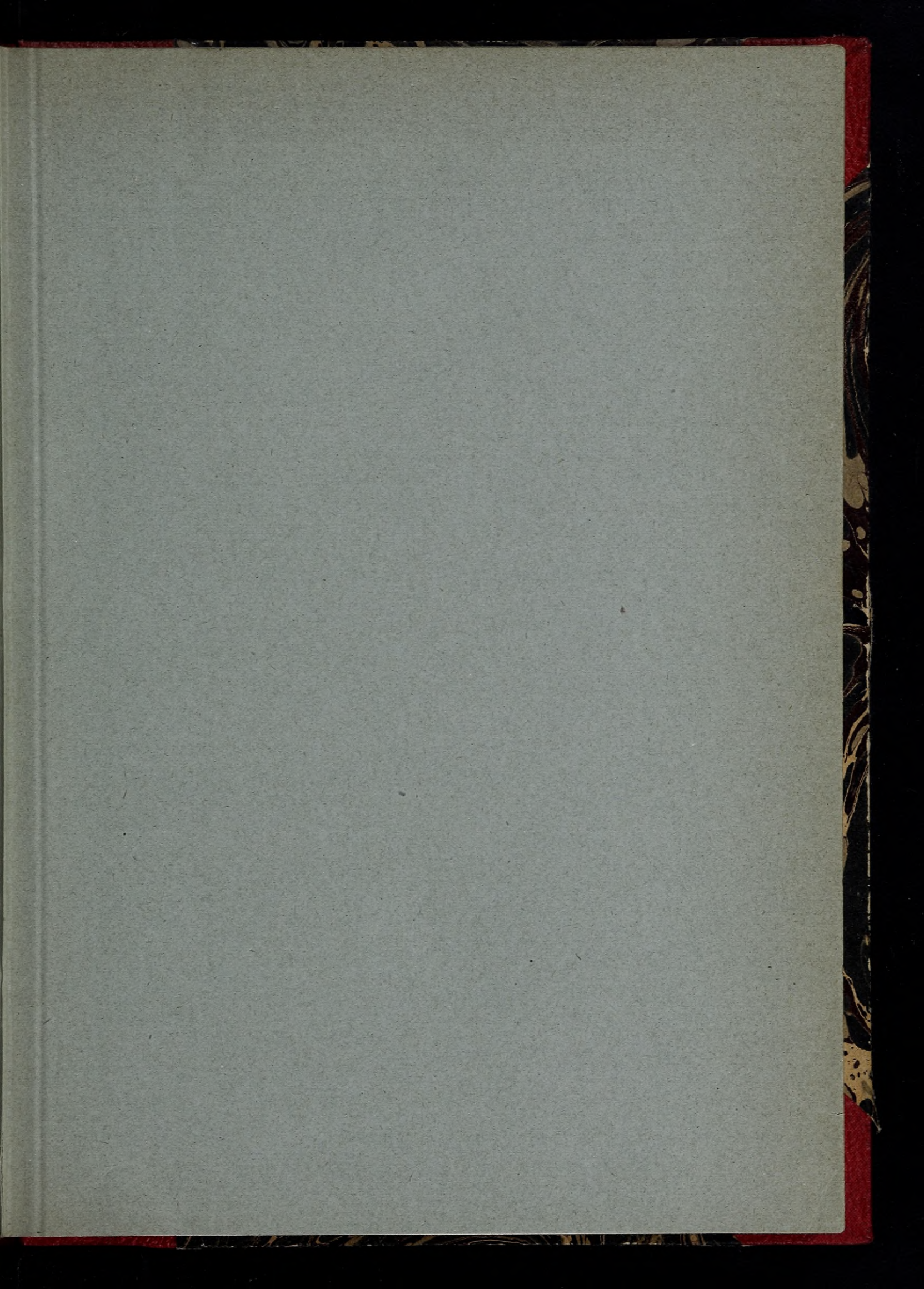
LUNDS
UNIVERSITET

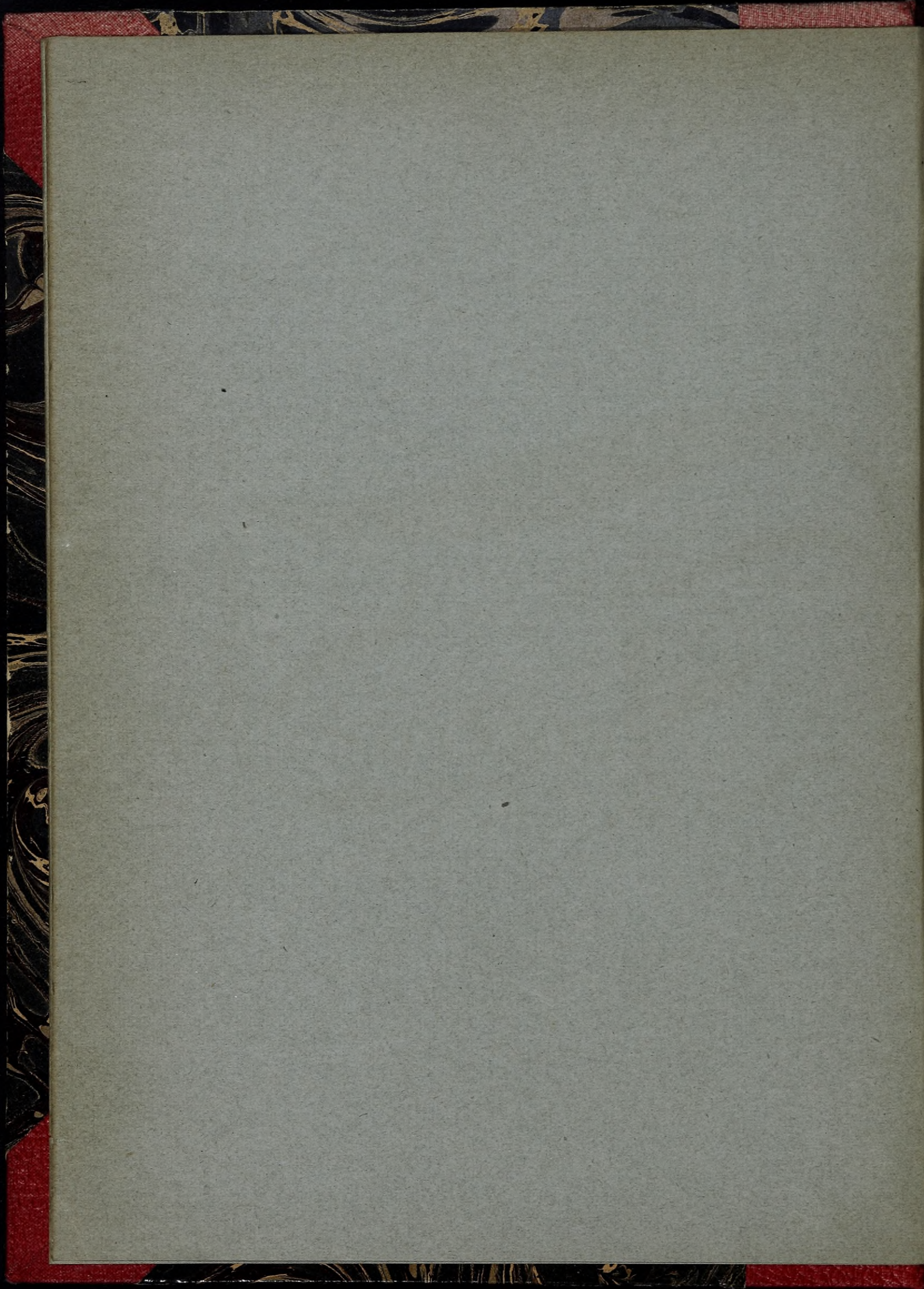


UPPSALA
UNIVERSITET



Vitt.
Su.



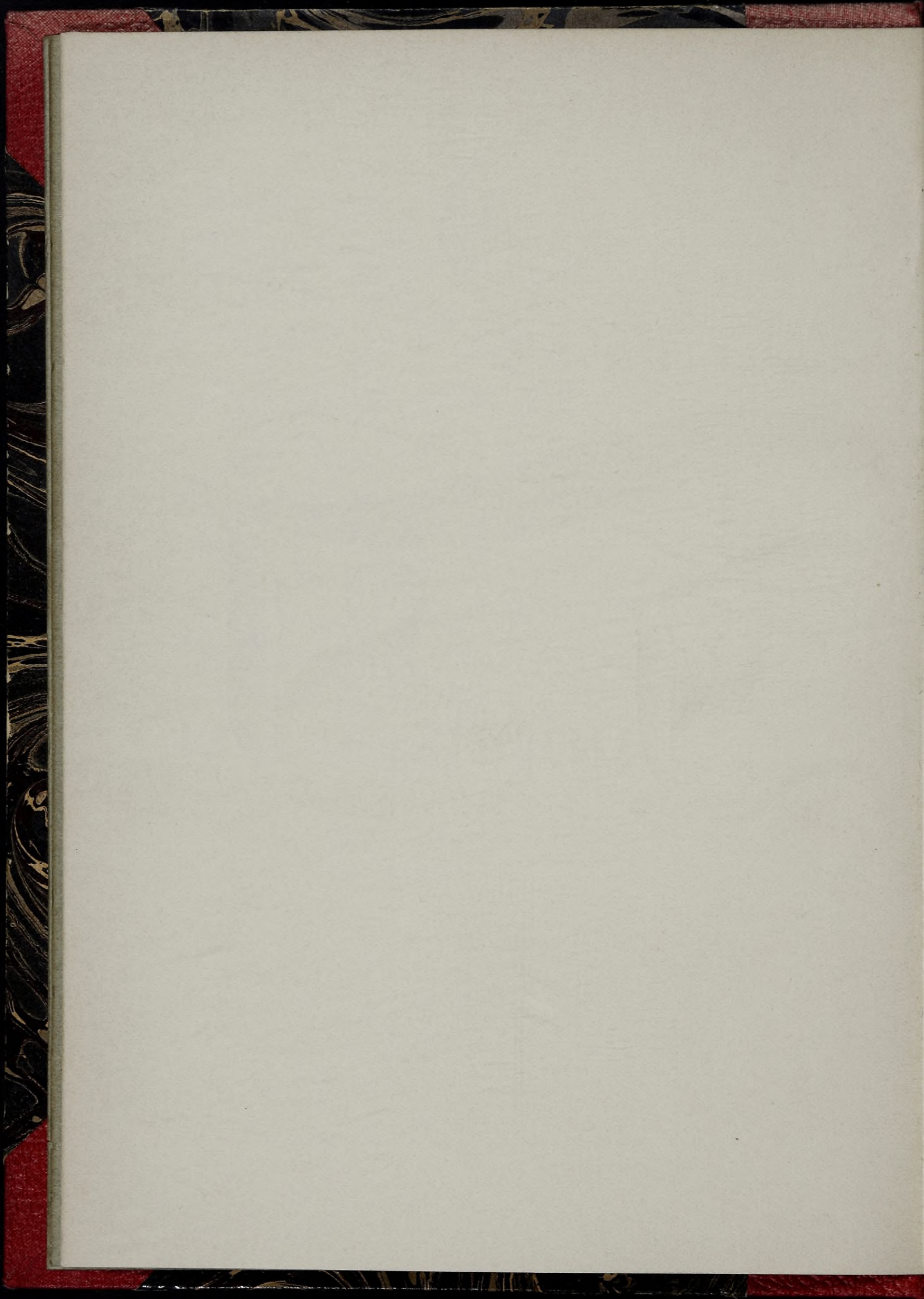


Karl. Eric. Forsslund

Jungfru-Maria

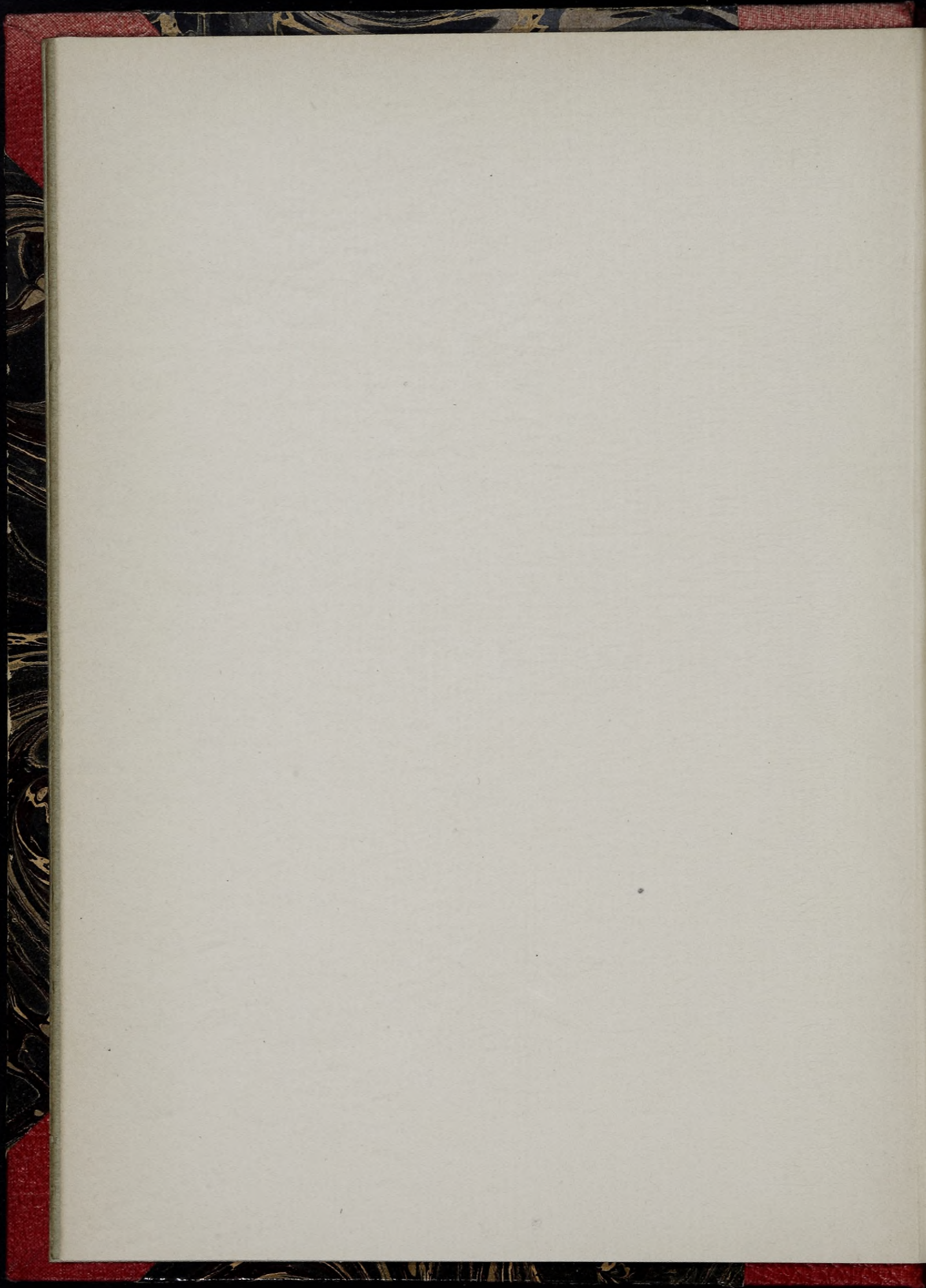


Stockholm
Wahlström & Widstrand



KARL ERIK FORSSLUND

JUNGFROU-JAN



JUNGFROU-JAN

EN SAGBOK

AF

KARL ERIK FORSSLUND



STOCKHOLM
WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG 1897.

Pappersleverantör: LESSEBO AKTIEBOLAG.

»Hej, viljen I höra sagor —
de sjunga om glädje, de sjunga om sorg.
Om sol öfver blåa bergen
och längtans nätter i skogens borg.

»Och viljen I höra sagor
om bi och blomma, om jungfru och svän —
de lefdes för tusen år sen,
om tusen år de lefvas väl än!»

Det var i Ljusnare finnmark
på Solklintens blånande topp.
Han låg och sjöng för stormen,
som ilade vild sitt hvinande lopp.

Han sjöng för sol och för vindar
och alla de furor i bergen blå,
och vinden i högsta tallen
sig satte att hvila och lyssna därpå.

Han sjöng som en fågelhane,
en dombärrhane, en röd och grann.

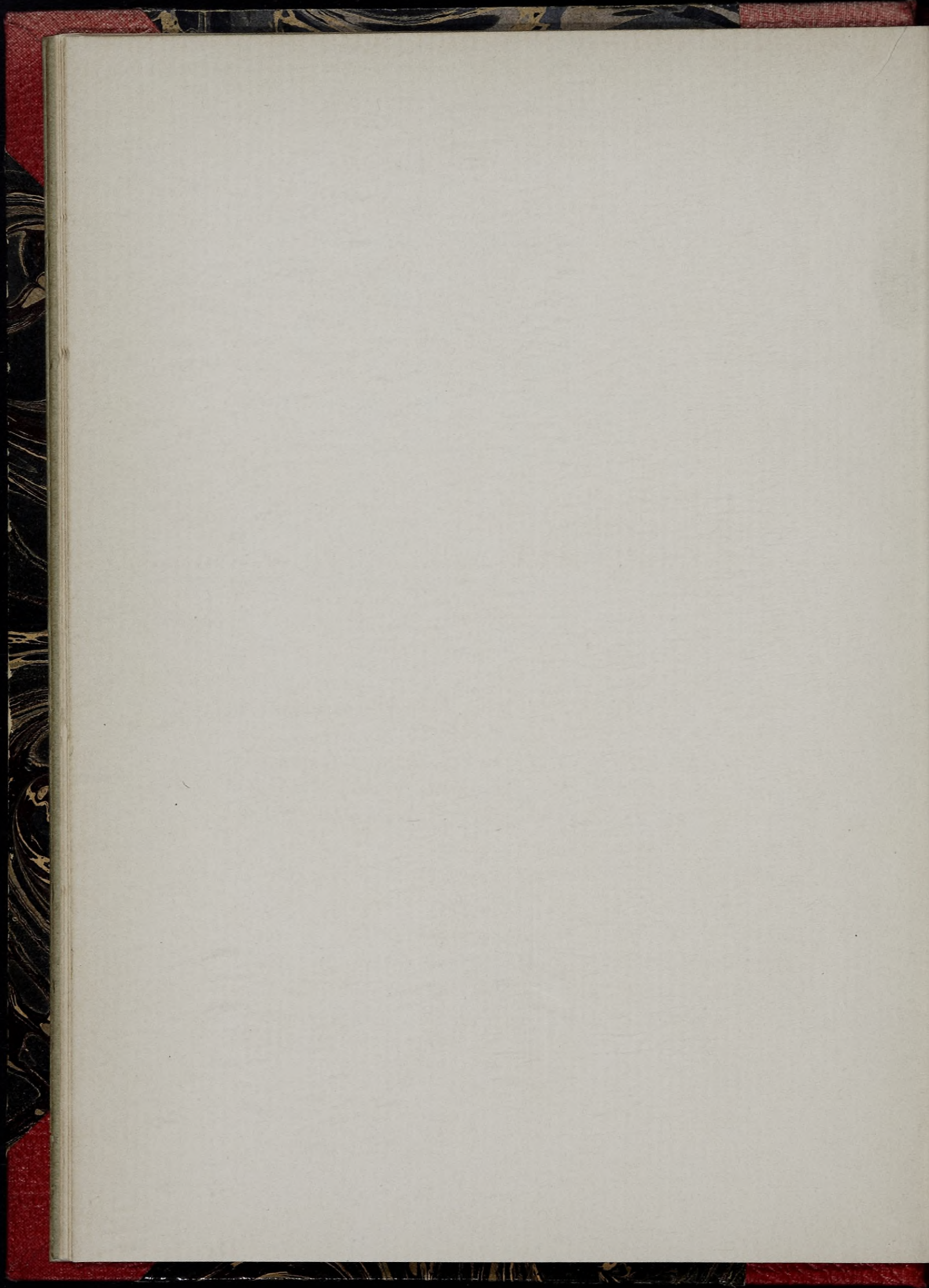
Gå toner, gå tankar i höjden —
blå himlen den skälfde, och solen hon brann.

»Och viljen I höra visor —
de sjunga om längtan med vanda och fröjd.

Hur blomsterna längta mot solen
och lärkorna längta mot himmelens höjd!»

I.

Ung Rolf han vandrar en ensam stig
allt under himmelen blå.
Hvi kunnen I ej följa mig,
I jungfrur och svänner små?



ÄR INGEN RIKTIG SAGA,
UTAN SKALL ENDAST
GÖRA LÄSAREN HEMMA-
STADD.

Ett bärg står i bärgslagen, dess högsta topp är en naken klack som kallas Solklinten.

Däruppe växer en ensam tall, och står man vid hans fot har man en utsikt som man får leta efter maken till. Jag skall försöka att beskrifva den, men jag vet att mina ord aldrig skola kunna visa dig taf-lorna så som jag själf sett dem; det är nu en gång så stäldt, att allt det härliga och fagra som fins i världen, det blir litet och blekt och vanligt när en människa försöker måla af det med ord.

Skogens haf böljar rundt kring Solklinten, så långt blicken når, och bergen äro böljorna. Det är mjuka

böljor med långa sluttningar, de storma ej mot himlen i stigande trots och ha ej hvitt skum på sina toppar såsom de snötäckta fjällen. De äro väldiga ändå, bärgslagsskogens böljor; de tyckas hvila sida vid sida, kam bakom kam — varmt djupgröna närmast, men alltmer blånande blå ju längre bort — de tyckas ligga där utsträckta i drömmar och tyst längtan. Men mellan deras breda ryggar finnas mörka djup; skogshafvets botten gömmer vildmarker med branta stup och lodräta, nakna klippväggar.

På Solklinten växer mossa och tät ljung kring tallens fot. Närmast under själfva klacken stå några mariga enar och förkrympta tallar rundt om, de klättra och klänga mot toppen, men orka aldrig opp. Nedanom dem börjar storskogen; hela bärget är täckt af hög och tjock barrskog, mäst tallar. Och än längre ned sträcka dalarna ut sig, en på östra sidan, en på västra; de äro vidt skilda till anletsdrag och lynne, den som ligger östan är mörk och vild, men leende och ljus i hyn är den som ligger västan.

I den dalen blanda sig lummiga dungar af löfskog med barrskogen; dalen är full af denna svällande, saftiga grönska. Här och där i grönskan ser man ljusa fläckar; några äro lysande blåa, som om lösryckta flikar af sommarhimlen fallit ned där, det är sjöar i dalbotten och tjärnar högre upp på sluttningarna; andra äro gula som guld äller brokiga på ljusgrön botten, det är blommande ängar och sädesfält;

och andra äro varmt brunröda, det är fall och svedjeland, och åter andra glänsande gråa som silfver, det är malmhögar och slaggvarp på gruffälten.

Det är lif i den tafan, och därtill bidraga aldra mäst några bjärta, hvita och röda punkter, som här och där lysa fram ur skog och dungar. Det är härrgårdar och bondstugor, hyttor och lador, och de färgklickarna är det en stor glädje att se i allt det gröna. Härrgårdarna ligga kring sjöarna, bäddade bland mjuka bolstrar och kuddar af löfkronor; i dalens södra mynning maka de sig samman till en by, där stiger den hvita kyrkans torn öfver skogen bland hyttornas rykande skorstenar och svarta tak. De röda bondgårdarna ligga strödda litet hvarstans i dalens dungar; några ha äfven krupit upp på höjderna och ligga där och sola sig på bärgängarna äller på de gråa gruffälten.

Sjön i dalens norra ända heter Ljusnaren. Den har många gröna holmar, och på stränderna rundt om ligga vackra gårdar; men vackrast af dem är Furuborg, den reser sig hvit och stolt på den höga stranden, just där ån flyter ut ur sjön — rakt under oss, som stå på Solklinten.

Men innan jag beskriver den närmare, skall du vända dig helt om, mot den andra dalen. Där ligger Norrsjön längst ned, och rundt omkring den är det skog och bara skog. Den dalen är en mörk vildmark och en tyst ödemark; där fins en enda ljuspunkt

i den vida skogsslätten, det är en röd liten gård, omgifven af några sluttande åkerlappar; den heter Brusala och ligger midt emot Furuborg. Den är mindre än den andra dalens gårdar, men den har grannare utsikt från sin förstukvist; ty den ligger högt upp på bärget, den ser ut öfver hela dalen med skog och sjö, och är nästan i jämnhöjd med de blå bergåsarna på andra sidan.

Om du tänker dig att bärget, som har Solklinten till hjässa, är en lefvande varelse, så har han två ansikten; mörkt och allvarligt är det ena, men det andra leende ljusst. Så är det ock med folket som bor där i dalarna; det har finnblod i ådrorna, det flyter trögt och tungt för det mästa, men brusar lätt upp; det är tjockt och rödt, det är starkt och fordrande. Trögtänkta äro de, tankarna komma först efteråt, sedan det är gjordt. Och så skogen — den ger längtan och gör hågen het. Jag har sett dem när solen skiner och blodet bränner, jag har hört dem skratta och sett solen i deras ögon! Sedan komma tankens moln och skymma bort den; tankens gråa regn kommer och kyler af blodet, då faller den stora skogens mörker öfver dem, de bli bittra och tungsinta. Då kommer längtan och ensamhetskänslan. Å, denna ensamhet — många gör den lyckliga, men fler jagar den till vanvett; den blir lif och vana för många gamla däruppe; för kolaren i skogen, för fiskaren i bärgsjöarna, och för kloka gummor och gubbar i vild-

markens kojor — där finnas många såna, jag känner själf både Spå-Eva och Kloka Gubben i Spögubbtorp. Tyst och slutet folk allasamman, utom när de gripas af rus äller annan glädje, då skratta de hårdt och skråla.

Men ensamheten kommer också ibland till de unga, och hvad är det annat än den som är roten till all ungdomsårens längtan, kärnan i all ung sorg och i allt vårens vemod. —

Brusala är en liten treflig gård. Han som bygde den är död sen många år; han lär ha varit en stilla man med godt förstånd i praktiska ting, och en sträfsam man, uppe med solen och i arbete till sena kvällen. Det lilla landtbruket tarfvade väl ej all denna möda; men patronen på Brusala var mycket anlita'd af socknen, man anförtrodde honom gärna offentliga värf, och han åtog sig dem undergifvet och utförde dem redbart och omsorgsfullt. För rästen var det ingenting ovanligt med honom, han gick samma vägar som alla andra.

Han lämnade gården i arf åt sonen, som var enda barnet. Den var som sagdt inte stor — en bit skog på båret ofvanom stugan, åkerlapparna och ängarna på slutningen nedanför, en björkhage nere vid sjön, ladugård med tio kor och två hästar i stallet — men allt det där var i godt skick, litet reda pänningar funnos också efter gubben, och om man så räknar med

förtjänsten af några grufdelar, så borde ju änkan och sonen kunna föra ett lugnt och sorgfritt lif.

Ja, visst göra de väl det. Kära Mor, som hon kallas, är en duktig och säker kvinna; det är hon som sköter om gården än så länge, tills sonen blir mogen och myndig. Hon håller tömmarna med stadig hand, och hon har respekt med sig bland tjänare och dagkarar. Men det fins en som hon inte har någon makt öfver och inte håller tycks vilja ha det, underligt nog — det är sonen. Han heter egentligen Johan, men kärt barn har många namn; när fadern lefde och var i sitt bästa lynne, kallade han honom Janne, modern säger mäst Johannes, och ute i bygden får han vanligen heta Jan, äller härr Jan om det skall vara fint. Och mot honom är Kära Mor som en annan människa; när hon talar till honom, får hon en egen blid klang i rösten, och ser hon på honom, lyser det fram något så ljust och solvarmt i hennes ögon, att man rakt undrar öfver hur de äljes kunna vara så gråa och förståndiga.

Se, de många arbetsåren och det långa hvardagssläpet ha väl gjort hennes själ grå och hennes tankar kalla och allvarstunga. Men jag har hört berättas att hon var ett fagert och fint väsen i sin ungdom, hon tyckte om gamla sagor och visor och sjöng vackert och behagligt. Då lefde mannen och skötte gården själf, och mäst var han ute i skog och mark; hon satt ensam hemma och gnolade, och där var god tid

till drömmar. Det var vid den tiden Jan kom till, och för honom berättade hon sina sagor, honom vaggade hon i sömn med sina visor.

Däraf kommer det väl att Jan blifvit som han är. Han har nog en bit af fadern i sig också, fast det mäst tagit sig uttryck i det yttre, i hans starka kropp och hans ljusa hår; men sina anor har han på mödernet, hans mors släkt har left där i trakten i långliga tider, och i den har det funnits ståtligt folk, skogsmän och bärgsmän, och folk med namn i sägnerna, visdiktare och bondspelmän. Det är nog deras blod som sjunger i Jans ådror; Härre Gud, inte är han alltid som han borde, inte visar han stora anlag att bli en stadgad man och en duktig jordbrukare, och nog grubblar Kära Mor ofta öfver hvad det skall bli af honom; han stryker omkring i skogarna när han inte hänger öfver böckerna, och han vill bara spela fiol och roa sig, när han inte stänger in sig på sin kammare och sitter uppe hela nätterna, utan att hon egentligen vet hvad han har för sig. Men ändå — han är ju bara pojken än, knapt tjugu år, och blir han inte en driftig landtbrukare, så kan det väl bli folk af honom ändå; det fins stunder, då hon drömmer om att han skall bli en stor man och en diktare, som sprider sol på jorden med saga och sång! Nå, det där är väl bara moderliga luftslott och fantasier, men säkert är att hans anlag peka ditåt, och nog håller han af mor sin; är hon trött och nedstämd kan

han sitta och spela för henne i timtal, hennes blommor pysslar han om som om de vore väsen med själ och känsla, och han gör det hemtrefligt för henne på alla sätt.

Ja, detta är allt som jag nu behöfver förtälja om Brusala och om dem som ha sitt hem där. Vänd dig nu om och se ned mot Furuborg. Den gården är grannare, den ligger som ett slott i en park af gamla björkar och lindar och fruktträd af alla slag. Rundt om ligga visthus och bodar; stall och iadugård äro fulla af vackra välfödda kreatur, drängstugor och kökskammare af trogna tjänare och de många gästrummen af vänner och vägfarande året om.

Patron Bärg heter härren till Furuborg. Han är en stor och stark man, till kroppen en jätte, en småkonung till själen. Och ett stort rike har han; det sträcker sig öfver tiomila skogar och höga bärg; det sluter inom sina gränser stora fiskevatten och malmrika gruffält, bördiga åkrar och ängar med högt gräs; och där finnas byar och gårdar, hyttor och hammarsmedjor.

Man kan knapt tänka sig större motsatser än patron Bärg och hans husfru. Hon är en liten tyst varelse, som lefver sitt lif i kök och mjölkkammare, obemärkt af världen; det har gått henne som det går de flästa kvinnor däruppe bland bärigen — de drömma under ungdomen, men när de väl blifvit gifta blir det annat af; de måste ju föda barn och laga att folk och få få mat i rättan tid, och hur skulle de

då hinna med att längta och drömma äller ens att sjunga och vara glada!

Frun på Furuborg, hon är husmor och intet annat; hon har många barn, söner och döttrar; sönerna uppfostras till arfvingar af faderns riken, döttrarna till husmödrar.

En af dem heter Vif.

Du får lära känna henne så småningom genom de här sagorna och historierna. Du får ofta se henne i dem, och om du också ibland inte ser henne själf, så kanske du ändå kommer att känna hennes närvaro, ty hon spelar nog med fast hon ej synes.

OM JAN OCH VIF, OCH
OM SUSET I DE STORA
SKOGARNA.

Suset i de stora skogarna, ja, det är ett förunderligt ljud.

Det är som en gåta, sällsam och lockande; det är som sorlet från en folksamling som talar ett främmande språk. Kunde man lösa den gåtan och lära sig att förstå det språket, skulle kanske mycket bli ljust och uppenbart, som nu är höljdt i dunkel.

Suset i de stora skogarna, det lefver och det sjunger. Mäktigast är det om sommarnätterna, då stiger det till ett brus som fyller dalarna och vaggar skogen. Den som en gång hört det och gråtit af all den längtan som ligger gömd i det, den glömmer

det ej i hela sitt lif. Det fins folk som gå förbi det, de höra det nog och det kommer dem att undra ett ögonblick; men det behöfs inte mer än att en kråka kommer flygande, för att de skola gå vidare och glömma det igän. De äro väl människor, de också, fast jag inte förstår dem och aldrig skall göra det.

Men det fins också andra.

Det är om dem jag skall berätta.

Det var en sommarnatt, Jan gick och spelte fiol på stigen öfver bärget. De hade en dansbana nere vid byn i andra dalen, han skulle dit och spela; han var ju ingen vanlig bondspelman, men det hade flugit i honom något underligt den här sommaren, han visste inte själf hvad. Visste endast att det blef honom tomt och ensamt på gården när det led mot kväll, och att det blef honom kvaft i kammaren när natten kom; han måste ut och drifva på vägarna, i skogar och hagar. Han stack fiolen under armen, kröp ut genom fönstret och smög sig bort utefter husväggarna; ty det var nog bäst att Kära Mor ingenting fick veta om de där nattpromenaderna.

Så kom han en kväll på tanken att gå till dansbanan och hålla musik på den. Det gjorde han sen hvar danskväll en lång tid; där var det inte ensamt och tyst, det var skrattande lif och ungt och friskt folk.

Han kände dem väl, alla pojkar och flickor i bygden, hade ju växt upp med dem. Och de tyckte bra om honom för hans fiolspel; det var omöjligt att sitta still när han drog iväg med en sjungande polska eller en stampande hamburska. Han kunde komma om lördagskvällen, när solen gick ned borta vid Västanå; då var dansen redan i full gång, men riktig fart fick den först när Spel-Erik drumlade ned från tunnan och härr Jan hoppade upp på den i stället. Och om söndagsmorgonen, när solen tittade fram igen öfver Östrabärg, kunde det nog hända att det var han som först hälsade god morgon på henne, där han stod och fäktade med stråken. Han nickade åt henne och hon nickade tillbaka, tyckte han, där hon steg öfver skogen röd och grann; då såg han just inte mycket af folket som snurrade omkring honom, men solen såg han och hon snurrade hon med, tyckte han, i takt efter polskan, så hennes gullröda sidenklänning svepte och böljade öfver skogen.

Då slutade han spelet och gick hem öfver bärget. Då stannade också dansen af, de skingrade sig och lade sig att sofva i stugorna. Men Jan ströfvade omkring i den soliga skogen, ljus och fri till sinnes, spelade en marsch för sig själf och vandrade i takt till den -- när han hade fiolen i ena handen och stråken i den andra, var det sannerligen inte godt att hålla dem ifrån hvarann.

Och hur han spelte, blef marschen en visa och

kommo där ord till visan; han talade dem halfhögt till melodin, som steg allt starkare och fullare genom solmorgonens stillhet. De handlade om en ung man förstås, Jan kallade honom Rolf, fast han väl egentligen hette något annat:

Ung Rolf han vandrar en ensam stig
 allt under himmelen blå.
 Hvi kunnen I ej följa mig,
 I jungfrur och svänner små?
 Ut öfver dalen blicken han spanner.
 Jungfrur och svänner
 därhemma på tröskeln i undran stå.

Ung Rolf han klättrar i fjällets skog,
 där gökar spela och slå.
 I drömmen och längten, jag vet det nog,
 I jungfrur och svänner små!
 Uppåt han ilar, marken bränner.
 Jungfrur och svänner
 bak dammiga fönster i bäfvan stå.

Ung Rolf han sjunger på bärgets topp,
 där vindar i dansen gå.
 Nu ser jag flammande sol gå opp,
 I jungfrur och svänner små!
 Ut öfver rymden blicken han spanner.
 Jungfrur och svänner,
 de sofva i kamrar där skuggorna rå....

Så var det visan gick.

När den var slut gick han hem, och det blef en lång dag. Han gick omkring och längtade mot kvällen, och när kvällen kom längtade han bort igän och smög sig ut i skogen. —

Och så kom den natt då han hörde skogssuset för första gången.

Han satt i sitt vindskammarfönster och såg ut öfver dalen. Den låg där stilla som en sofvande, Jan kände sig förstummad af den vida synens lugn. Solen hade lämnat efter sig en skär ljusning i rymden, men där syntes ej ett moln och ej en glimmande stjärna. Norrsjön låg spegelblank, bilderna af strandens träd och klipphällar stodo klara och orörliga i vattnet. I rågåkern nedom gården gick kornknarrn och spelte, och från bärigen långt borta på andra sidan sjön hördes då och då skällklang. Och kring dessa enstaka ljud sommarnattens drömmande stillhet.

Då med ens var det som om Jans öron öppnats, så att han hörde jorden sjunga och hörde tystnaden tala.

Det började långt nere i dalen, som ett djupt andedrag. Det bredde ut sig som en dimma öfver sjön, det strömmade in öfver stränderna och gled upp för sluttningarna rundt om. På osynliga breda vingar kom det flygande genom skogsskymningen; träden gungade sakta, kornknarrn höjde rösten, och skäll-

klängen steg och sjönk med suset, ljud än ur de närmaste snåren, dog än bort i fjärran.

Jan smög sig ut och gick uppåt skogen. Visst hade han hört den susa förr och hört det sjunga i granarna, men aldrig med den här klängen, och aldrig så underligt lefvande. Det drog honom med sig allt djupare in i skymningen, det var som om en osynlig hand grep om hans arm och drog honom med; helt sakta och lätt, men han kände ändå att det inte skulle löna sig att streta emot.

Jag är inte mäktig att skildra hur Jan kände sig efter den natten. Jag kan bara kort och tort berätta, att han var som besatt af en mörk ande, han gick omkring för sig själf och tjurade, och svarte knapt om man talte till honom; till och med Kära Mor hade svårt att få ett ord ur honom, hennes blommor såg han inte åt, och på dansbanan fingo de reda sig bäst de kunde utan hans låtar. Han vankade uppåt skogen i stället, när det mörknade, och där kunde han gå hela nätterna stick ensam.

Se, det var suset som drog honom dit — sommar-nattens sus i de stora skogarna. Det gräfdde sig in i hans själ och följde honom hvar han gick; det höll honom fast mjukt som kvinnohänder men starkt som händer af järn. Det måste vara något i det som också fans inom honom, efter som det kunde locka honom och sjunga för honom så dårande; det måste vara någon mening med det, efter som det fylde

alla hans tankar — men hvad den kunde vara, det grubblade han öfver tills hans hufvud värkte. Han kunde stå och lyssna på det i timal, orörlig och nästan andlös; hade han då fiolen med sig, gick stråken halft omedvetet öfver strängarna — han sökte en melodi som stämde med de susande ackorden, men han fann den aldrig. Han ville gripa det i ord också, ville tolka det för sig själf i värds och visor; men det var som om människornas språk ej räckte till, han letade efter ord och famlade i tankarnas oroliga vimmel efter de rätta bilderna och ljuden, men fann dem ej.

Kom inte och säg att det var vinden som blåste genom träden, äller att det var forsar och fall i åarna; lika gärna kunde det vara dånet ur hyttor och smedjor, äller suset af alla dofter som stego ur hagar och blommiga ängar. Nej, det var nog allt detta tillsammans, och därtill prasslet i alla skogens snår och suset af alla sofvandes andedrag i dalen, och därtill något mera ändå, något med själ och med längtan.

Å, med längtan! Det var skaror af osynliga väsen som sväfvade fram däruppe genom kronorna; de flögo omkring och gnolade, de letade efter någon och ville sjunga högt och ropa, men de kunde ej. De kunde endast gnola och mumla; det skulle bli sång och varma ord, men det blef endast ett mumlande, entonigt sus.

Det var en kör af gnolande röster, men lyssnade han länge så smälte de samman till en enda mäktig stämma. Men hvar kom den ifrån, och hvad ville den sjunga om . . . Den var öfverallt, djupast i dalar-nas snår och högst i bärgtopparnas tallkronor; den sjöng ur jorden och ur luften. Det var ett lefvande väsen, med själ och med längtan; det kallade på honom, Jan, det lockade honom till sig och ville tala vid honom. Men hvem var det, och hvar . . .

Han sökte genom tio skogar, men han fann ej.

När man bär på något tungt och gåtfullt är det som man vet, en härlig lättnad att få hviska det åt en vän, det hjälper bättre än att skrika ut det högt i ensamheten. Men Jan hade ju ingen att tala om allt det där underliga för; han tänkte en gång göra det för modern, men kunde ej förmå sig till det, hon skulle nog inte ha förstått honom.

Och så gick han ensam i sökande oro. Den jäktade honom och dref blodet i vild fart genom ådrorna. Och ibland om nätterna, när han dragits djupt in i vildskogen, kom det en förtviflans vildhet öfver honom, han kastade sig ned på marken och borrhade ansiktet i mossan och grät, stackarn; hela den unga starka kroppen skakade af snyftningar, och högt öfver honom sjöng suset, tonade och mumlade, steg i styrka och åtrå, sjönk i trötthet och grubbel.

Då kom det en natt!

Jan gick ut som vanligt strax efter solnedgången. Smög sig i strumplästen utför vindstrappan, slank genom trädgården och gaf sig uppför bärget.

Det låg en brant äng ofvanför gården, öfver den steg en smal gångstig mot skogen, som kantade ängen högst upp. Jan hade knapt tagit två steg på den stigen, när han med ens stannade och stirrade upp mot höjden; se, han tyckte sig höra ett prassel däruppe, och han tyckte sig se något ljust skymta i dunklet under kronorna. Det sjöng till inom honom, hjärtat dunkade och slog, och det susade öfver ängen...

Han ilade uppför stigen, ju högre han kom dess mer sjöng det inom honom, och det dröjde inte länge förr än han stod på backens krön. Där stannade han, några steg utanför skogen.

Det var mörkt och tyst därinne under tallkronorna, man såg inte långt mellan de höga raka stammarna. En gammal grå stenmur skilde skogen från ängen nedanför; stigen gick fram till en grind mellan ett par tjocka stolpar, och på sidorna om den stodo två jättehöga tallar. Det var som en port, tallarna voro pelare som buro det höga tunga porthvalfvet — och därunder stod en ljusklädd flicka, hon lyste mot skymningen bakom, hon stödde sig mot grinden och såg på Jan med en tyst och tankfull blick.

Och Jan, han tittade igän; han stod där och teg och bara tittade. Han glömde till och med att hälsa

i häpenheten; det borde han ha gjort, ty han kände henne väl; Vif och han hade ju varit bekanta sen barndomen, fast de nu ej sett hvarann på en tid; hon hade varit borta och hälsat på släktingar.

Det var knapt ett år sen han träffade henne sist, och ändå var hon som ett annat väsen. Hon hade nog samma burriga bruna hår under den röda filthatten — ansiktet tittade fram ur det som en skär skogsblomma ur en mjuk tufva; samma varma läppar hade hon också, de liknade två kronblad af en röd blomma, och samma däckliga kropp, mjukbarmad och smärt i sin vida ljusa sommarklänning. Men ändå var hon en annan; det var som om hon fått en annan själ. Hon hade haft ett ljust drag kring munnen förr, ett halft leende som gjorde gropar i kinderna; det var borta, liksom utjämnadt med en pänsel. Och ögonen — Jan höll på att ropa till, när han såg in i dem; det låg en slöja öfver dem af en skiftande, obestämd färg, men bakom den såg han ett stort djup, som då man ser en mörk skogstjärn skymta genom grenväcket, med lugn på ytan men full af fördoldt lif och skygt gömda hemligheter på djupet. Och längst därinne — var det inte som om det susat där, tungt och långtande!...

Jan sansade sig och skrek ej till, men han skälfde på rösten när han hälsade:

— Goddag, Vif, sa han, är det du som ropat på mig?

Han ångrade sig strax sedan han sagt det, hon kunde ju inte förstå hvad han menade. Nej, jag har inte ropat, svarade hon endast och nickade mot honom; då höll han på att glömma sig igen — å, den rösten, den hade ju också samma gnolande klang som skogssuset!

Men han teg, det hade ju varit framfusigt att så där tvärt börja tala om sig själf; han vände bort saken med ett skämt, och de promenerade tillsammans in i skogen.

De blefvo förstas snart bekanta igen och drefvo omkring en god stund på skogsstigarna. De hade nog mycket att tala om, men det gick litet trögt i början; de gingo och gömde sig för hvarandra bakom de gamla vanliga talesätten och hvardagsramsorna, och kommo den gången inte längre än till skvallerhistorierna för dagen och några gemensamma barndomsminnen.

Men när Jan följt henne till Furuborgs grind och gick ensam hem igen öfver bärget, kände han i alla fall något i bröstet som han aldrig förr erfårit. Det kändes nästan som om en fågel setat därinne; han ville flyga upp och sjunga, men han satt i en bur, refbenen voro gallret, och han slog vingarna mot dem och hackade i hjärtat så att det gjorde ondt.

Men han var glad på samma gång, han hade inte känt sig så glad och lugn på länge. —

De råkades snart igän, och sen ströfvade de ofta omkring i tallskogen om kvällarna på tu man hand.

De började snart tala om sig själva, och Jan undrade öfver att deras ord föllo sig så lika. Det var han som talade mäst; han berättade om Brusala och om sin mor, han trufdes nog hos henne och hade det bra på alla sätt, sa han, men ändå var det någonting som fattades och som stod emellan dem; han hade så många underliga tankar, men han visste ingen som han kunde säga dem åt.

Vif gick oftast och hörde på honom tyst och allvarlig. Nickade endast ibland som om hon kände till det där, och vände bort blicken då Jan någon gång höjde rösten och ville bryta ut. Då teg han, och hon sade några ord lugnt och halfhögt; det sken väl fram ur dem att hon också hade det ensamt — Jan jublade i sitt sinne, då han hörde det — men så är det väl med alla, sade hon, man kan nog inte begära mer; de ha väl gjort allt hvad de kunnat för ens lycka.

Men hur de talade, så gingo de ändå fortfarande och gömde sig för hvarann. Vif hade alltid liksom en sordin öfver sin stämmas strängaspel, och Jan kände att hon aldrig gaf sitt innersta, att det var något som hon trängde tillbaka och som ej fick klinga

fram — den där gåtan i hennes ögon, den stod alltid lika dunkel för honom. Och själf kunde han inte komma sig för med att sjunga ut hvad som låg fördoldt i alla hans ord.

Det följde honom än, skogssuset, så snart han var ensam; starkare och starkare drog det honom med sig, det dref honom omkring på alla skogens vägar. Men nu förband sig Vifs bild därmed; de hörde samman så att han hörde det brusa omkring sig och inom sig, blott han tänkte på henne, och det var väl därför han gick med oro i hågen och längtade efter henne dag och natt.

Och gick och tänkte på, att han *måste* säga det åt henne, och räknade ut hur han skulle säga, så att hon riktigt skulle förstå honom.

Men när han sen träffade henne, kunde han ej få fram ett ord. Bortblåst var det, alltsamman; de talade om ditt och datt, deras tankar fladdrade som fjärilar, men ingen af dem kunde han fånga och lägga fram för henne. Aldra minst den svarta skogsfjäriln, som fladdrade oroligast och slog vildast med vingarna.

Han ville gripa den, skära upp den och visa henne allt det gåtfulla och underliga, som låg och jäste och sjöd i hans inre. Men han kom aldrig så långt, fjäriln flög alltid sin väg och försvann i ett snår så snart han kom nära.

Så skildes de utan att han sagt något.

Sedan, när hon gått ifrån honom, kom fjäriln tillbaka och flög rundt omkring honom, rundt rundt dag och natt.

Men då var det ju för sent.

OM JAN OCH DE TRE SYSTRARNA.

Det förflöt en tid utan att Jan och Vif träffades.

Jan gick ensam nu igen i skogarna, och så kom en dag längtan öfver honom med en makt som aldrig tillförene.

Det är underligt det här, sade han för sig själf. Måste allt ha reda på hvad det kan vara egentligen. Det var väl bara en inbillning, att någon ropade och lockade på honom långt borta, men nog lät det så. Och någon ro eller glädje skulle han inte få förr än han fick tag i hvad det var, det kände han.

Han gaf sig in i djupa skogen. Den här gången skulle han inte ge sig; om han ock skulle gå vilse i vildmarker, där aldrig förr en människofot trampat, så skulle han vandra tills han fick fatt i rösten som sjöng.

Och han gick och gick. Skogen blef allt tätare, marken allt ojämna. Hitin vågade sig inga löfträd mer; det fanns endast tallar och granar, deras kronor bildade ett sammanhängande hvalf högt öfver marken, så tjockt att inga solstrålar kunde tränga igenom det, och åt alla håll öppnade sig långa perspektiv mellan de täta, oräkneliga stammarna. Så långt blicken kunde se, täcktes marken af en mjuk matta af gulgrön, torr mossa; aldrig så mycket som en bärtufva eller en liten ljus skogsblomma. Där tycktes inte heller finnas ett lefvande djur på många mils omkrets; intet ljud af en flygande vinge, ej ett prassel, ej ett steg af en tassande fot. Tyst som på hafsbotten öfverallt, öfverallt; endast högt öfver djupets orörliga skymning, däruppe i de mörka kronorna, där sjöng det och brusade, där lefde lifvet.

Det lefde och sjöng i Jan också, ska ni tro. Han kände hela sitt väsen susa, hela sin själ fylld af en vind liksom ett segel; den dref honom framåt så att han ilade som en dansande öfver mossan och tyckte sig sväfva fram genom skymningen. Men hvart det bar, det visste han inte, och inte heller hvad hans ögon späjade efter eller hvad han öppnade famnen mot. Visste endast att det var mot något långt borta, något att tala till och höra hur det svarade, att se på och känna hur det såg på honom igen; något att ta i famn, att inte bara längta efter!

Det skymtade visst bakom en stam långt därborta;

Jungfru-Jan.

det tittade visst fram med ett ljust ansikte djupt inne i dunklet... Hans steg blefvo än lättare och snabbare; nu såg han det tydligare, det hade ögon som ett par stjärnor och ett hår som solsken. Nu var han strax framme; men hans sista steg voro dröjande och tunga.

Det var huldran som stod där, lutad mot en tall. Hon var en grann kvinna, smärt om lifvet som en ungbjörk; de nakna armarna voro smidiga som hvita ormar, och doftande röda som ett par smultron voro läpparna. Men det grannaste af allt var ögonen — stora och lysande, med en mörk, grön skiftning längst in.

Hon rörde på läpparna och hviskade, men Jan kunde ej höra några ord och förstod ingenting. Det behöfdes icke häller, hennes ögon talade ett tydligare språk. Ju längre han såg in i dem, dess konstigare kände han sig; hon liksom sträckte ut blickarna mot honom, som armar, slingrade dem omkring honom och drog honom till sig med dem. Hade de stått så en stund till, skulle han rakt mista sansen och sjunka ned där i mossan maktlös och domnad, det kände han. Men det var ju inte därför han kommit hit; han ryckte upp sig och frågade henne kallt, om det var hon som ropat och kallat på honom.

Hon svarade ingenting på det, stod där orörlig som förut och bara stirrade. Det här går åt skogen, det, tänkte Jan och frågade en gång till, och nu nästan skrek han. Då hviskade hon åter och böjde

sakta på hufvudet, det kunde betyda både ja och nej. Men då fick Jan se att hon hade något i handen — det var en spindelväf, tjock och tät som ett nät af silfver; och i detsamma kom han att tänka på Vif. Så, jag skall fångas med det där, som en fluga, tänkte han. Fjättras och hållas kvar härinne i mörkret, nej du! skrek han till, rök af henne spindelväfven och höjde knytnäfven mot henne. Då försvann hon som en rök i skymningen, men då Jan gick sin väg igän, kände han hur hon stod kvar därinne och tittade efter honom. —

Han stoppade mossa i öronen för att ej höra hennes hviskningar, och letade sig tillbaka genom skogen. Ett par gånger stannade han och tänkte; om det ändå var hon som ropat — om hon kanhända sagt ja, fast han ej förstätt det? Men till slut hörde han susets röst rakt framför, nerifrån Ljusnaredalen; det ledde honom genom vildmarken, han bröt sig fram genom snåren och rusade öfver stock och sten. Det blef starkare ju mer han närmade sig branten; han stannade mellan de yttersta stammarna i skogsbrynet och lyssnade. Framför honom lågo ängarna på sluttningen, nedanför dem dalen med sina dungar; längst därnere glimmade ån här och där fram ur grönskan, och det var därifrån det brusade och sjöng — från ett fall som låg ett stycke nedom Furuborg, tyckte han.

Det tog inte lång stund för Jan att komma dit, så som han sprang i denna aftonstund. Det låg en

klipphäll strax under fallet, på den växte några alar, och en smal spång ledde ditut från stranden. Jan balanserade sig öfver och satte sig ytterst på hällen.

Där satt han midt i bruset, skummet yrde och stänkte kring honom, och på bägge sidor bubblade och kokade vattnet under holmens hårda stenstränder. Bäst han så satt där och såg ned i den svarta hvirfveln mellan forsen och holmen, döfvad af brusets enda mäktiga ton, tyckte han sig se något ljust glimma till djupt nere i det svarta. Det steg sakta mot ytan, så drogs det in i det hvita skummet och försvann; men strax därpå såg Jan en grann rägnbåge hvälfva sig öfver fallets sönderslitna moln af skum, och under den höjde sig ett lefvande väsen. Det var som om skummet förtätades och stelnade och formade sig till en böljande mjuk kvinnokropp, som låg där och gungade midt i forsen; hon hade en silfverfjällig fiskstjärt med röda fenor i stället för ben, ett rägn af gnistrande pärlor föll öfver Jan då hon svängde den; och hennes bröst, som hade en glans af pärlemor, gingo i höga vågor.

Jan förstod att det var sjörån, och det gick honom på samma sätt här som med huldran. Hon hvarken talade eller såg på honom — sjörån är en stum varelse, som man vet — men ändå var det inte långt ifrån att han störtat hufvudstupa i strömmen. Det här var ändå värre än förut i skogen; han svindlade när han såg in i skummet, det var ju där det ropade och

sjöng, hvarje vattendroppe hade en stämman som hviskade till honom, och kvinnan därute, hon öppnade sina korallröda läppar till en suck, och i den sucken susade all hans längtan!

Jan reste sig, vacklade och skulle just till att falla i; men då kom han att sänka ögonen mot lugnvattnet rakt under sig, och det var förfärande svart, och tomt och dödt på djupet; och i samma ögonblick såg han för andra gången Vifs bild framför sig.

Då sprang han upp och rusade bort öfver spången; när han var midt på den steg bruset och han tyckte sig höra liksom en kväfd snyftning; men när han väl stod på stranden var allt tyst igen, han hörde inte ens något sus längre, endast ett doft och tomt dån. —

Han följde älfven som låg speglade lugn nedanför fallet mellan lummiga stränder, och gick tyst och undrade öfver stillheten. Men det dröjde förstas inte länge förr än han stannade och lyssnade igen; och att det var ett tonande sus som åstadkom denna värkan, behöfver jag nog inte tala om. Nu tyckte han att det sjöng ännu längre ner i dalen; han skyndade på sina steg, utan att tänka på det och utan att streta emot. Så kom han till Finngrufvorna, som ligga nära ån ungefär midt i dalen; vid den största af dem stannade han, och aldrig hade han hört en sån musik i suset som nu; ty det var ur den grufvans svarta gap det brusade fram och steg öfver skogar och bärg.

Han skulle just ge sig ned i djupet och hade

redan satt foten på öfversta stegpinnen, då han hörde sitt namn ropas i närheten. Han såg sig om och upptäckte en liten mörk skepnad, som satt där böjd och hopkrupen på en sten nära bråddjupet. Det var Gruf-Karin, han hade sett henne förr och kände väl till hennes historia; hon hade setat där dag ut och dag in så länge folk mindes tillbaka, både sommar och vinter; tidigt om morgonen gick hon dit, och hon satt där till sena kvällen. Och Jan visste väl hvad hon ville honom.

— Akta sig för det där, härr Jan, sade hon entonigt som om hon upprepade en gammal läxa. Det är farligt för gossar i hans ålder, det där.

Jan nickade otåligt och grep åter tag i stegen. Men då började hon rabbla upp hela läxan, och Jan stannade och lyddes.

— Ni vill inte höra på mig, sade hon, men jag vet hvad jag vet, jag. Ni tror inte att hon lefver än, men jag har sett henne, jag. Ni tror att det är sprängskott som mullra därnere i gångarna, och att det är dynamit som bänder bärget i stycker där nere i underjorden. Ånej, det är nog hon, det; hon går och sjunger därnere, hon har en djup röst, och hon skrattar doft när hon är vred. Hon har sitt slott därnere, hålorna äro hennes gemak och schakten hennes kamrar. Hon får längtan till dagens ljus ibland, då flyger hon upp ur djupet och dansar därute öfver gruföppningen, jag har sett hennes vingar,

de lysa grant som guld och metaller. Men hvad tror ni hon vill? Fröjda sig åt solens sken kanske och åt jordens fågring — ånej, hon vill ha älskog, hon trår efter våra mäns starka famntag och våra gossars varma kroppar. Och fager är hon; hon tar deras håg och vänder bort deras tankar, följa måste de, ned störta de utefter klippväggen, och hvad som blir kvar af dem, det är ett liflost stycke kött och ett par stirrande döda ögon. Hon tar lif och själ ur dem, och det är till henne de tala sina sista ord; det är grannare ord än de sagt nånsin i lifvet.

Gumman tystnade ett ögonblick, rätade på sin böjda rygg och såg ned i djupet med en mörk blick. Så sjönk hon ihop igän och fortsatte hviskande:

— Hur var det min käraste sjöng när han sett henne och när han visste sitt öde. Bärgru, Bärgru, sa han, du är fullare och varmare i barmen än någon jordens kvinna, ingen är så mjuk och fager som du, när du dansar öfver djupet. Din kjol blixtrar af guld och ädla stenar, sa han, du har en krona af röd koppar och det glänsande blyet droppar kring dig. När du sjunger är det malm som klingar, och när du ler och bjuder mig din barm att hvila vid från all lifvets sorg och möda, då måste jag väl följa dig, hvad är lifvet då för mig!... Tror ni han såg mig ens när han sade de orden, fast jag ändå var hans käreasta? Och så på natten föll han, och det

var inte likt att få lif i honom. Bärgrun lämnar ingenting kvar, hon.

Hon tystnade åter och satt en stund orörlig, liksom död. Men plötsligt reste hon sig och pekade med sin knotiga darrande hand ut öfver grufvan — där — där! skrek hon till och blef stående så med stelnade ögon.

Jan vände sig om, och äfven han såg; det var Bärgrun, hon sväfvade ljudlöst i luften öfver grufhålet, och fager var hon, långt fagrare än sina båda systrar. Hon var naken, men hennes böljande långa hår omslöt hela hennes kropp som en slöja af gyllene silkestråd; man såg endast barmen och armarna, de hade bronsens varma, men hårda glans. Hon var höljd af smycken, örhängen och halsband och armband, och ringar på hvart finger. Alla dessa smycken, liksom ock kronan på hennes hjässa och gördeln kring hennes lif, voro gjorda af ren malm och rikt besatta med ädla stenar; de gnistrade genom skymningen i alla rägnbågens färger, röda och gröna, blå och gyllene.

Till och med hennes ögon liknade ett par ädelstenar som blinkade och lyste mot Jan — så hade han aldrig förr sett någon titta. Därtill gnolade hon halfhögt med ett lystet leende, och suset därnerifrån spelade ackompanjemang till den melodin och bar henne lätt och mjukt som luften bär ett skimrande moln om kvällen.

Jan grep ett nytt tag i stegen och gick ned.

På bråddjupets kant stod Gruf-Karin och såg efter honom med skräck och fasa i ögonen; så började hon ropa, slog med armarna och ömsom grät och skrek. Men Jan hörde ej på henne, utan försvann snart därnere i mörkret. Då var också Bärgrun försvunnen.

Tre dagar och tre nätter var Jan borta. Det var undran och oro på Brusala gård, de letade honom i skogarna rundt omkring, och i gårdar och byar. Men det var ingen som hittade på att fråga Gruf-Karin, och hon sade heller ingenting, hade väl glömt hela historien.

När Jan till sist kom igen, var han ännu tystare och underligare än förut, och nu ska ni få höra hvad det kom sig af.

FÖRTÄLJER, HVAD JAN
FICK SE I GRUFVAN.

Ned steg Jan mot djupet på hala, bräckliga stegar.

Han mötte några grufkarar ibland, de tittade på honom och undrade. Han gick förbi djupa schakt och såg mörka skepnader därinne i det fladdrande lyktskenet. Men han gick vidare, och släggornas slag och männens steg dogo snart bort högt öfver honom.

Han sjönk i gapet på ett jättestort, svart vidunder, tyckte han. Dess läppar voro ännu till hälften öppnade, mellan dem såg han högt öfver sitt hufvud en strimma dagsljus och en glimt af den blå rymden, men den blef allt mindre, snart skulle odjuret slå

samman käkarna och det skulle bli svart som natten omkring honom. Under hans fötter blef gapet allt trängre, längst ned var det ett smalt svart hål, det var svalget och strupen. Där skulle han glida ned, ty därifrån kom det sjungande suset; det var vidundrets röst som gnolade — djupt därnere hade det sina lungor, det var deras andedrag som susade genom det väldiga gapet ut öfver all jorden; och där hade det sitt hjärta, det var dess starka slag som bultade och dånade genom tystnaden, så att bärgen darrade och jorden häfde sig som en kvinnas bröst.

Bärgfrun, hon var väl vidundrets själ; så var det väl hon som bjöd luften sjunga och skogarna susa, och hon som hade gåtans svar och visste orden till den underliga, dofva musiken!

Det lyste till som en blixtnad för Jans ögon, när den tanken slog ut i hans hjärna; så blef det med ens svart, bärgväggarna började snurra rundt omkring honom, och den branta stegen gungade öfver afgrunden. Han höll sig fast med all sina händers kraft och vågade ej se sig om; han kände att hon sväfvade tätt bakom honom, att hon sjönk på sina vingar i jämnhöjd med hvarje hans steg och såg på honom med det där lystna löjet i ögonen.

Han ryste och ville vända om upp igän, men han kunde ej; fötterna voro tunga som bly och drogo honom nedåt. Han fortsatte, och han skalf af väntan och oro.

Så stod han till slut på grufvans botten. Där var en höstnatts mörker, solstrimman uppe i höjden hade längesedan slocknat. Men då föll plötsligt en bländande flod af mångfärgadt ljus öfver Jan; i den såg han, huru två orter öppnade sig i stenväggen som ett par väldiga kanonmynningar; under den enas porthvalf stod Bärgrun och log, och det var från henne det skimrande skenet utstrålade. Men det var ur den andra ortens djup som det brusade och sjöng.

Jan såg på Bärgrun, och då måste han också le, så grann var hon. Hon stod i sin glans som en uppenbarelse mot mörkret bakom; det gullröda håret flammade kring henne, och strålar i alla färger gingo ut från hennes smycken liksom brokiga, strimmiga band. Hennes bröstvårtor lyste som ett par blodfläckar mot den mörka brons huden, hvilken här och där fick en skär glansdager, och hennes ögons rubiner sköto två brinnande röda strålar mot Jan.

Allt detta sken kom de fuktiga, svarta väggarna att skimra som om de varit klädda med skiftande sidentyger, och dropparna, som ringlade utför bärget, voro som glänsande ormar med glimmande glaspärlor till hufvuden.

Jan blef alldeles vimmelkantig af det vilda färgspelet och glömde nästan hvad som lockat honom dit ned. Och när hon så började tala, då drog sig suset långt bort i mörkret och tystnade så småningom.

Det är underligt med de där naturväsandena, de

tala ett språk för sig. Det består inte af ord, utan af ett entonigt mumlande som ingen kan öfversätta; det är ljud utan någon mening i, tycker man, och ändå känner man på sig att man förstår dem. Det var så nu också; hennes röst var bara ett sjungande mummel som mullrade mellan bärgväggarna och rullade tillbaka från alla håll; Jan begrep ingenting, kände endast att han måste följa henne, och när hon därpå sakta gled in i den mörka gången därbakom så gled han med, eller rättare sagdt, så sögs han med, viljelöst som ett dödt ting. Det var ju ingenting som höll honom kvar, det hördes ej minsta susning ur den andra orten. —

Men den som är bestämd till hjälte i en roman, han får ju inte sjunka i mörkret och försvinna innan historien ens börjat på allvar. Han måste räddas, och till den ändan får man se sig om efter något väsen som är högre än han och kan leda hans steg. Har man därjämte en röst att ta till, som vaknar i farans stund och gnolar och kallar i mörkret, då är det alldeles som i den här berättelsen, och som det nog är i lifvet också ibland.

Jan hade nätt och jämt kommit in genom porten där Bärgrun försvann, då något kom farande som en storm, brusade in i gången och dränkte både honom och henne i en dånande våg af mörker. Jan hörde ett skrik, så vardt allt stilla och svart; han stödde

sig mot väggen, och för tredje gången sväfvade Vifs bild genom hans själ. Han smög sig tillbaka ut i grufvan, hade bara en tanke, att komma upp i dagsljuset igän, trefvade efter stegen men fann den ej. Han kom i stället fram till den andra orten, hörde suset djupt därinne och störtade in.

Jan var åter på vandring. Den blef lång; han trodde den aldrig skulle ta slut. Utför och uppför gick han, men mäst utför; genom slingrande irrgångar gick han, och genom väldiga salar och grottgemak. Öfverallt var det mörkt och tomt, och öfverallt var luften fylld af sus och brus. Ibland saktade det och ljud långt bort, då tröttnade Jan och satte sig på stengolfvet att hvila; men han hade knapt sjunkit ned där förr än det åter ljud nära, bara några steg ifrån honom. Och upp sprang han, och åter bar det framåt och nedåt genom mörkret.

Då såg han äntligen ett svagt ljus glimma till i andra ändan af en smal gång, som stupade brant utför. Det var en riktig mullvadsgång, han fick krypa på alla fyra, men gaf sig in ändå.

Ljuset vardt till ett flammande sken, starkare ju närmare han kom. På samma gång växte också suset till ett ljungande dån. Snabbare och snabbare kröp han, vild af väntan. Sista biten sprang han nästan som ett riktigt fyrfotadjur.

Och gången tog slut, och han kom ut i ett rum, som var större än alla han förut sett. Han stannade strax bredvid ingången, ty han kände sig skamsen och liten som en mygga inför den syn han såg och den musik han hörde.

Rummet var en smedja, men där var högt i taket som i en kyrka och ljusare och varmare än det är på jorden den soligaste sommardag. Midt i salen stod en rund mur som gick från golf till tak; längst ned var den omgärdad af väldiga smältugnar, väl hundra stycken äller fler, och på marken kring dem lågo gjutformar i de underligaste fasoner. Stora städ stodo här och där vid väggarna, och rummet vimlade af smeder, men de voro dubbelt så stora som människor, väldiga sotiga jättar med släggor och tänger i sina järnhänder.

Somliga ugnar voro stängda, de runda hålen i deras luckor liknade röda ögon. Men andra voro öppna; ur dem flöt en smält metall genom rännor ner i formarna, af olika färg för hvarje ugn, men alla färger glödande varma och djupa. Ur dem strömmade också ett sken som fylde hvarje vrå i smedjan och kastade bjärta dagrar på jättarnas svarta ansikten. Ur dem brusade också ett dunder och ett dån som från en stålblåsning; Jan döfvades och föll på knä, han kände sig fylld af ångest men på samma gång af jubel — ty han kände igen de tusen skallande rösterna som sjöngo därinne, han hade hört den

där brusande hymnen förr, han kände väl till denna längtan och åtrå som ropade ur de mäktiga, dofva ackorden!

Så stod han en stund, bländad och bedöfvad, men rätt som det var fingo smederna förstås syn på honom. Det blef en undran och ett beskådande; Jan kände sig allt mindre och ynkligare under deras mörka, tysta blickar. Men så talade en af dem, han hade en lugn, djup röst, och Jan kände sig åter trygg.

Han fick tala om hvad han var för en och hur han kommit dit, och han berättade hela historien om skogssuset. Då sågo jättarna tankfulla ut, och den som talat förut tog åter till orda.

— Hm, sade han, du är den första mänskliga varelse som hittat hit. Det är nog många som försökt, men de ha tröttnat på vägen. Många ha fastnat i skogen, hos huldran; andra ha följt med sjökvinnan.

— Jag var nära därän, jag också, tyckte Jan.

— Jojo, svarte smeden, de äro frestande varelser, de jungfrurna. Men farligast är väl ändå Bärgrun —

— Det är hon, sa Jan. Hon hade nog fått mig, om jag inte kommit att tänka på nånting särskildt — och om det inte hade börjat susa igän.

— Ja, henne har ingen sluppit helskinnad ifrån förr, genmälte jätten, så nog måtte du ha nånting särskildt att tänka på. Du måtte ha en särskild hörsel för det här suset också —

— Det vet jag inte, sa Jan. Jag vet bara att jag längtade.

— Det är kanske därpå det beror, svarte jätten. Men efter som du är här nu, så ska vi väl visa dig hvad vi ha för oss.

Med de orden gick han fram till smältugnarna, och Jan följde. Och medan de andra smederna återvände till sina städ och bälgar, fick Jan veta hvad det var han längtat efter och grubblat på.

Den smeden var en underbar man, han talade som en präst, tyckte Jan.

— Först skall du veta hvar du är, började han. Att det är i en smedja, ser du. Men det som här smältes och gjutes och smides, det är lif och anda, det är tankar och drömmar och det som lefver innerst i allt skapadt på jorden. Det är jordvarelsernas själar som smidas här, blomstrens och djurens och människornas. Det är fin materia i dem, ska du tro; det är det finaste stoft som fins i jordens innandömen, och den grannaste malm i bärgens djup. Och elden som smälter och renar den malmen, den få vi från själfva solen.

— Då är det inte underligt att det är hett här, afbröt Jan.

Och jätten:

— Nej. Det måste vara så för att själarna ska bli riktigt genomglödgade; de frysa minsann snart

Jungfru-Jan.

ändå, när de komma upp i lifvet. Men se nu hit; här äro formarna i hvilka själarna få gestalt.

Jan såg och förundrades. Den smälta metallen stelnade inte när den flöt ner i formarna, utan tycktes tvärtom förflyktigas på samma gång den fick fasta konturer; den vardt till en lätt ånga af djup färg, och af den bildades i hvarje form ett luftigt, genomskinligt väsen. Dessa väsendens gestalt liknade intet som Jan förut sett; han visste bara att den var det smidigaste och mjukaste han kunde tänka sig. Men det sällsammaste var att hvarje form var delad i två, hvilka nästan fullkomligt liknade hvarann; hvarje sådant par var däremot olikt alla andra både till form och färg.

Jan ämnade just spörja hvad det betydde, då jätten själfmant började förklara det, medan han med en skopa rörde om i den glödande massan.

— I hela vida världen fins endast två slags varelser, sade han. Allt skapadt är antingen man eller kvinna. Man och kvinna bilda tillsammans världsalltet; och hela världens saga är sagan om två.

Hvad är meningen med den sagan, och hvad är målet? Lyckan sägs det. Och lyckan för de lefvande, den är väl att lefva fullt och rikt, att känna hela världens lif inom sig, att höra alltets harpa spela och höra sitt eget väsen stämma samman med den.

Men hvart kommer en ensam ton i rymden? Två grundtoner har alltets harpa, och därför kan en en-

sam ton aldrig få den att klinga med. Två toner tarivas till hvarje ackord, det vet du som är spelman. Men klinga två toner samman med hvarann klart och fallt, då stämma de med världsharpans grundtoner, och den samklangen är lyckan.

Du förstår nog att det är de lefvande väsendena jag kallar toner. Smälta två af dem samman med själ och kropp, då är det den högsta lyckan i världen. Det är ett ackord, i hvilket hela världens längtan och lycka samlar sig och fulländar sig. Och denna samklang kalla människorna kärlek.

Kärleken är stor. Den är alltings upphof och alltings mål. Aldrig tänkes en tanke som ej ytterst härstammar från kärleken; aldrig tages ett steg som ej har den till sitt sista mål. I hvarje droppe blod som sjuder och flammar af lif, har den sitt röda slott, och hvarje kryp i stoftet prisar den med handel och vandel. Mörker, sorg och synd äro förvrängningar af kärleken; de äro missförstådd eller missledd kärlek.

Två och två skapas alla lefvande själar. Två och två smältas de och gjutas, dessa toner som ha samma klang och samma färg. Sedan skiljas de åt, sväfvva upp ur formarna och kastas ut i lifvet, hvar i sin kropp. När de så vakna till medvetande, finna de att de äro ensamma; ingen är sig själf nog, det är en brist i deras väsen som måste fyllas. Då kommer längtan; hvarje själ längtar efter sin make och sin samton, efter den själ som skall göra hans lif helt

och fullt. Den längtan skälfver i hela skapelseträdet, alltifrån dess krona, hvars bladnärver äro tecknade som mänskliga anletsdrag, allt intill dess minsta medvetlösa rottrådar djupt i jorden.

Då börja de söka och leta. De börja gnola locklåtar och kalla och ropa på den som de vänta och åtrå. Starkast är den sången under tysta nätter, då alla kroppar ligga halfvakna och drömma; då stiger den till ett tungt sus, som sjunger ur jorden och ur luften; ty det är inte bara människan som har en längtande själ, det ha ock skogens djur och markens plantor, och de osynliga bland molnen. Och när röken härnerifrån ugnarna om sommarkvällarna sväfvar upp genom jorden och breder sig öfver dalar och sjöar — människorna kalla den dimma — då stämmer själarnas tusenstämmiga kör upp en sång som brusar och bedöfvar. Men den känner du till, du har ju hört den själf —

Jan nickade, han vågade ej tala.

— Det är underbart hur den sången susar, fortsatte jätten. Ibland är suset mörkt och förtvifladt — det är de döda som sjunga, de själar som dött utan att ha funnit hvarann. Ibland är det tungsint och trött, det är gamla ensamma själar som längtat förgäfves i många långa år. Det kan vara hårdt och ljungande starkt också, det är de unga som längta våldsamt och med trots. Och det kan vara jublande och ljusst, som ett sollyst, gungande haf —

— Det har jag aldrig hört, sade Jan halfhögt.

— Jag vet det, svarte jätten. Men kanske skall du få höra det en dag; kanske också inte. Väl dig, om du finge; ty de andra själarna känna endast alltets längtan, några kalla den världssmärtan; men de som hört suset jubla, de känna alltets lycka, världsfröjden känna de.

Och nu har jag pratat nog. Är det något mera du vill, så säg ifrån. Men tänker svännen nu söka reda på sin jungfru, så lycka till!

Ja, nu var Jan nöjd, sa han. Det var nog mycket mer han velat fråga om, det var ett hvirflande vimmel af undrande tankar inom honom; men på samma gång var det något som drog honom därifrån, upp mot lifvet och solens ljus, och det var starkare.

Han sade farväl och tack åt jätten, nickade åt de andra smederna och gick. Smederna sågo upp från sitt arbete och nickade tillbaka, tysta och allvarliga. Och Jan kröp sin väg genom den svarta, låga gången, och snart hörde han hur släggornas slag och det entoniga dånet i smedjan sakta dog bort djupt djupt ned i mörkret.

JAN GILJARE.

Upp steg Jan igen för hala bräckliga stegar.

Det gick med fart, som man kan förstå. Han hade inte en tanke på Bärgrun, och däraf kom det sig väl att han inte såg en skymt af henne. När han så kom upp, gick han förbi Gruf-Karin utan att se åt henne håller. Det var med en vettskrämd blick hon tittade efter honom äfven nu, tänkte väl att han gick igen, kan jag tro.

Jan styrde kosan rätt upp mot skogen. Han tvekade inte ett ögonblick om vägen; rakt på Solklinten gick han — han hade en trosviss aning om att det stod någon och väntade på honom däruppe.

Det var väl därför han sprang, som om han haft

betaldt för det. Han tog genvägar genom hagarna och öfver ängarna i dalen; han ilade upp för sluttningen och hoppade på tufvor och stenar, när han sen kom in i tallskogen.

Så närmade han sig klinten. Då hörde han en sång genom skogen, den kom däruppifrån höjden. Han stannade och lyddes; han kände igen klangen, Vif hade vacker sångröst. Det var bara toner först, utan ord; de föllo en och en, klara som klockslag. Så samlade de sig och kommo tätare; de trillade som yra fågelungar ned mellan kronorna och föllo som ett rägn af genomskinliga droppar genom den rena kvällsluften.

Jan smög sig fram på tå mellan buskarna; tänk att hon stod däruppe och drillade för sig själf — ty att hon var ensam kunde han nästan höra på rösten. Han tänkte krypa upp för branten och så ett tu tre rusa fram och öfverraska henne; då skulle hon först skrika till, men så skulle hon le och sjunka i hans armar, och så... Det vardt ingenting af det där, ty Jan fick höra ord i sången och stannade igän.

Så här sjöng hon:

Slöja af rödan sky vill jag ha,
 flyg tyst, du kvällens tanke!
 Ger du mig den, då får du mitt ja,
 du som följer mig
 hvar jag än döljer mig,
 då får du mitt ja!

Sy mig af blåa rymden en kjol,
 flyg tyst, du vårens längtan!
 Gif mig till spanne den strålande sol,
 å, jag följer dig
 fjärran och höljer dig
 i himmel och sol!

Vindens vingar och stjärnans sko,
 flyg tyst, du dröm i dalen!
 Ger du mig dem, då får du min tro —
 kan du så mig följa
 öfver bärg och bölja,
 då får du min tro!

När hon slutat, stod Jan kvar en stund och lyssnade till huru den sista tonen sjönk och drunknade i skogens gröna vågor. Han stod och tänkte på samma gång; den var som ett varsel, den där visan; men hvad varslade den — ljust eller mörkt? Kan du så mig följa — då får du min tro — —

Han smög sig fram ett stycke till mellan träden. Då hängde klinten högt öfver honom, den steg lodrätt några fot framför honom, och högst däruppe stod hon under tallen och såg ut öfver skogen.

Hon reste sig som en bildstod mot himlens blå bakgrund. Hans blickar följde den fina rundningen af hennes barm och midja, han kände en lugn njutning af att låta blicken smyga sig efter hennes kropps mjuka linjer.

Hon kände visst att ett par ögon famnade henne, hon såg ned i djupet, upptäckte Jan och nickade mot honom. Då vaknade han, deras leenden möttes, och snart var han hos henne uppe på toppen.

Det var en tyst kväll med blå och ljum luft öfver bärigen, och det doftade ur dalarna. Det var första gången de tillsammans beskådade näjden från Solklintens topp. De stodo stumma af andakt och sjönko hän i stillheten.

Då hördes ett ljud genom tystnaden, liksom en musik djupt in i skogen. Då kom sommarnattens sus sväfvande öfver dalarna och öfver bärigen.

Och då fick Jan ord. Då började han tala, han berättade om alla ensamma nätter och sjöng ut den oro och vända som förhäxat honom. Han berättade om de tre systrarna och deras dårande fågring — om jätten i smedjan, om själarnas längtan och om två toners samklang, och allt det andra som jag redan talat om så godt jag kunnat.

Jag vet nog att det kunde ha gjorts mycket bättre, både kortare och vackrare. Ni skulle ha hört Jan, hur han förtalde dessa historier!

Han talade högt, det kom storm och flammande eld i hans röst; så sjönk den och blef lugnare och slutade nästan hviskande. Det var du som lyste mig i mörkret, och förde mig rätt när jag var på väg att gå vilse, sade han. Det var du som ledde mig fram till klarheten och gaf mig svar på gåtorna. Du är

ju den jag längtat och letat efter. Jag kände det från första stund, du hade ju susets klang i din röst och min längtan i dina ögon. Våra själar ha ju ropat på hvarandra, fast vi ej vetat det. Men nu vet jag det. Å Vif, utan dig skall jag alltid vara ensam. Det är du som skall göra mitt lif helt och fullt — —

Så tystnade han. Hans blickar hängde fast vid hennes läppar, han väntade dommen från dem.

Hon stod tyst en stund och såg ned mot Furborgs gård, som skymtade hvit ur grönskan. Hvi-skade så utan att se på honom:

— Det kan jag inte. Det är nog inte jag. Du tror så nu, men om det en gång kommer en annan... Jag törs det inte...

Hon vände sig till Jan och räckte honom handen. Jag måste hem nu, sade hon och såg in i hans ögon — farväl, Jan; och glöm mig!

Så gick hon mot dalen.

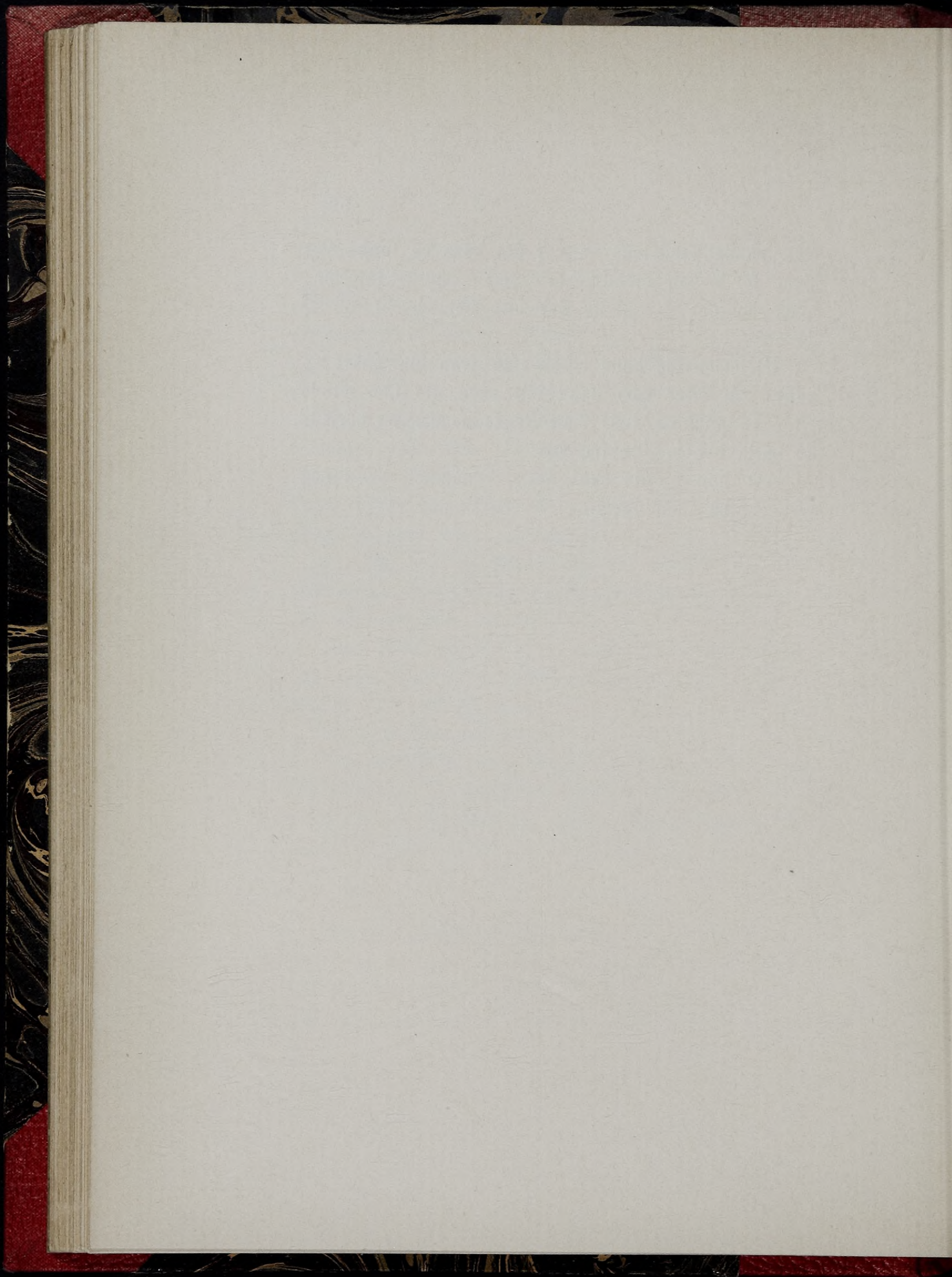
Jan stod kvar och stirrade efter henne. Han ville följa henne, ville kasta sig utför branten efter henne, men stod fastnaglad på klinten och såg snart hur skogen uppslukade hennes ljusa gestalt. — —

Det var långt lidet på dagen, när Jan kom hem till Brusala. Och där blef han ingen långvarig gäst; han började drifva omkring i bygden, dag och natt, det var sällan Kära Mor såg en skymt af honom.

Och på de vandringarna var det bara en tanke som sjöng för honom ständigt och jämt — är det inte hon, hvem är det då — är det inte hon, hvem är det då — —

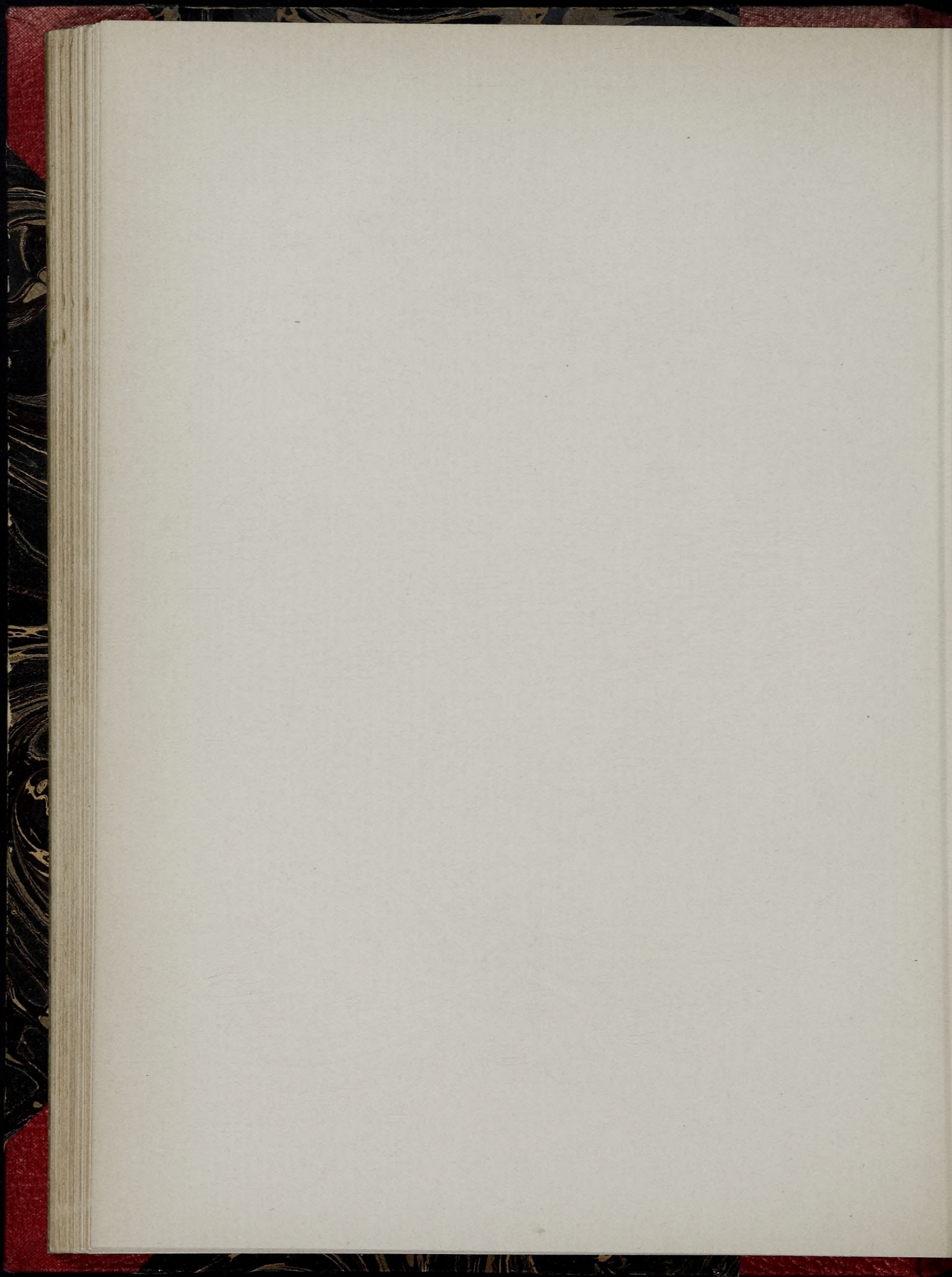
Historien om hans besök i grufvan blef snart bekant, och efter som han själf sade att han letade efter en jungfru, ifall man frågte honom, så började de kalla honom Jungfru-Jan.

Att han gjorde skäl för det namnet, skall nog visa sig så småningom.



II.

Och alla jordens kvinnor
de dansade i ring,
och jag stod midt i ringen
för singeli sing sing sing!



JUNGFRU-JAN OCH
HANS LEFVERNE.

Det gick en visa i socknen, den handlade om
Jan:

Skvallerbytta bing bång, skvallret går,
springer i alla gålar.
Den som att lyssna sig vålar,
mycket han veta får —
men tyst, tala aldrig om'et!

Skvallerbytta bing bång, skvallret går.
I natt så lyste månen,
då gick unga härrgårdssonen
med en jänta i skogens snår.
Men tyst, tala aldrig om'et!

Skvallerbytta bing bång, skvallret går!

De kysstes väl hundra gånger,
men nog blir det gråt och ånger —
en sän vid sitt ord ej står.

Men tyst, tala aldrig om'et! —

Jag nästan skäms när jag nu skall berätta hur han lefde i dessa tider, det kunde väl vara ett par år. Men jag kan ju inte hjälpa det, jag måste säga som det var. Att det inte var rätt gjordt, vet nog jag likaväl som Jan visste det själf — det var många som talade om det för honom i förtroende, ska jag säga. Då svarte han ingenting, rynkade endast pannan och såg frånvarande ut. Han kunde ju inte hjälpa det, han håller; han var nu en gång skapad på det viset, att han måste finna den »enda rätta» för att det skulle bli något af honom, och för att finna måste han ju söka. Han kände en sjungande kraft inom sig ibland, en kraft att skapa lycka omkring sig och att skänka lifvet mer än andra; men han kände också, att för att den kraften skulle mogna och vecklas ut, måste han själf ha lyckan. Och om vägen till den också skulle gå öfver några krossade hjärtan, som det heter i romanerna, så var det väl någon mening med det också. Och det kände och anade han, att för hvar gång han fann sig ha sökt förgäfves, så hade han i alla fall kommit ett steg närmare målet.

Allt det där hade han inte klart för sig med detsamma, utan funderade ut det så småningom, om det nu var för att försvara sig mot sig själf och andra äller för något annat, är inte godt att säga. För rästen tyckte han att det var hans förbaskade ensak, som han uttryckte sig; angick det någon annan än honom själf, så skulle det väl vara kvinnorna, som gåfvo sig åt honom; men han hade aldrig tvingat dem, hvarken till kyssar äller annat, det behöfdes minsann inte.

Han smög sig till dem skygt och nästan blygt i början, men med tiden blef han säkrare och vildare, och tog dem. Han var alltid tyst och mörk, när det var mycket folk omkring honom; då var hans själ liksom instängd bakom en tjock dörr, han hade ingenting att säga och tyckte, att också de andra stängde in sina själar och tystade ned dem med prat och skratt; och spelte han då på fiolen, så var det en vanlig slagdänga som han inte menade något med.

Men annat var det när han kom på tu man hand med en skönjungfru. Då sjöng hans själ och fick hennes att sjunga med, och då talade han. Han hade talets gåfva, han kunde smekas med ord och handskas med deras gamla slitna språk, så att det vardt sång och rikedom och trolltyg. Och berättat historier kunde han; hans ord lefde och lyste, han fick tårar i ögonen och mörker i rösten när han talade om längtan och sorg, han fick sol öfver an-

siktet och reste sig och slungade ut orden som gnistor och raketer, då där kom lycka och jubel i äfventyren. Jag hörde honom en gång; å, den som kunde spela så med ord!

Och spelte han då på fiolen, så vardt det lif och klang i den också, det vardt älskogsvisor och längtans lockande låtar.

Men mödrar och mostrar och alla socknens gummor, de varnade jungfrurna med stränga blickar: akta er, akta er för Jungfru-Jan! Så hjälpte själfva gummorna till att göra flickorna tokiga i honom.

Som jag förut talt om, låg det många härrgårdar i Ljusnaredalen, och i dem fans det godt om ungdom. Jan hade förut sällan varit med dem, hade ju mäst umgåtts med fiolen och sina böcker, äller också suttit hemma hos modern. Men nu gaf han sig in i leken. Han hälsade på än i en gård, än i en annan; han var med på alla julkalas och dansbjudningar om vintern, och på alla utflykter och lustfärder om sommaren. Han var ju för det mästa tystlåten och allvarsam, men var välkommen ändå; flickorna tyckte att han dansade bra — kanske litet för vildt när han kom i farten, men det gjorde ingenting, de buros öfver golvet af hans arm, den låg som gjuten om deras lif. De gamla tyckte om att

höra honom spela, och snart lärde han sig att supa i kapp med unghärrarna, så att de också började hålla styft på honom.

Alla de flickor han var kär i under denna tid, kan jag förstås inte beskrifva, och det är också öfverflödigt. Lika snabbt som hans själs låga flammade upp, lika snabbt slocknade den igän — i dag röd, i morgon död. Det gälde endast själen i början; han brydde sig inte om hur de sågo ut, och tänkte inte ens på om de voro väl växta äller ej. Det som drog honom till dem var något annat, ett dunkel som sväfvade förbi i deras ögon, en suck, äller något i den stilen. Det var inte kyssar och famntag han längtade efter, utan efter en själ med längtan och med tankar och drömmar, som gingo i samma tonart som hans.

Det var nu den, han trodde sig finna hos en efter annan af traktens ungmör. Men han såg snart, att det bara var han själf som lade in den i deras ögon, och då glömde han dem igän. När han träffade dem nästa gång, hände det nog att han lät lura sig på nytt, och på det viset gick det fram och tillbaka. Det var så med Vif också; så snart han råkade henne, var han säker på att hon var den rätta, han gaf henne alla sina tankar och hela sitt drömlif, och hon hörde på honom tyst och slutet som alltid. Och när de så skildes, kom alltid en annan och skymde bort hennes bild inom honom.

Det var en målarinna som kom en gång. Hon var däruppe en sommar som gäst på Källdalen, en gård på andra sidan Ljusnarn. Jan blef hennes vägvisare, när hon var ute och letade efter skogsbitar och gångstigar och gamla stugor att måla af. Han visade henne de vackraste utsikterna i omnäjden, och förde henne in i storskogens vildaste vrår; därinne fans det minsann ämnen till taflor! När de så valt ut en lämplig plats, satte hon sig framför stafflit, och Jan slog sig ned i mossan bredvid henne och såg på hur hon målade.

Hon gjorde det bra, tyckte han; hon hade ögonen öppna för den skiftande skymningen under kronorna och för furornas lefvande former. Hon fick dem att grönska och växa på duken, och fick den blåa luften att sväfva och dallra kring dem.

De talade om lif och om konst under dessa tysta stunder. De upptäckte att de båda voro ensamma människor, liksom alla hvilka se mer i tingen omkring sig än folk i allmänhet gör; och de kommo öfverens om att hålla ihop och fly till hvarandra, när ensamheten blef för tom och hvardagen för grå och mörk.

Så en dag började det blåsa i skogen. De sutto och tittade på hur träden böjde sig och gungade, och hörde på suset. Jan hörde det inom sig också, och tyckte att tallarna nickade åt dem och mumlade något, som de ville ha svar på.

— Å hör, sa han — hör du hur de gnola — ser du hur de vagga med hufvudet och vinka . . .

— Ja, svarte hon. Det är vackert — såna linjer när vinden böjer dem — så mjuka och lugna.

Det svaret kom Jan att undra. Såg hon bara linjer — hörde hon bara en vind? Han talade om allt hvad han hörde och kände, men hon svarte just ingenting på det. Och då var det som om han vaknat ur en dröm; han såg på hennes taffla — visst var det lif och luft i den, men det var ingen själ, och det susade inte i träden . . .

Så var den visan all.

Och ungefär på samma sätt gick det med den som kom sen.

Hon hette Greta Gran på Segerfors — den gården låg nära Furuborg på Ljusnarns strand. Hon var en friluftsflicka, frisk och stark, med ljust hår och sollygne. Hon kom igän fler gånger; Jan och hon öfvade sig i idrotter tillsammans, rodde i kapp i sjöarna, gjorde långa ridturer på skogsvägarna om sommaren och äfventyrliga skidturer i bärigen om vintern.

Hon var en härlig jungfru, hade något af bärigen vind i sin gång och af bärigen blånad i sina ögon. Hon trufdes bäst i skog och mark, hon var själf som en skogsfågel och tyckte om att jaga fram i sporrsträck genom vildmarken, hälst om stormen gick med dånande steg öfver bärigen.

Det var under en sådan färd Jan tog henne en mörk höstkväll. Han hade gått och suckat länge; hon bara skrattade, då han började tala om jordens längtan och om de gnolande rösterna i luften; det där var inte för henne, tyckte hon. Det retade upp honom, och han satte sig i sinnet på att hon skulle bli hans. Och hon blef det, en mörk höstkväll...

De hade varit till Älfhöjden, ett bärg långt bortom Norrsjödalen, och vägen hem gick genom den dalens mörkaste vildskog. Åskan sköt skott på skott midt öfver dem. Stormen kastade skogen af och an i mörkret, och rågnet brusade rundt omkring.

De gáfvo hästarna fria tyglar, det gick i vanvettig fart utför de branta bärgbackarna. Och Jan talade — med halfhög, flämtande röst. Nu är det de unga som sjunga, sa han; de som längta våldsamt, med rasande förtviflan och med trots. Nu är det stormsjälarna som ropa, och tordönssjälarna — de som slunga molnen mot hvarann så de skälfva och brista med brak, och som slita i mörkrets förlåt så den rämnar och faller i trasor. De som sopa rent och bryta väg och öppna portarna för solen! Hör du — de ropa på oss — de kalla oss till hjälp — oss som älska stormen och som längta efter solen...

Hon lyssnade tyst på honom och tyckte att det var stormens egen entoniga, starka stämma hon hörde tala, doft och afbrutet.

Så kommo de fram ur skogen och hade sjön och

gården strax under sig. Då saktade stormen, rågnet tystnade och en solglimt bröt fram genom skyarna öfver Västanå.

De läto hästarna hvila och suto tysta och sågo bort öfver dalen — mot solstrimman bland molnen. Hon räckte Jan sin hand, utan ett ord, och utan att se på honom. Han tryckte den hårdt, och hon tryckte hans tillbaka. När de suttit så en stund, vände hon sig till honom och gaf honom en lång, strålande blick; sade fortfarande ingenting, nickade bara och red bort utför branten.

Jan vände hästen och red hem öfver bärget i sakta skridt.

Och sen så var det ingenting mer.

Det tycks väl, att det kunde ha blifvit en vacker saga af den historien. Det var förstas Jans fel att den slutade vid början; men han kände ingen längtan efter henne, tänkte knappast på henne mera. Det var väl hennes motstånd förut som äggat honom; nu när han segrat, hade hon kanske intet mer att ge honom.

Och han sökte igän, och fann en och fann två, men fann ingen ändå. —

Då kom där en kvinna som grep in i händelserna på ett särskildt sätt.

Hon var lärarinna i prostgården nere i byn. Ett hviskande rykte sade att hon var vitter, och säkert är att hon var känd för sina höga tänkesätt och sin

poetiska syn på lifvet. Det dröjde inte länge förr än Jan var kär i henne och hon i honom; hon ville visserligen att deras förhållande skulle kallas vänskap, men det var nog kärlek i alla fall, om den också var litet platonsk. De dryftade mänsklighetens lifsfrågor, läste värs för hvarandra och voro lyckliga.

Då upptäcker Jan en vacker dag, att hon inte har någon barm. Han hade inte sett det förr, men märkte det nu, då hon hade ett tätt åtsittande lif, hvilket var dumt af henne. Och på samma gång upptäckte han till sin förvåning att det var slut med kärleken, och att hennes tjuskraft gått all världens väg.

Det var som om ett nytt skönhetsrike öppnade sig för hans längtan. All världen har ju både själ och kropp, det hade han knapt tänkt på förut — och det fast jätten i smedjan själf talat därom; »när två varelser smälta samman med själ och kropp, då är det den högsta lyckan i världen», hade han ju sagt.

Den tanken slog Jan så, att han första tiden nästan glömde själen och bara längtade efter kroppslig fågring och efter smek och kyssar. Han trodde nog själf att han tänkte äfven på själen, och att den liksom skulle följa med på köpet. Han förandligade köttet, om ni förstår hvad jag menar med det, och gjorde kvinnokroppen till en dikt och till en lefvande värld; ögonen voro två solar, han trånade efter deras strålande värme; läpparna voro en rosengård och en

vingård, han ville suga deras doft och deras heta röda vin, och ville höra smekande hviskningar och fåglalåt spela mellan dem. Och barmen — den var en kyrka med två hvalf; han ville se dem högt och vackert hvälfda, och se dem vagga och lyfta sig mot himlen, när lifvets musik brusade därinne i längtan och lycksalighet!

Denna nya åtrå gjorde, att han inte bara höll sig till härrgårdarna och förmaken längre, utan började leta i bondstugorna och torpen också — det var vid den tiden skvallerbyttvisan diktades —. Ty det han nu sökte var den smidigaste midjan, den mjukaste barmen och de rödaste läpparna, och de kunna ju likaväl blomma på vägkanten som i en härrgårdspark.

Det är om dem som blommade på vägkanten, nästa berättelse handlar.

JUNGFURU-JAN OCH JÄNT-LARS.

Det är en vild historia, men den är sann.

Jag har sett det själf, med dessa mina ögon, och var det inte Jungfru-Jan som var med på den, så var det väl någon annan. Säkert är att det kunde ha varit han, och det är ändå det viktigaste.

Han som de kallade Jänt-Lars var en hästskojare, han handlade mest med norrbaggar, små blacka, starka kampar som trafvade uppför de brantaste skogsvägar och drogo malmforor lika lätt som hölass. Den kommersen hade gjort Jänt-Lars till en välmående man; han hade byggt sig en stuga med hvita knutar, den hade blåa rullgardiner och en termometer utanför fönstret, det var både högfärdigt och förmöget.

Folk undrade hvarför inte Lars gifte sig, det kunde han ha råd till. Men han var inte af den sorten; han stod inte ut länge med en kvinna, han tog dem hälst i klump; det var förstås däraf han fått sitt smeknamn. Kanske var han född till mormon; det fins nog sånt folk också.

Med den mannen stiftade Jan en sommar fostbrödralag. Jänt-Lars och Jungfru-Jan, de kunde passa för hvarann, tyckte han.

De ströko omkring tillsammans om nätterna, Jan spelte, om han hade fiolen med sig, och bredvid gick Lasse och hvisslade. Mötte de en gumma så lyfte de på hattarna och önskade att hon varit ung; mötte de en härrskapsvagn, så smög Jan bakom närmaste buske, och Lars höll upp med hvisslingen och såg ut som om han vore stadd på hemväg. Men mötte de ett par flickor!

Då spelte Jan en bröllopsmarsch, Lasse hvisslade med så det sjöng i den varma nattens stillhet, och så togo de hvar sin under armen. Det kunde hända att jäntorna stretade emot och slet sig lösa; var det allvar så fingo de löpa, men såg Lars att det var lek och nycker, och det såg han strax, då blef det en jakt öfver stock och sten; de lekte ta fatt och hök och dufva, och dufvorna fnissade och hökarna flämtade, och snart försvunno de alla fyra i en dunge, aller smögo de in i Jänt-Lars stuga, som låg där röd och hvit med de blåa gardinerna nerfällda för fönstren.

Fruentimmersveckan var Jänt-Lars hälg. Då började nätterna mörkna, och sjudande heta voro de; luften, som om dagen sugit i sig all solens värme, andades nu ut den så att det ångade och doftade.

Då var det lif i dalen — de skulle ju firas, alla Margretor och Johannor och Emmor och Kristinor. Då vimlade det af pojkar och flickor på vägarna, och alla voro de utklädda. I hvita lakan och röda dukar, i granna gamla schalar och blomster och band. Pojkarna med rocken ut och in äller med röda och gula ylletröjor — jäntorna med bara armar och utslaget hår. Kinderna målade med lingonsaft, ögonbrynen svärtade med en sotad kork. Och bukätter i barmen, och blomsterkvastar äller björkkvistar i händerna.

Det vimlar kring alla stugor. Det skrattar och spelar — en munharmonika här, ett handklaver där, och fioler öfverallt. Det hviskar i snåren och tisslar kring knutarna...

De samlas på en gård. En mörk massa i skymningen, den krälar och prasslar som kräftor i en korg, och brokiga färger lysa ur dunklet. Dämpade skratt, hemlighetsfulla hviskningar; så skingras de och glida bort i skymningen; så tyst — och så en knall som skakar husen och ruskar träd och buskar, som dånar genom dalen och ekar bort i bergen och tystnar långt långt bort i skogarna...

Det var namnsdagssmällen, ett präktigt skott dynamit.

Och under och öfver allt detta lif den susande sommarnatten — forsens brus i dalen, vindens brus i furorna, och alla starka dofter och luften, den sjudande heta! —

Nu har Jänt-Lars hälg. Han drar omkring på vägar och stigar, han och Jungfru-Jan. Jan spelar, och Lasse hvisslar och ler. Hej, det här heter lif! Man känner att man lefver och är en stark och ståtlig kar! Lasse vrider mustascherna och gnolar med sin grofva bas. Men Jan går tyst och spelar.

Nu möta de en ung skara, pojkar och flickor arm i arm. De dansa midt på vägen i sång och skratt; de hoppa rundt omkring de båda med vilda skutt och bugningar, och draga vidare vägen fram. Kom till min stuga, jäntor, ropar Lars efter dem — kom, ska ni få punsch och karamällor!

Men Jan går tyst och spelar. —

Nu möta de två hvita skepnader, de flyga fram och skymta förbi som spöken. Jänt-Lars vill fånga dem — de glida ur hans händer, han känner en blick ur ett par mörka, heta ögon, som en gnista genom blodet — ser ett par röda, skrattande läppar — så skymta de förbi — kom till min stuga! ropar han efter dem. Det svarar bara ett skratt. —

De möta fler. De möta ett konstigt par: en liten späd man med mjuka former och runda kinder, och en lång grof kvinna, hon har hufvudklädet neddraget i pannan och tår stora steg. Jänt-Lars får henne

om lifvet och ser henne i synen — då lyfter hon honom högt i luften! När han kommer ner igän äro de borta. — Fy fan, det var en kar, säger Lasse och ser efter dem. Då vänder den lille mannen sig om och skrattar. Och det är ett flickskratt, klingande och gäcksamt!

Jänt-Lars svär och skrattar med.

Men Jan går tyst och spelar. —

Så komma de till Jänt-Lars stuga.

Men det som nu är att förtälja, det är det värsta i hela historien. Men sant är det, och det hände inte *en* gång, utan många — hvart år en natt i fruntimmersveckan, och ibland flera nätter. Det hjälpte inte att patroner och matmödrar körde jäntorna på dörren, att far och mor både bannade och gräto, äller att prästerna predikade. Sommarnatten var starkare än prästerna; den heta, susande luften söfde sans och samvete.

Jänt-Lars kallade sin stuga Lilla Nöjet; den låg vackert på slutningen ofvanför byn. Landsvägen strök tätt förbi trappan; några björkar kring knutarna, och från förstukvisten en utsikt, som kunde duga åt finare folk än en hästskojare: en blommig äng först på andra sidan vägen, löfdungar därnedanför, och längst ner i dalen ån med sina sjungande forsar. Norrsjön såg man längre åt höger, glimmande blå ur grönskan, och midt emot, öfver dal och sjö och skogar, såg man bärigen.

Jan satte sig på trappan, lade fiolen i knät och såg ut öfver dalen. Men Lars gick in i stugan och öppnade dörrar och fönster på vid gafvel.

Jan hörde honom slamra med glas och draga upp butäljer därinne, och gnola och skratta ibland för sig själf. Om en stund kom han ut och stälde sig i förstudörren. Bägge voro tysta, och det var en väntande tystnad.

Dalen låg stilla vid deras fötter, skogen stod orörlig ofvanom stugan, allt sof. Men det var en drömfylld sömn; dalens drömmar blefvo till dofter, som sväfvade upp genom den tunga varma luften; skogens drömmar blefvo till ett entonigt, stigande sus...

När de väntat en stund vardt Lars otålig och mumlade något för sig själf. Då började Jan spela, och Lars gnotade med, äller rättare talade halfhögt i samma takt.

— Kom, sköna flickor, kommer ni snart? sa han. Kom uti dansen — Jänt-Lars och Jungfru-Jan, det är två som kan dansa!...

Det hördes steg i dungen nedanför vägen, långt ner i dunklet. Lars höjde rösten.

— Kom, sköna flickor, här är två som vänta, sa han. Ge sjutton i pojkarna, här ska ni finna trohet, och glädje och musik!...

Nu hördes stegen närmare — två jäntor kommo arm i arm fram mellan björkarna. I detsamma prasselade det i skogen bakom stugan.

— Kom, sköna flickor, kom till Lilla Nöjet! fortsatte Lars, och nu blef hans tal till en lustig sång: Hållia-li-a, bordet är dukadt, kom till Lilla Nöjet, kom-kom-kom!

Nu smögo två andra jäntor fram bakom stugknuten. Och nere på landsvägen hördes åter steg, från bägge håll närmade de sig. Jänt-Lars sprang ned för trappan, stälde sig midt på vägen och svängde hatten i luften, och så sjöng han igän:

— Kom, sköna flickor, hållia-li-o! sjöng han med full hals. Här ska ni få dricka, skål och klang, här ska ni finna kärlek, hållia-li-alla, hållia-li-alla-li-o! . . .

Han omringades af jäntor. Från alla håll och kanter kommo de, dansande på vägen, springande öfver ängarna, smygande ur snåren. Två af dem fick han om lifvet, en i hvar arm. Så bar det in i stugan, och de andra efter.

Och därinne, i den låga halfskumma kammaren, Härre min Gud ett sånt lif det vardt!

Kjolar som svängde, svajade och flängde, rundt kring väggarna, rundt, rundt!

Flätor som slängde, ringlade och slingrade som flygande ormar, rundt, rundt!

Fötter som trampade, skor som stampade; vaggande höfter, och midjor som vidjor! Runda bruna armar, de viftade med kvistar och strödde golfvet med blomster — runda höga barmar, de kramades och flämtade . . .

Jan och Lars turades om att spela och dansa. Mäst var det Jan som skötte fiolen. Han stod på ett bord och spelte och sjöng, visor och danser om lek och smek, om mandomens styrka och kvinnans mjukhet, om två som brinna och längta och trå...

Lars springer omkring med butäljen. Han fyller alla glas med den gula tjocka drycken, och skålar och skrålar. Och glasen tömmas, jäntorna dricka som galna. Och med hvar klunk klingar skrattet gällare, pladdrar pratet vildare; flickblickar blixtra kring de två männen, kvinnoröster sjunga, det är lättsinta sånger, kvinnoläppar skälfva af skratt och af trånad efter kyssar och söta starka drycker.

Och Jänt-Lars har hälg! Han kysser en röd mun här och en mjuk arm där. Han dricker med en jänta i ett hörn, han tar en ann i famn och svänger om ett hvarf i en hvirflande hambo. När han dansar förbi fönstret, ser han folk därute i skymningen — det är pojkar, de ha smugit sig hit med påkar i händerna och ondt i hågen. Lars skrattar; mumla och brumma ni, tänker han, och knyt händerna i byxfickan! Vi ä bara två här men vi ha kvinnorna med oss!

Han är en stark man, Jänt-Lars. Han dansar med dem alla, en efter en. En rik man är han också; punsch och karamällor har han mer än nog, och blickar och kyssar har han för dem alla.

Men hur det är så börja de tröttna på honom.

De slingra sig ur hans armar och vända sig bort från hans kyssar. De samla sig midt i kammaren; deras ögon dragas dit, till honom som står på bordet och spelar; de bilda en ring kring bordet och stå där och lyssna.

Och Jan han spelar och sjunger och berättar; ruset ger hans tankar vingar och ger honom flammande blodröda ord. Han talar om konungen som glömde sitt rike i tjänstepigans famn; om den unga drottningen som i småsvännens armar glömde sin längtan. Han talar om gossen som for till fjärran land i väster och svek den han kär hade. Han talar om ensamma natters sorgfulla kval och om den fröjd som blommar, när svän och jungfru famnas. Underliga ting talar han, om pulsar som bulta och blod som sjuder, och om sommarnattens sus i de stora skogarna...

Han smeker dem med ord och toner, kommer deras ögon att tåras och deras rusiga tankar att domna, och söfver sans och samvete... De trängas kring honom, och det hviskar rundt om -- »tag mig — tag mig!...» De äro hans, han har bara att välja, och han väljer de fagraste och mjukaste. Dem därefter tar Jänt-Lars, och pojkarna därutanför få dem som bli öfver. — —

När det lider mot morgon, skrider ett tåg från Jänt-Lars stuga framåt landsvägen.

Först går en pojke med ett fladdrande standar — det är den fullaste jäntans kjol på en lång lång stång.

Sen kommer Jungfru-Jan, han spelar en marsch på fiolen.

Sen kommer ett fint ekipage, ska ni tro! Fyra pojkar äro hästarna, vagnen är en drög, och på den ligger hon som rår om kjolen.

Jänt-Lars kommer sen, arm i arm med en flicka, han hvisslar och raglar. Och till sist alla de andra par om par, lallande och skrattande, rufsiga och vilda. —

När solen går upp bortöfver Östrabärg, vankar Jungfru-Jan ensam genom skogen. Han går en väg som han ofta plägar gå, den bär till Solklinten. Han hör det vilda följets sorl bakom sig nere i dalen, det sjunker allt djupare och dämpas allt mer, ju högre han stiger mot höjden.

Han gör en visa och mumlar den halfhögt, medan stråken på måfå stryker öfver strängarna:

Och alla jordens kvinnor
de dansade i ring,
och jag stod midt i ringen,
för singeli sing sing sing!
En visa vill jag er sjunga
om galna drömmar unga,
om älskog och fjällskog och sorgemod
och rosor och hjärteblod!

Och alla jordens kvinnor
 de lyssnade så still,
 jag sjöng dem en visa om längtan
 som vandrar i skogen vill.
 Jag sjöng om sorgens vaka
 när stormarna skogen skaka,
 om kärlek som jublar i himmelens höjd
 och rosor och hjärtans fröjd!

Och alla jordens kvinnor
 de lyddes en susande natt.
 Jag sjöng dem i leende tårar
 och sjöng dem i snyftande skratt.
 Jag sjöng de flämtande barmar
 till ro i mina armar,
 jag sjöng dem alla i min famn
 med rosor och kärliga namn.

Jag sjöng mig all jordens kärlek,
 jag fick den för ingenting —
 den visan, hon var präktig,
 för singeli sing sing sing! —
 Blott en ibland dem alla
 jag aldrig min får kalla.
 Jag lät den visan i vinden gå
 och mins den ej mer, å-hå!...

— Å—hå! svarar ett långt eko bortöfver dalen.
 Jungfru-Jan står på Solklinten och skådar ut öfver
 skogen.

Han ser Furuborgs gård därefter vid sjön. Den ligger i lugna drömmar, bäddad i grönskan; den sover. Solskenet faller fullt och morgonklart öfver den hvita byggnaden; en stråle skjuter rakt mot ett af vindsfönstren och knackar på det med sina varma fingrar. Men hon därinne sover, gardinen är nere, fönstret är stängdt; då kastas strålen tillbaka, svingar upp genom luften och träffar Jans öga, som en gyllene pil.

Jan gömmer ansiktet i händerna och sjunker ned i ljuven vid tallens fot.

Å — hå! säger ekot långt bortöfver dalen.

SAGORNA OM ÄLGEN OCH KUNG RING.

Jan kom sällan till Furuborg numera; de bjödo honom ej längre dit, hvilket skulle vara ett straff för det lättsinniga lif han förde, och han beslöt att inte gå dit objuden. Isynnerhet som han alltemellanåt träffade Vif ändå på skogens vägar.

De brukade ibland sitta nedanför Solklinten, i skuggan af bärget, Vif med ett handarbete och Jan med en bok, som han läste högt ur för henne. De hade just slagit sig ned där en gång, Jan bläddrade i boken och undrade hvad han skulle läsa, och Vif satt tyst och väntade.

Då hördes ett prassel ett stycke in i skogen — det lät som steg, och som om någon bröt sig fram genom ett busksnår.

— Älgen! sade Jan, och de lyssnade båda. Men stegen drogo sig inåt skogen, och snart var allt tyst igän. Då tändes en tanke i Jans hjärna.

— Här står just en saga om en, som kallas Ufbärgsälgen, sade han. Den kan passa nu, om du inte hört den?

Nej, det hade hon inte, och han började läsa. Men inte i boken, som Vif trodde, där stod inte en rad om någon älg; Jan hittade på alltsammans, diktade hela historien och läste upp den direkt, som om den verkligen stått tryckt där under hans ögon.

Så här läste han:

“Det fins folk, som säger sig ha sett den gamle Pan häruppe i våra barrskogar. Det tror jag inte, jag har åtminstone aldrig fått syn på honom. Men jag har sett älgen i stället; Ufbärgsälgen har jag sett.

Gammal är han, kanske årsbarn med skogen. De första människorna som bygde stugor åt sig i Ufbärgets vildmarker, hade sett honom; alltsen dess har sägen efter sägen berättat om, hur starka och snabba hans smala, höga ben äro, hur blank hans gråbruna päls och hur djupa hans ögon, och undrande som ett barns. Och sån är han än idag. Man kan möta honom däruppe i storskogen, än här än där; han är en irrande själ, sommar och vinter stryker han omkring i ödemarkerna, utan rast eller ro.

Det är en månskensnatt om sensommaren. Skogen står svart och tyst på bärget, men långt långt däruppe ligger en liten tjärn — folk kallar honom Näcktjärn — och midt öfver den står fullmånen,

blank och stor. Mörkt rundt omkring; på den ena stranden stiger bärgväggen och skogen därofvän ur det svarta vattnet som en ogenomtränglig, hög mur. Men öfver grässtranden midt emot och öfver det stilla, blanksvarta vattnet hänger en lätt, ljusblå dimma. Månstrålarna glida mjukt ned genom den, de äro små guldsmidda riddare, de leka i vattnet och tråda en sirlig ringdans kring prinsessan Näckros och hennes tärnor, som ligga därute och spegla sig, i gullkronor och vida hvita spetskragar kring halsen.

Det är tyst och orörligt stilla i luften. Då börjar dimman röra sig, de blåa ljusbölgorna vagga och sväfva i ringar — och ringarna sluta sig, de bli till slöjor och till fladdrande tunna kjolar, det är älfvorna som dansa! Så tyst och ljudlöst — de hvila i den månblå luften och den bär dem rundt, rundt. Och ej ett ljud i skogen — en huldra kommer smygande ned mot stranden, men hennes steg höras ej, hon glider öfver gräset och sätter sig där att se på älfleken med hakan stödd i handen.

Då susar en vind genom tystnaden. Det kommer som en suck ur skogen, och det närmar sig i suck på suck. Så höras tunga steg genom stillheten; det är som om bärget knakade i fogarna, det knastrar af grenar som brytas och af ris som trampas ned. Så prasslar det i granarna högst upp på klippmuren öfver tjärnen, och ett stort hufvud sticker fram genom barrväcket.

Det är Ufbärgsälgen. Han står däruppe i mörkret och ser ned på dansen under sina fötter. Han står där länge, orörlig; ögonen lysa af månskenet som två stjärnor, och andedräkten står som en blå rök ur de vidgade näsborrarna. De få syn på honom, de därnere i ljuset; huldran nickar tyst mot honom, och älfvorna vinka med sina hvita händer. Men månstrålarna klättra sakta uppför bärgväggen, svinga sig upp på den stora ludna mulen och draga en blänkande förgyllning öfver de breda hornen; nu har du gullkrona! hviska de, och så kittla de honom i öronen.

Älgen fnyser och skakar på hufvudet, ger sig in i skogen och kommer om en stund klifvande på andra stranden. Han ställer sig med framfötterna i vattnet, sänker nosen och dricker i långa drag; månstrålarna plaska och leka i vågorna kring hans mun, och prinsessan Näckros gungar sitt hvita hufvud. Så lägger han sig bredvid huldran i gräset, och bägges ögon följa älfjungfrurnas dans i den tysta månnatten.

Han ligger och tänker, skogens kung. Rundt omkring sofver hans mörka rike. Rundt omkring sofva alla snårens krälände djur och alla skogsdjupets fåglar, som äro hans folk och hans fränder. Endast älfvorna dansa för sin gamle kung; endast den tysta skogsjungfrun vakar med honom, och ur Näckjärnens svartaste djup stiga stundom några dämpade, klara toner liksom från en harpa.

Hvad tænker han på, den store ensamme? På en som aldrig lefvat, säger folk; på skogens drottning, som han aldrig sett. Många stolta älgkor vandra väl där i skogarna, med slanka kroppar och starka höga ben, och med sammetsfin nos. Men han går förbi dem, Ufbärgsälgen; han har gått så länge och sökt och sökt, men aldrig funnit.. Han går och söker än, han skall väl möta henne en gång, skogens tysta, höga drottning. Han väntar och väntar, och hela skogen står tyst omkring honom och bidar som han.

Det märker man och det känner man en månnatt om sensommaren. Det susar genom mörkret på Näcktjärns stränder, hon kommer väl en gång, hon kommer väl en gång.. Det gnolar genom månljuset och klingar med harptonerna ur det svarta vattnet — hon kommer väl, hon kommer väl.. Det är den melodin som ger rytm åt älfdanser, och huldran vaggas sakta på hufvudet i takt efter den. Det är samma ord som drömma djupt in i älgens ögon, där han ligger och tänker medan natten skrider — hon kommer väl, hon kommer väl en gång. Men tungt är att längta...»

Här gjorde Jan ett uppehåll och stirrade inåt skogen. Vif hade låtit sitt arbete sjunka i knät och satt tyst med korslagda händer; Jan kände att hennes blick hvilade på honom, och fortsatte läsningen med höjd röst.

»Så lyder en saga om Ufbärgsälgen, men det finns många.

En af dem berättar om en majnatt, när älgen är ute på ströftåg. Han har oro i blodet, våren susar genom skogen. Det tränger ett brus nerifrån dalen, och med det en fjärran skällklang, den lockar och kallar. Han känner sig ensam, vill ut ur skogen, ner till dalen.

Med långa steg ilar han utför branten. Han skjuter undan granarnas grenar med hornen, skogen gungar där han gått fram. Öfver gårdsgårdar och stenmurar klifver han utan att sakta farten. Så når han skogsbrynet, och där stannar han.

Det spelar en fiol djupt därnere i en dunge, äljest ligger dalen tyst. Men därbortom, i bärgängarna på andra sidan, går en hop kor och betar; han kan se dem, hur de vanka af och an i gräset, hur de vifta med svansarna och böja hufvudena mot marken. Det är en som är finare växt än de andra, och det är liksom hon skulle se honom; hon vänder hufvudet upp mot Ufbärgsskogen och klipper med öronen, och hon ringer med skällan —

Det spelar och klingar, så förunderligt mildt. Det lockar och det kallar, kom, kom, säger det, kom, du ensamme i skogen.. Vi ha mjukt gräs åt dig här på ängarna, vi ha mjukt skinn och stora undrande ögon.. Vi skola spela för dig, tyst och stilla skola vi ringa med skällorna när du vill sofva, kom, kom!...

Det lockar och det kallar, och han klifver fram ur skogen, ned mot dalen..

Då kommer ett doft brus däruppifrån, därinifrån snåren, och med det en tung våg barrdoft, det flödar mäktigt omkring honom, stryker hans päls och sjunger i hans öron. Och då vänder han sig om och störtar in i skogen; det hörs ett brak af krossade kvistar och ett sus af gungande grenar, och han försvinner i skogsdunklets djupa, böljande haf...»

Åter tystnade Jan, och det gick en stund utan att något annat hördes än suset i tallarna och en gök djupt in i skogen. Så läste han vidare, men nu var det liksom han skälfde på rösten, han läste långsamt och nästan hviskande.

»Den sista sagan är kort.

Den förtäljer om en man, han vandrade ensam hit och dit i Ufbärgsskogen. Han hade gått där länge, och han hvilade aldrig; han stannade endast ibland och lyssnade på vinden i kronorna eller på prasslet i snåren; så gick han vidare igän, fram och åter, och gick rundt och kom alltid tillbaka till samma fläck igän.

Då mötte han älgen. De stannade och stirrade på hvarann, stodo så en lång stund tysta och bara stirrade. Vi äro nog släkt, du och jag, sade mannen till slut; då nickade älgen, säger sagan.

Så skildes de och försvunno båda i skogen. Så vandrade de åter på skogens vägar, fram och tillbaka och rundt i en evig ring.» — —

Jan slog igen boken, sjönk tillbaka i mossan och låg och tittade på molnen. Vif satt med slutna ögon och andades tungt. Och det blef en lång tystnad.

De väcktes af att det ånyo prasslade i skogen; åter lät det som steg, och som om någon bröt sig genom ett snår. Men nu kom det från gångstigen högst upp på toppen.

Jan satte sig häftigt upp, och båda lyssnade. Tyst, sade Jan halfhögt, nu är han här igen — älgen...

Men det var inte älgen. Det var en gammal gubbe som kom springande hufvudstupa utför branten.

En underlig figur. Man såg att han varit stor som en jätte förr, men nu var han böjd och hopsjunken. Det gråa, tofviga håret flög omkring honom; han hade ingen hatt, bara ett brätte, prydt med en silkessnodd. Rocken var i trasor, men rikt behängd med bandstumpar i alla färger och med ordnar af plåt och mässing; i hvar hand hade han en grof käpp med hvass doppsko, och med dem slog han kring sig i buskarna så bladen yrde och grenarna bräcktes, och då gapskrattade han och hoppade på stenarna.

Men det märkvärdigaste på honom var hans ringar — de voro förstås skulden till att ett kvickhufvud nere i byn döpt honom till Kung Ring. Han hade ringar på händer och fötter; på alla sina knotiga fingrar, ända ut till naglarna, och på alla sina smutsiga tår. Silfverringar och gullringar, ringar af pärlor

och af tagel; släta ringar, ringar med stenar och med bjärta glasbitar.

Det blänkte från hans händer när han svängde käpparna. Det blixtrade om hans fötter, när han hoppade i stigens svarta mull.

Jan och Vif sprungo upp, när de fingo se honom, och Vif skrek till. Jan fick tag i en murken gren, höjde den och stälde sig framför henne.

Gubben stannade, när han varnade Jan. Men så upptäckte han Vif — då gaf han till ett rop och störtade fram mot Jan med sina käppar i högsta hugg.

Det vardt en vild fäktning, Jan hade fullt göra att parera de hvinande käppslagen. Gubben skratade först och pratade för sig själf; men småningom blef han allvarlig, hans ögon började brinna och han stormade in på Jan med sammanbitna tänder och rynkad panna.

Vif stod bredvid och såg på striden, blek af ångest. Hon ville springa därifrån, men hon vågade icke lämna Jan ensam, så litet hon än kunde hjälpa honom. Att ropa tjänade håller ingenting till, det fans ingen människa mer än de på långa vägar.

Då brast den murkna grenen som Jan hade till vapen — han fick bara en stump kvar i handen. Gubben skrattade till — men i samma ögonblick kastade sig Jan åt sidan, höjde knytnäfven och gaf den andre ett ljungande slag öfver hjässan.

Den gamle föll tungt till marken. Vif störtade fram och lutade sig öfver honom. Å, Jan! sa hon bara.

Men det var som om hennes röst kallat honom till lif igän; han slog upp ögonen och såg sig omkring. Så föll han åter samman, med ansiktet mot jorden, och började gråta. Vif vände sig bort, hon kände förstås tårar i ögonen, hon med.

Så steg hon upp och gick stigen ned mot dalen, och Jan följde henne.

De gingo sida vid sida, tysta och tankfulla. De tänkte båda på ett och samma — på Kung Ring.

Han hade varit en ståtlig man i sin ungdom, och en glad och lycklig man; socknens vackraste flicka var hans käresta. Så dog hon, strax före brölloppet. Han blef vansinnig samma dag hon begrafdes.

Hans galenskap yttrade sig däri att han glömde att hon var död; han trodde att hon gömde sig för honom, och letade efter henne dag och natt. När han då mötte en ung kvinna, trodde han att det var hon; nu ha vi väntat nog, sa han, nu ska vi gifta oss — och så tog han fram en ring ur fickan och ville sätta den på flickans finger. Då var det säkrast för henne att springa för brinnande lifvet; han var farlig såna stunder, och fick han tag i henne, var det inte värdt att göra motstånd. Sedan vaknade alltid medvetandet upp igän, och han kom ihåg allt. Då tog han ringen tillbaka och satte den på sitt eget finger; så trolofvade han sig på nytt med den döda

hvarje gång han åtrått en lefvande kvinna, och bands vid henne med en ny boja för hvar gång han fann sig ha letat förgäfvess.

Det var kung Rings saga, och den drog tyst genom de två unga människornas tankar, när de gingo genom skogen.

De talade ej ett ord under hela vägen. Så nal-kades de Vifs hem. Då bröt Jan tystnaden:

— Du Vif, sade han, du har sett *mig* idag —
sån jag är om femti år.

Vif svarade ingenting, men Jan tyckte att hennes hand darrade i hans, när han tog farväl af henne utanför Furuborgs grind.

OM BLOMMAN, TALLEN
OCH HULDRAN, SOM INTE
VAR NÅGON HULDRA.

En ljufvig kväll i den härliga högsommartid!

Jan går och hvisslar i en björkdunge på sluttningen. Det spelar rundt omkring honom, i hvar buske och hvar lummig krona. Och det spelar i hans bröst; han har hågen full af sång, och alla hans tankar bli rim och dansande värsfötter.

Hagen ligger där så ljus och fin som en ung kvinnovarelse i nytvättad bomullsklänning. Solstrålar-
na ta i ringdans mellan buskarna, och midt i ringen
snurra vingade väsen af alla slag — kvittrande siskor
och drillande lärkor, brokiga fjärilar och surrande
humlor, sländor med gröna äller blå vingar af det

finaste genomskinliga filigransarbete, och svärmar af mygg. Kommer så vinden farande, varm och leklysten — då buga sig de hvita ungbjörkarna och vifta med sina gröna slöjor; han hviskar i öronen på dem och kittlar dem under armarna, och då vrida de sig af skratt!

Hagen ligger där full af doft. Den ångar från nattviol och pyrola och alla högsommarns blomster. Den strömmar ur björkarnas och rönnarnas kronor, och ibland kommer en tung fläkt gungande från storskogen på höjden, och med den dofter af barr och kåda, af pors och linnéa.

Jan går och gnolar i lunden. Han bryter en prästkrage och plockar af bladen — finner, finner ej — finner, finner ej . . . Han ser en fyrväppling i gräset, men då han böjer sig ned och skall ta den, är den försvunnen . . . Han fångar en nyckelpiga och talar till henne så här:

Maria Nyckelpiga,
nu sorgens stormar tiga.

Spänn ut dina vingar af silfverväf
och lyft på din blodröda klänning så snäf —
flyg östan, flyg västan, flyg söder och norr,
flyg rakt till min kärestas borg!

Så släpper han henne och säger för sig själf:

Maria Nyckelpiga,
mot rymden jag såg henne stiga.
Hon flög öfver buskar och blommande strå,

hon lyste så röd emot luftens blå,
 flög östan, flög västan, flög vida och svann,
 där soln bakom bärigen brann...

Han ser henne ej längre, väntar en stund och
 ropar så mot dalen:

Maria Nyckelpiga,
 vänd åter så hasteliga!
 Nu sjunker i natt all jordens rund,
 hvi dröjer du fjärran från längtans lund —
 flyg åter mot längtans skymmande snår,
 mig sansen af väntan förgår!

Han står och ser upp mot rymden, men ingenting
 ser han. Då lägger han sig raklång i gräset och
 mumlar halfhögt:

Maria Nyckelpiga,
 nu sorgens stormar stiga...
 Hon kommer väl aldrig i lifvet igän,
 hon flyger i år, och hon flyger väl än,
 båd östan och västan, båd söder och norr
 på väg till min karestas borg...

Det står en nattviol tätt bredvid Jan, den sveper
 honom i doft. Han bryter den och ligger med slutna
 ögon och suger in doften. Då dyker ett minne upp
 inom honom — några ord som han hört en gång för
 längesedan: ty det är inte bara människan som har
 en längtande själ — det ha ock skogens djur och

markens plantor, och de osynliga i molnen... Han lägger nattviolen på sitt ansikte; han känner doften glida som en smekning öfver kinderna, tycker sig känna ett lent flickhull mot sin panna och en kyss på sina tunga ögonlock... Han suger doften med halföppen mun och vidgade näsborrar, den är som en varm andedräkt, den stiger upp i hans hjärna och fyller hela hans kropp; alla tankar domna och sjunka samman i en salig yra, och han tycker sig känna ett mjukt och smidigt väsen, som hvilar i hans armar och trycker sitt bröst mot hans.

Så öppnar han ögonen och sätter sig yrvaken upp. Blomman är vissnad, kronbladen äro skrumpna och bruna, och en unken, kvalmig doft slår emot honom. Han slänger blomstret i ett snår och reser sig för att gå.

Men de där orden sjunga ännu inom honom, inte bara människan, utan äfven markens plantor... Och då han ser sig om, tycker han att lunden är full af tänkande väsen, och att hvarje träd är en kvinnosjäl som står där och drömmer.

De stå där i tusental, af alla åldrar och lynnen. Där finnas gråhåriga gummor med magra, knotiga kroppar, det är gamla björkar och alar; och unga lättsinta jäntor, det är ungbjörkarna, de ha halft genomskinliga slöjor öfver sina hvita, finbildade jungfrulemmar. Där finnas skygga nunnesjälar, som ödmjukt

böja sig för stormen och skälfva af ängslan vid minsta vindfläkt, det är asparna; och rönnarna med sina röda klasar äro mogna, fylliga kvinnor med höga bröst och heta begär.

Jan ser sig om efter barrträden, men där växa inga såna i liden. Då går han upp för sluttningen, mot skogen ofvanför.

Träden luta sig mot hvarann, när han går fram mellan dem, titta efter honom och hviska; björkarna vinka åt honom, och rönnarna ropa i smyg hans namn. Men han ser ej åt dem, han har en annan i tankarna, en som växer högre upp på bärget.

Så kommer han in i barrskogen. Det är en annan färg på själarna där. Granarna äro lugna och allvarliga väsen, i mörka vida klänningar och med anletsdrag af en regelbunden skönhet. Här och där stå enarna, de äro enstöringar och förbisedda som krypa in i skymundan, för att rufva öfver gamla minnen äller för att grubbla sig till en religion af världsförakt och hat till lifvet.

Jan går förbi dem, det är inte dem han söker. Han går in i tallskogen under Solklinten, och där stannar han.

Tallarna, dem förstår han — dem är han släkt med. När de vagga sitt högburna hufvud och skaka sitt vilda hår, då vagga hans tankar i samma takt. När de räta på sin spänstiga kropp och sträcka sina armar mot rymden i stark längtan, då känner han

sina muskler spännas och sitt sinne lyftas öfver jorden och svinga sig uppåt.

På Solklintens topp står tallarnas drottning. Hennes kropp är rank och rak, hennes skinn har en saftig, brunröd färg, som koppar. Hennes armar äro runda och seniga, hennes mörka hår rikt och kraftigt. Hon reser sig högt öfver skogar och bärg.

Jan hör sitt hjärta dunka och slå, då han närmar sig henne. Han slår armen om stammen, lutar sin panna mot den rödglänsande barken och talar till henne.

— Gif mig din själ, säger han. Öppna din famn för mig, låt mig hvila i ditt sköte, att jag må känna dina drömmar susa genom mitt blod!

Han lyssnar, men hör ej en hviskning ens. Orörlig bär hon sin krona högt öfver hans hufvud.

— Å, gif mig din själ, säger han åter. Öppna ditt lif för mig, och slut mig inom din smärta stam, att jag må med dig suga livvets saf ur jorden och att vi båda som ett väsen må växa mot himlen...

Ännu intet svar — hon vaggar endast sakta på hufvudet.

— Din själ, din längtande själ! upprepar han häftigt. Då känner han med ens hur det går som en ilning genom hennes kropp; stammen darrar, grenarna skälfva, han hör liksom en djup suck af välbehag ur hennes krona. Å, nu svarar hon mig, tänker han, nu blir hon min!...

Men det var inte honom hon svarade. Det var en vind som kom sväfvande öfver dalen; han lindar sin arm kring hennes lif, då skälfver hon af hänryckning; han stryker smekande hennes hår, då sluter hon honom i sina armar; han hviskar kärliga ord i hennes öra, och då gnolar hon i lugn lycka.

Jan går några steg bort och ställer sig att se på dem. De förstå hvarann, de två; de tala samma språk och tänka samma tankar. De äro lyckliga; hvem är då jag, tänker Jan, efter jag inte ens är värd vindens lycka?

När han går ner från klinten och ger sig in i stora skogen igän, sänker sig sommarkvällens blåa skymning under kronorna.

Här och där ligger en blekröd strimma från solnedgången mellan stammarna, men inne i snår och klyftor mörkna skuggorna allt mer. Luften är varm och tung af doft.

Jan irrar öde stigar. Det susar och suckar i det ljusa dunklet. I enarnas och smågranarnas snår tisslar det och tasslar, som älskogshvissningar. I lingonriset spritter det som fnissningar. I de sankatufvorna mellan stock och sten smäller det som kyssar . . .

Han vacklar fram, steg för steg, med tungt hufvud och glödande kinder. Och alla hans sinnen gnola —

Å kom, å kom, du min tankes vif,
 å kom, du min lefnads längtan!
 Du skogens natt, vak upp till lif,
 vak upp, du skogens trängtan!
 Blif kropp, blif kvinna, du skogens själ,
 jag dela vill ditt ve och väl,
 å kom — å kom! — —

Han ropar de sista orden — det svarar ur klyftor och snår — å kom — å kom — — Han ser något ljust skymta bakom en granbuske — det är som en kjol — nu ser han en till i en annan buske — nu ännu en, och en till, de svänga rundt omkring, de närma sig från alla håll; han hör steg i hvarje tufva, ser ögon stirra mot sig och armar sträckas mot sig ur dunklet, och hör hviskande röster...

Och plötsligt, utan att han vet hvarifrån hon kommit, står en kvinna framför honom. Han stannar och ser in i hennes ögon; han har sett dem förr, det är huldrans ögon.

Därlig var hon när han såg henne sist, men tusen gånger därligare är hon nu. Grön kjol och rödt lif har hon, allt är af sammet, och lifvet, som lämnar halsen och armarna bara, är hopsnörd med ett gulltrådssnöre. I hennes silkesmjuka gula lockar äro pärlor kringströdda, de blänka genom skymningen. Hon står med händerna på ryggen och hufvudet tillbakaböjdt, och ser leende på Jan under de sänkta långa ögonfransarna.

Å, hon är fager och fin, och så mjuk och smidig! Smidig som en vildkatt, det är visst och sant, och sant är att han ser räfsvansen sticka fram under kjolen, och ser en djursjäl ligga och lura i hennes ögon; men en längtande själ, det ha ock skogens djur, sjunger det i hans minne, och han smyger sig intill henne och tar hennes händer.

— Så var det ändå du som ropade, hviskar han. Hon svarar ej, men hon nickar och slår armarna kring hans hals.

Då glömmet han människorna och längtan och lefvande lifvet och sjunker i hennes famn på mossans mjuka bädd. — —

När hans tankar vakna igän är det ljust i skogen.

Men solen har ej gått upp, det är en död och blek dager. En gråkall dimma ligger som ett stort spindelnet öfver alla snår, det är en fuktig kyla i luften som ilar genom mærg och ben. Skogens blommor stå stela med hängande hufvuden, och träden stå svarta och liflösa.

Jan reser sig och rätar sina domnade lemmar. Flickan sofver; vacker är hon, fast inte så som hon syntes honom i skymningen. Det röda lifvet är upprifvet öfver barmen, som häfver sig lugnt och mjukt — men inte är det af sammet, det är groft ylle både i det och i kjolen. Gulltrådssnöret, det är en vanlig

segelgarnståt, och pärlorna i hennes ljusa hår äro glimmande dagdroppar. Hon har ingen räfsvans baktill håller, och inte är hon någon skogsjungfru; hon heter Anna och är hemma i ett torp därborta vid Orrlockstjärn. —

Jan går sin väg utan att väcka henne och styr kosan hem genom den tigande, gråa skogen.

Han känner en tomhet inom sig och släpar sig fram med tunga steg.

Och han tycker att lifvet står framför honom som en grå dimma, som lysas upp af en blixst eller ett irrbloss ibland, men som aldrig skall skingras af en varm och strålande soluppgång.

JUNGFRO-JAN OCH EN DÖD.

I Ljusnarn ligger en holme, den stiger som en liten kulle ur vattnet, och grön är den som en tufva.

På toppen står ett lusthus, gammalt som skogen; det är ingen som vet hvem som bygt det. Golfvets bräder äro murkna, och stora springor gapa mellan dem. Bänkar rundt omkring, öfverspunna med ett nät af inskurna namn; visste man hvad alla dessa bokstäfver betyda, skulle man nog ha en lista på all ungdom som left där i trakten under de sista århundradena; och då skulle man nog få höra äfventyr och historier, som kunde fylla böcker!

Några väggar har lusthuset ej. Smala träpelare bära taket; det är spånbelagdt och spetsigt som en pyramid, och högst upp på spetsen sitter en vimpel

af svart plåt och gnisslar i vinden. Det har varit ett årtal urklipt i den en gång, men det har rostat sönder, nu fins det bara några trasiga hål.

Den holmen var ett omtyckt mål för utflykter och roddturer om somrarna. När härrgårdarna kring sjön voro fulla af sommargäster, var det ofta lif och lust på Likholmen.

De kommo arla en solig morgon, i löfvade båtar och ekor, med flickornas brokiga schalar till flaggor och röda parasoller till segel. De buro i land korgar, fulla med mat och dryck; de slogo upp hängmattor mellan träden och bredde filtär öfver marken. De hetaste timmarna dåsades bort i ljuftig lättja, äller läste de högt ur diktböcker och berättade sagor och historier. När solen brände alltför skarpt, slängde de af sig kläderna och hoppade i sjön, pojkar på den ena sidan holmen och flickorna på den andra. Pojkarna lågo där i timal; lågo på rygg med slutna ögon och flöto i det ljumma vattnet, som lindade sig så mjukt och saligt kring kroppen, och kände solen stryka dem med varma, lena händer öfver ansiktet.

De väcktes ur dvalan af ett rop uppifrån kullen — kom och ät, kom och ät! Raskt upp på stranden, solen hjälpte till att torka, så i kläderna. Däruppe hade flickorna redan dukat fram middagen; gräsbacken var bord, man låg raklång och åt, och det var filbunke och vinkallskål och smultron och hallon, och alla sommarens ljuftiga rätter. —

Det led mot kväll, och luften blef lätt och sval; hade solen förut strålat ut värme, så att hvart damkorn i luften glödgades och skälfde, så sög hon nu till sig all värmen igän där hon sjönk bakom skogen, som en stor röd ballong.

Då började lek och dans. Jan hoppade upp på bänken i lusthuset, satte sig på ryggstödet och spelade; han var trött på dans och på smärta midjor, men fiolen var han inte trött på. Och valsen gick på de gamla bräderna — det brakade i dem, de båg-nade och gungade, och springorna gapade allt bredare och svartare.

Det var ingen som tänkte på hvad som fans under de gråa plankorna. Ingen kom ihåg att det varit begravningsplats på Likholmen för många hundra år sen — att det varit en bred öppen grop just där under golfvet på den stora pästens tid, som sagan mäler, och att liken vräkts ned där hoptals.

Det var bara Jan som tänkte på att de dansade på en graf, och att kanske deras förfäder lågo därnere och lyssnade och undrade på bullret och sorlet. Han tyckte att han hörde något under golfvet — något som rörde sig och mumlade... Han slutade spelet midt i en takt och hoppade ned från bänken; hvem vill leka änkleken! ropade han.

Det ville de alla, de voro med på allt. Par om par, som de dansat, stälde de upp sig på planen framför lusthuset. Det blef ingen flicka öfver åt Jan,

så vardt han änkling. Nå, lika godt, tänkte han —
sista paret ut!

De jagade genom snåren, utför kullen, längs efter stranden. Jan lät dem få hvarann, par efter par; när han var nära flickorna stannade han; hvarför visste han inte själf, det gjorde honom bara detsamma.

Så kom Greta Gran på Segerfors.

De sade att han, som hon sprang med, var galen i henne. Jan fick lust att skilja dem; han följde henne hack i häl, de flögo rundt holmen, hon skratade först, men så blef hon tyst och sprang som om det gäلت lifvet, och Jan efter lika tyst; fram genom buskarna, hon slingrade som en orm, ned utför branten och ut på yttersta udden.

Där kunde hon ej komma längre och kunde ej vända. Jan närmade sig; det var tyst omkring dem, skogen skymde bort de andra. Solen gick ned i detsamma, allt var skälvande rött, himmel och vatten och luft; hon stod som i en röd sky därute mot vattnet och den mörka skogen på andra stranden. Nu var Jan tätt bredvid henne —

Då öppnade hon famnen, tryckte sig intill honom och kysste honom — vildt, med strålande ögon och flämtande barm.

När de hand i hand kommo vandrande uppför kullen, mottogos de af ett rägn af skrattande blickar och menande miner. Greta Gran skrattade med; men

hon var blossande röd och tryckte Jans hand, hårdt som i ångest.

Då fick Jan se Vif i hopen; hon stirrade på honom och log, hon också, men det var ett underligt leende, det var mer gråt än glädje i det.

Nästa gång lät han änkligen ta Greta Gran och blef själf änkeman igän. När han jagat ett par jäntor och släpt dem, var det Vifs tur. Då föreslog han att de skulle leka en annan lek.

De lekte en och de lekte många; Katt och råtta, Kappas om rummet, Udden står och sofver, och så den här, som är roligast af alla när den sjunges på sin egen melodi:

Tag en annan, tag en annan,
 som jag, som jag,
 hej lorum larum,
 hej lorum larum,
 lefva lustigt som jag!

Och alla voro de kärlekslekar, i alla var det två och två och par om par, pojkarna jagade flickorna och flickorna läto sig tagas, och hälst af Jan. Men om han inte såg det äller hade sina tankar på annat håll, han lät dem i alla fall springa, det var de som jagade honom i stället för tvärtom, och för skams skull måste han förstås ibland ta dem.

Men Vif tog han aldrig, och snart var han trött på alltihop; då hoppade han upp på bänken igän och

drog till med en polska, och leken blef dans och dansen gick! —

Solen har gått ned, det skymmer allt mer. Rymden mörknar, och fullmånen går upp ur skogarna vid Sunnansjö. Det blir svart i Likholmens snår, men det hvirflande vimlet i lusthuset badar i månsken.

Då hör Jan åter ett ljud under golfvet — bara ett prassel först, något som rör sig djupt därnere... Han lyss medan han spelar — det närmar sig, nu är det en knackning — en knoge bultar på den plankan som är honom närmast...

De andra äro döfva, för dem drunknar knackningen i stampet och sorlet och skrattet. Men Jan hör; hela hans själ lyssnar spändt mot djupet, han ser ej de dansande och vet ej hvad han spelar. Så tystnar knackningen — men i stället kommer en susning äller en suck, dämpad som om den komme från andra sidan af ett stort vatten...

Jan sitter och lyssnar till hur den sjunker och förtonar; han tycker att han är ensam, och att han sjunker med ned i mörkret... Men då tar någon tag i honom och drar upp honom med ett ryck; när han ser sig omkring, står hela skaran i en skrattande ring framför honom, och en förtäljer att det hade sig svårt att dansa efter hans spel längre, det var ju salmer i stället för valser och polskor!

Därmed var det slut på leken. De drogo sig

ned till båtarna, buro ombord korgar och filter och hängmattor och gledo sakta hem öfver det månbelysta vattnet.

När de sagt hvarandra godnatt och skilts åt, gick Jan först en bit uppåt Brusalavägen. Så vände han och gick ned till stranden igän. Där gjorde han loss den minsta ekan och rodde tillbaka till Likholmen.

Månskenet låg som en böljande mjuk matta af gyllne siden öfver vattnet, från stranden och ända ut till holmen. Jan gled snabbt fram öfver den, hoppade i land och ilade upp genom den svarta skogen på kullen.

Han smög sig på tå öfver gräsplanen, som var tilltrampad af leken, och fram till lusthuset; stödde sig mot en pelare, stirrade in och lyssnade, i andlös bidan. Månljuset välde öfver golfvet och lyste ned i springorna; men allt var tyst.

Jan hade förstås fiolen med sig och började knäppa på strängarna i tankar. Det vardt bara enstaka toner först, de smälte in i månskenet och sjönko med det i golfspringorna; men de samlade sig snart till en sakta vankande melodi i moll, och den talade och sade:

Jag är trött, sade den, trött vid allt.

Hela min själ är trött, den har ej ens kraft att längta mer. Hela mitt väsen vill digna och domna i mörkret —

Jungfru-Jan.

Å, att sjunka samman och domna! Min hjärna är trött af tankar och mitt öga af att se mot solen. Trötta af skratt äro mina läppar, och mina armar af att sträckas mot tomma rymden, ständigt mot tomma rymden — —

Å, jag är trött vid lifvet och vid människorna. Kyssar ha de skänkt mig, och sin tro och heder; men dig som min själ åtrår, dig fann jag aldrig —

Jag är trött på alla dem som lefva, trött på att längta och söka dig bland dem.

Säg mig, dväljs du bland de döda — väntar du mig i det tysta mörkret? — —

Han lät fiolen sjunka, stod orörlig och stirrade mot golvet. Månstrimman blef bredare, det var som om den skälfde — och så när den sista tonen förklingade, se då öppnade sig golvet, bräderna böjdes ljudlöst åt sidan, ett djupt svart hål gapade framför Jans fötter; månskenet strömmade ned i det och kastades upp igen i en dallrande stråle af gnistrande blått ljus, och midt inne i denna ljussky sväfvade en vitklädd kvinnogestalt upp ur djupet.

Jan föll på knä, han vågade ej se upp mot henne. Men han kände hur hon närmade sig — nu kände han hennes hand i sin — den var isande kall och stel, men dock len som silke, och han kände hur hvit den var. Så reste han sig, och hon sjönk i hans famn.

Hans tankar brusade, hans bröst fylldes af en

våg som steg och sjönk; när den steg kände han en salighet, större än vid någon jordisk njutning; när den sjönk kände han en skräck, som fjättrade hans vilja och förlamade alla lemmar.

Hon var skönare än någon kvinna han sett i lifvet. Men hela hennes kropp var hvit; kinderna, läpparna, barmen, allt var hvitt, som om där ej fans en droppe blod i hennes ådror. Hon var som en marmorstod — endast ögonen lefde, men ej med denna jordens lif; de speglade ej månskenet, ej skogen och sjön — de voro svarta och oändligt djupa, och längst in i dem såg han sitt eget anlete, men äfven det var hvitt och stirrade mot honom som ett spöke ur det tomma mörkret därinne.

Han hade sin arm om hennes midja och kände hennes barm mot sin. Midjan var smärt, men stel; den böjde sig ej när han lindade armen kring den, följde ej smidigt när han tryckte henne till sig. Höga voro hennes bröst, fulla och fint rundade; men de böljade ej af trånande andedrag, de voro fasta och hårda som hvita stenar, dem vågorna slipat runda i tidernas lopp. Och från skötet och från barmen strömmade en kyla som från is, trängde in genom hans porer och kom hans blod att stelna.

Hon kysste honom, än på pannan, än på läpparna — kyssar som snuddade vid honom, svala och lätta som en vindfläkt. Och hon hviskade; hennes läppar rörde sig ej men han hörde hennes röst, djup och dämpad

som om den komme långt, långt bortifrån — från andra sidan af ett stort vatten . . .

Hon bjöd honom till sig, ned i det tysta mörkret.

Där somnar all längtan, sade hon; där tystna alla tankar. Ingen oro finnes där, ingen åtrå efter något som du aldrig kan nå.

I det ljufva mörkret! Där skiner ingen sol, som tårar dina ögon då du vill skåda in i den. I den milda tystnaden — där skära inga gälla skratt, som på jorden när sorgen kommer; där snyfta ej barnen, som de göra på jorden i lyckans öfvermått — —

Å kom, å följ mig — jag bjuder dig hvilans när jag bjuder dig min famn. Jag bjuder dig den frid som din värld drömmer om, och som den får när den varder till jord igän — när allt åter blir intet, som det en gång var. Jag bjuder dig ditt väsens samklang — den som blir, när alla toner smälta samman i den stora tystnaden — — —

Å, följ mig — jag har längtat efter dig i många hundra år. Jag har sökt dig mitt korta jordelif — drömt om dig min långa, långa natt —

Så tystnade hon, hennes röst dog bort som ett eko. Jan stod och lyssnade, med halfslutna ögon och halföppna läppar; han sög in hennes ord med alla sinnen, de döfvade honom och han svarade henne ej.

Men hans tankar talade, han hörde dem som mumlande röster omkring sig. Nej, nej, inte döden, mumlade de. Inte mörkrets hvila — inte tystnadens

samklang — — Gif oss lefvande lifvet och dess fulla, soliga frid — den som kommer när allt blir ett — ej när det blir intet — —

Hon stod tyst och väntade; då sjönk månen bakom skogen — luften började ljusna, det rörde sig i snåren, och bort i öster gled en blekröd dager upp öfver rymden.

Hon smög sig ljudlöst ur hans armar; hon hviskade åter, och hennes stämman skalf af ångest: Jan — å kom, å följ mig!...

Men han stod orörlig. Lifvet, inte döden, mumlade hans tankar; lifvets hela, jublande samklang — inte den tomma, döda sömnen — —

Då steg solen öfver skogen. En doftfyld vind kom susande ur snåren. En lärka slog en drill högt upp i den klarblå luften.

Och den hvita gled bort, tyst som hon kommit — ned i djupet, som slöt sig öfver hennes hufvud.

Jan vaknade af röster och steg, som närmade sig uppför kullen.

Solen stod högt på den blåa, molnfria himlen. Det var några af de dansande från kvällen förut, som kommo; de hade rott ut för att söka rätt på den saknade ekan och snart upptäckt den därefter under holmen.

De undrade och gissade när de fingo syn på Jan,

där han stod i lusthuset och såg sig omkring som yrvaken. De skyndade uppför branten, pratade om hvarann och skrattade. Vif var också med dem; men hon var tyst och såg på Jan med en allvarlig, forskande blick.

Jan var också tyst, nickade bara utan att svara på deras frågor. Så spelade han upp en hvirfvelvild polska, som skar och skrek genom solskenet, och satte sig i marsch ned till stranden. De andra följde honom — de tittade menande på hvarann och nickade — och man rodde hem.

Ingen talade under den färden, och sen sågo de inte en skymt af Jan på månader. Han gick för sig själf hela hösten och vintern; först vid midsommartiden var han åter med i leken, och då var han som en annan människa.

Men det är flera historier kvar innan vi komma så långt.

OM JAN OCH MOLN- JUNGFRUN.

Nu är det höst.

Jungfru-Jan vandrar genom skogen, upp mot Solklinten som han för sed hafver.

Nu är det storm!

Jungfru-Jan stannar och lyss — å, en sån musik! Det är grant; det dånar och sjunger. Han döfvas och håller för öronen; när han tar bort händerna igän kommer det öfver honom i ett slag, stormens hela raseri. Han står stilla, andlös, och lyssnar och ser.

Det går en dans däruppe under himlen, i luften öfver trädtopparna. Det är skyar och moln som dansa, de jaga i sanslös fart, de ha underliga gestalter, som stora jättejungfrur i mörka kappor, starka, onda jättekvinnor med svällande former. Somliga rida på vidunder som intet jordiskt likna, väldiga kroppar utan form; men hofvar ha de, och det järn-

beslagna, hör hur det dundrar på rymdens vägar, det dånar och åskar värre än på stenlagda gator om natten. Och ögon ha de som spruta eld, äller är det ur flåsande näsborrar de där eldstrålarna skjuta, de hväsande hvassa... Andra flyga fram som om de bures af de vida mantlarna, de slå ut dem som svarta vingar, de vältra sig fram som vilda hästar på en äng.

Medan Jan klättrar uppför sluttningen, med hatten i handen och blåsten i håret, skrider dagen mot sitt slut. När han kommer upp på klinten, ha skyarna dansat sig trötta och lagt sig att hvila tätt bredvid hvarann öfver hela himlafältet. Askan har dragit bort, stormen ligger gömd någonstans därnere i mörkret och sofver ut efter dagens strid. Och bortöfver skogarna, långt västan om Ljusnaredalen, där står en röd stad på bärget; där bygger sig den nedgående solen ett slott af moln att hvila i och sjunka i till natten.

Jan står vid tallens fot och skådar. Det är något som liksom drar honom uppåt — han klättrar uppför tallstammen och sätter sig på en stark gren en bit nedom toppen. Han lutar sig mot stammen och stöder armen på en annan gren; han sitter där gränsle och rider, men han sitter bra ändå, så bekvämt man gärna kan sitta i toppen på en hög, knottig tall.

Och jämnhögt med solen sitter han; han har sol-

nedgången rakt framför sig. Jorden har han under sig — djupt under sina fötter, som dingla i luften; och öfver sig och kring sig har han den mörka, tunga rymden, den är som en stor klocka, och hans ben äro kläpparna som svänga fram och åter i den.

Ding dång, och bing bång, det ringer, det ringer!

Är det till bröllopp, äller är det till begrafning?

Är det till bröllopp, hvem är då brud? Letat har jag bland alla jordens själar, bland lefvande och döda. Sökt har jag på jorden och under jorden; men hon fins ej där, ej i skogarnas dunkel, ej i bärgens djup.

Så är det till begrafning. Min längtan ligger lik. Min kärlek till jorden och allt hvad därpå lever, den bäddas på bår och graflägges; ty nu är det höst!

Han talar för sig själf, och det är som om jorden och luften lyssnade, det är så tyst däruppe i höjden. Det är grått och mörkt öfver dalar och skogar; men långt i väster står solnedgångens flammande röda stad öfver bärge.

Den är bygd på öar och holmar af moln, och de flyta i ett djuprödt haf. Den har borgar och slott af tunga skyar, de stå där tysta och slutna och teckna sig gyllene mot purpurgrunden. Och formerna växla; nu grusas ett torn, nu sjunker en ö i det röda hafvet — nu vacklar ett ståtligt fäste, dess tinnar och spiror vagga, dess murar gunga —

och nu störtar det samman till ett formlöst guldrödt bärg af moln.

Men ur de brinnande ruinerna stiger ett lefvande väsen mot himmelen — en smärt varelse med fladdrande hår och pösande barm —

Ja, det är en kvinna. Men ej af människoätt och ej af jordiskt ursprung; det är molnens röda prinsässa och den blåa rymdens drottning, ett barn af sol och skyar!

Hennes mjuka kropp är svept i en slöja af gulltrådsspetsar; den böljar och vajar kring henne när hon sakta sväfvar upp genom luften, som är full af ett rött stoft. Efter henne falla hennes rika blonda lockar som ett skimrande gullrägn; hon böjer hufvudet mjukt tillbaka och sträcker armarna mot höjden. Så sjunker hon igän, glider sakta ned i skyarna närmast bärget och blir liggande där; de bilda en bädd af det mjukaste röda dun, hon försvinner bland dem och sjunker i ljusa, lugna drömmar.

Och skyarna forma sig åter till en brinnande stad, till borgar och slott af gull.

Det är detta Jungfru-Jan ser från talltoppen. Och ju längre han ser, dästo mäktigare griper honom en längtan bort från jorden och från allt det som på jorden är, och det stiger en sång inom honom:

Kärlekens stad vid det blodröda haf
 i solnedgångens land —
 mot din port ur min längtans tysta graf
 jag sträcker min darrande hand.
 Jag vill tåga därin,
 ty drottningen min
 hon dväljs där i röda salar.
 Jag vill bort från de mörka dalar.

Kärlekens stad långt västan om jord
 i kvällens brinnande sky —
 låt upp din port för mitt härskareord,
 till din fridlysta borg vill jag fly.
 Jag är stark och ung,
 jag vill blifva din kung
 och bo i den röda borgen,
 långt bort ifrån längtan och sorgen.

Jag vill blifva din kung, du kärlekens land
 i molnens skimrande värld.
 Dina skönaste mör skola hand i hand
 sväfva fram kring min hufvudgård.
 Men på svällande bädd,
 med rosor beklädd,
 skall hon hvila i dröm vid min sida,
 medan molnen mot hafvet glida.

Då rodnar hafvet, då öppnar det sig
 att famna kärlekens stad.
 Då sjunka vi ned så saktelig
 bland hafsbottnens vajande blad.
 Vi smälta däri —
 till böljor vi bli,
 som vågor vi hvila vid stranden,
 och hög går vår sång öfver landen.

Där himmel och jord smälta samman till ett,
 du hägrar, o kärlekens stad!
 Jag vandrar i dalen, mitt blod är hett,
 jag trår till din ljusa fasad.
 Jag hinner väl dit
 när korpen blir hvit,
 när rägnets grå skyar bli röda
 och vinden väcker de döda — —

Medan hans tankar så sjunga, närmar sig ett ljud öfver bärgen. Det är en vind som kommer flygande under molnen — nu når han fram till tallen, han vaggar kronan af och an, grenarna svikta, stammen knakar. Å, det gungar, det gungar! Jan tar ett fast tag i närmsta gren, sluter ögonen och gungar med.

Han vaggas i sömn och i ljufliga drömmar. Han ligger på ett skepp, det seglar fram för spända hvita segel öfver ett sakta böljande haf. Fram mot det soliga landet därborta i väster, mot den röda, skimrande stranden!

Så lägger sig hafvet till en spegel, seglen falla slappa ned, allt långsammare glider skeppet och stannar slutligen midt ute på det mörka vattnet. Och det är långt, långt kvar till stranden . . .

Men då sväfvar en stor fågel ned öfver skeppet; Jan svingar sig upp på hans rygg och sätter sig gränsle mellan hans vingar. Och fågeln höjer sig åter med väldiga sjungande vingslag; i hvinande fart flyga de fram öfver hafvet — mot den röda, soliga stranden . . .

De nå nog en strand, men där finnas inga slott och borgar, molnstaden lyser alltjämt längst bort vid synranden. De flyga i stället fram öfver öde ljung-hedar, som småningom stiga till bärgåsar med djupa, mörka dalar emellan. Det är ett haf af skog som nu böljar djupt under dem; mörk och tyst barrskog, och bland den här och där bruna och gulröda dungar af vissnad löfskog.

Det tar aldrig slut — öfverallt bara skog, och bärgrygg vid bärgrygg så långt man kan se framåt. Det är en stor tafra som breder ut sig under Jans ögon; skogen står så lugn och allvarlig, här och där skymtar en röd stuga fram ur den, och löfdungarna skifta som gulrödt siden under den silfvergrå luften. Det är en tyst och blek tafra, men den är fager, och så lugn . . .

Jan har ej tänkt ut den tanken, förr än det kommer öfver honom en häftig svindel. Han ser bort emot solnedgången — den är slocknad och försvunnen, där fins bara en tjock vägg af gråtunga moln. Då svartnar det för hans ögon, han griper framåt för att slå armarna om halsen på sin vingade häst; men denna böjer sig undan, han ser ett oändligt, tomt djup under sig, famlar med händerna i luften, förlorar jämvikten och faller — —

Ned genom luften faller han, från den svindlande höjden. Han faller midt i vilda skogen, i ett stenigt moras mellan bärgen. Trädgrenarna ge vika för hans

tyngd, han sjunker genom dem och krossas mot klip-
pornas hvassa kanter. Och grenarna slå åter samman
öfver honom, som vågorna öfver en drunknad. —

De funno snart Jungfru-Jans lik i skogen.

Alla bygdens kvinnor fingo sorg, och alla gubbar
och gummor grubblade på hur det kunde ha gått till.

Men ingen visste att han ville svinga sig upp
till molnen, och att jorden höll honom fast och drog
honom till sig som den drar en vingskjuten fågel, så
hårt att han dog af det. —

SAGAN OM JORDEN.

Ånej, Jungfru-Jan dog inte, det var lögn hvart-
enda ord, som du nog kan förstå.

Han hvarken seglade på något skepp eller sväf-
vade bort öfver skogen, och inte drunknade han häller
i skogsdjupets mörka haf. Han bara drömde så, där
han satt i den gungande talltoppen; han svindlade
vid den tanken och föll värkligen, men inte ner i
vilda skogen utan bara till tallens fot; där var
det tjock mossa och ljung, så att han föll mjukt och
behagligt.

Han låg där en stund och hämtade sig och tänkte.
Det var tigande tyst rundt omkring; molnen lågo
orörliga öfver bärigen, träden stodo stela och stirrade,
som om de väntade på något mörkt och tungt som
skulle falla öfver dem, utan att de kunde hindra det

äller springa sin väg. Endast då och då föll ett visset löf med ett prassel till marken.

Jan hörde sina tankar mumla genom tystnaden. Du Jord, sade de, hvem är du efter du inte vill släppa mig . . Har du något mer att ge mig — har du någon mer ton i din harpa, som har samma klang som min längtan . .

Han såg ut öfver skogen i dalarna — den låg där stilla och stum, som om den bidade natten och sömnen. Och åter sporde hans tankar —

— Du Jord, sade de, har jag ännu ej ströfvat nog — har du flera riken än att låta mig gå vilse i — flera besjälade väsen än att locka mig med . . . Han tyckte, att det kom som en hviskning till svar, den kom från alla håll, från bergen rundtom, och när han lät blicken glida längs synranden såg han en syn: hela jorden var ett enda väldigt väsen och hade en kvinnas gestalt!

Därlig var hon, med en full och mogen fågring. Hon höll på att kläda af sig, kastade sin gröna slöja, löste alla de gula löfvens och de röda bärens smycken och strödde dem omkring sig. Så lade hon sig tyst på molnens mjuka bädd och väntade på, att det hvita täcket skulle bredas öfver henne.

Härlig var hon där hon låg, naken och yppig. Jan såg hennes mjälla hud, hur den skiftade i varma, fina färgtoner. Han såg ådrorna under huden, hur de svälde heta och blodfulla. Han såg hennes sol-

brända bröst, hur de häfde sig i stark och sund åtrå.

Han sjönk ned i mossan och tyckte, att han sjönk i sin älskades famn. Hon bredde ut armarna mot honom och drog honom till sig, han smälte samman med henne och kände lyckans klara lugn sänka sig öfver dem.

Ja, det var henne han längtat efter. De varelser han förut åtrått och famnat, hvad voro de annat än skuggor; de voro alla endast lösryckta cällor i den stora kroppen, endast enstaka tankar hos den stora själen. Men det var hela väsendet han åtrådde, med både själ och kropp; det var jorden själf han ville famna, henne han ville gå upp i och bli ett med, hennes lif han ville lefva, hennes längtan och lycka han ville känna!

Och nu var hon hans — nu smälte han samman med henne och domnade i hennes sköte. —

Hur länge han låg där i mossan kan jag inte säga, men under tiden mörknade molnen och drogo sig allt tätare samman, och rätt som det var störtade en kraftig rägnskur ned öfver klinten.

Det var en kall dusch öfver Jungfru-Jans fantasier; han reste sig långsamt, ruskade på sig och gick sin väg utför branten.

Rägnen sträckte sig allt vidare kring bärget, snart föll det öfver hela skogen på sluttningen och i dalen

framför honom. Och med rågnets föll mörkret öfver dalen, tungt och tryckande.

Jan gick med trötta dröjande steg genom skogen. Den stod och skälfde under rågnets hvinande slag, och bladen föllo i hopar från träden.

Jan stannade ibland och beskådade, hur de af en osynlig hand sletos lös från grenarna, hur de drogos nedåt och sögos in i den svarta våta mullen. Han kände sig själf som ett visset löf; han skulle väl också ryckas loss från stjälken en gång, falla som han föll från tallen däruppe, multna i mullen och försvinna, spårlöst och medvetslöst. Det var väl det enda sättet för honom att smälta samman med jorden.

Han fick hat till jorden. Å, visst var hon grann där hon låg, men kall var hon och grym. Hon var en stor spindel, och han var en fluga, som hon drog in i nätet och slukade som en matbit. Hon var bidrottningen, och han var väl bara en drönare.

Den tanken väckte en visa till lif inom honom, som han gjort en sommar. Han var våt och frusen af rågnets, och för att värma sig och dikta sig litet sol i det tunga mörkret gnolade han den, visan om bidrottningen:

Surr surr, nu svärma bina
om sommaren, sum sum!
De silfvervingar skina
i sol och blomdoft ljum.

Så sömntungt bränner solen
om sommaren, sung sung!
Och rosen och violen
de böja blomma tung.

Surr surr, nu bina stimma
och sjunga sakta sing sing!
Kring drottning Solisimma
de dansa rundt i ring.

I blommorna fins honung,
men kupan är full, sung sung —
hvar få vi väl en konung,
o drottning, gif oss en kung!

Och drönarnas ögon glimma,
hvem väljer hon, sung sung? ...
O drottning Solisimma,
välj mig, välj mig till kung!

Dö måste jag samma timma
du tänder min lyckas glöd,
men drottning Solisimma,
det är en ljuflig död!

Solskenet står som en dimma;
den skönaste väljer hon ut,
han krönes af Solisimma
till kung för en minut.

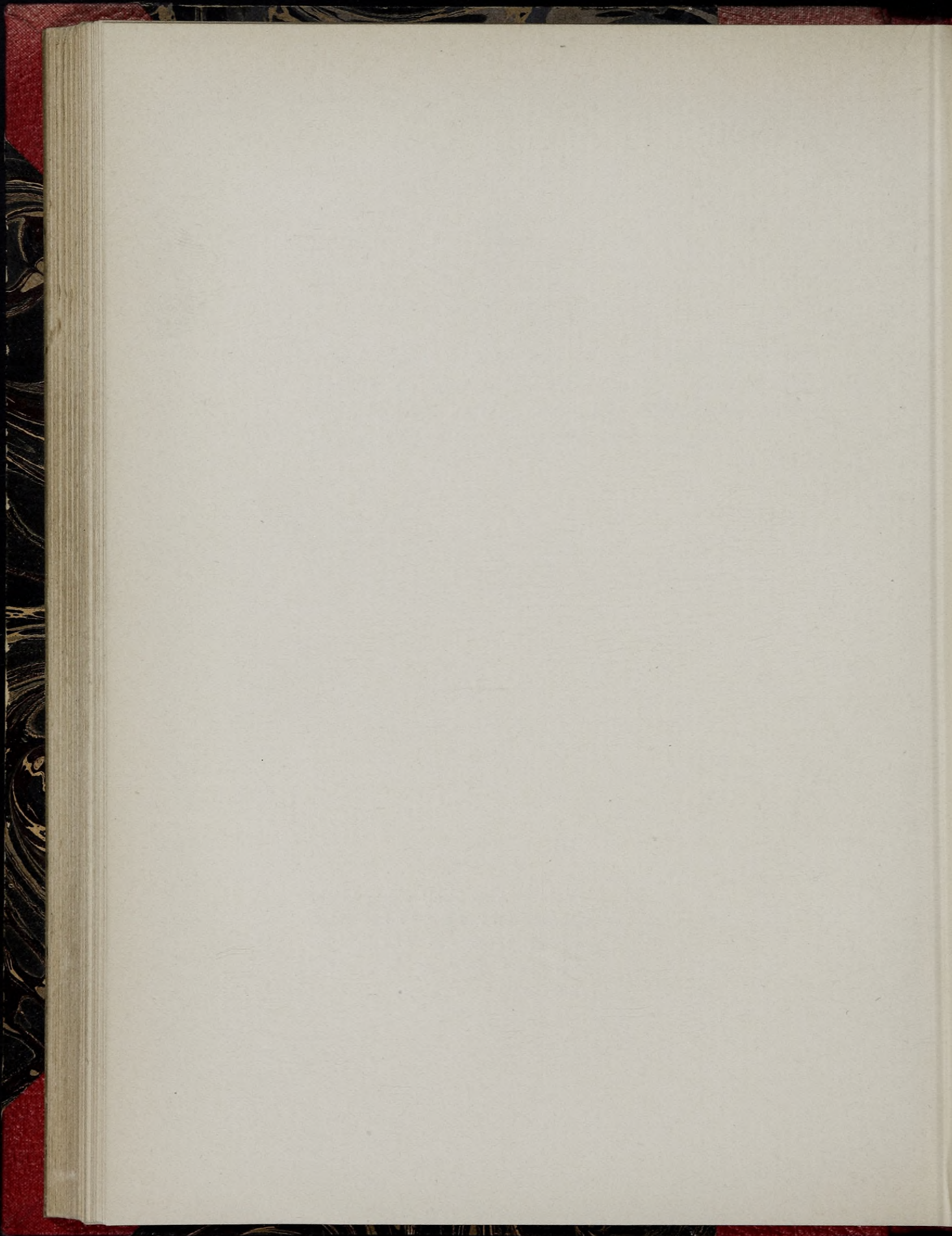
Han livvets lycka anar
en svinnande, tyst sekund.
Han djärf mot solen spanar
och dör i samma stund.

Och drottning Solisimma
en annan korar till kung,
och bina svärma och stimma
om sommaren, sung sung! —

Så trädde Jungfru-Jan in på Brusala gård, och
det blef en lång mörk höst utan sol och utan hän-
delser, om man undantar dem, som stormade och stredo
därinne i hans sinnes stora dunkla skogar.

III.

— — — Han skall aldrig klinga
samman med alltet, ty han glöm-
mer evigheten som är alltets lif.
Han skall lida en lång mörk
vinter — — —



EN JULSAGA OM
SFINXEN OCH
HÄLGFRID.

— Godnatt, gossen min! sade Kära Mor på Brusala till sin son. Sof nu, och tänk inte mer. Dröm juldrömmar, lugna och ljusa — kära gossen min!

Så gick hon in till sig, Jan var ensam i den stora, ljusa salen. Det var så tyst därinne, och alla ljusen i julgranen strålade med ett klart och stilla sken.

Det var nog en bit julstämning ändå, han märkte det när han kände efter. Det var nära att de ingen gran fått i år; vanligen plägade han hämta den själf på en skidtur uppåt skogen, men den här julen kunde han inte komma sig för med det, hade inte varit däruppåt på månader och kände ingen dragning dit

— snarare tvärtom, en ängslan för dunklet mellan träden, som han ej ens sökte öfvervinna.

Det var honom för rästen likgiltigt, om de hade någon gran äller ej. Han kände för första gången ingen längtan efter julen; han var trött på den som på allt annat och såg intet särskildt äller ovanligt i den mer. Ett par hälgdagar årad, tystare och tommare än andra dar — litet mera mat och dryck än i hvardagslag — några utslitna böner, förelästa af modern för husfolket ur en gammal predikobok, andligen unken af mögel — det var hela skillnaden. Och som han hvarken var road af lutfisken äller julbetraktelserna, så hade hälgen gärna för honom fått gå förbi ofrad.

Men modern höll nu en gång på de gamla sederna och sände rättarn till skogen efter gran. Det var ett vackert träd, och Jan märkte med förundran, att det inte bara spred barrdoft kring sig utan något mera därtill, ett ljust lugn och en hvilande stillhet. Det var nog en fläkt af den gamla julstämningen, om det också inte var samma starka, trygga glädje i den som förr.

Han gick fram till granen, stälde sig bredvid den och njöt af att känna, huru barrens och vaxljusens dofter svepte kring honom. Å, det var skogens luft han drack, frisk och ren! Han fick en häftig åtrå ditupp till tallarna och snären, han måste dit, in i skogstystnaden.

Han släckte alla ljus i salen, smög sig ut och letade fram skidorna.

Det var en härlig natt. Himlen hvälfde sig djupblå och stjärnströdd öfver bärgen; skogarna lågo mörka och tysta, och här och där skymtade halfljusa gläntor fram ur dem, det var snötäckta fall och ängar. Äfven jorden var sållad med stjärnor, men ej i mångskiftande, myllrande svärmar som däruppe i höjden, utan endast enstaka punkter som lyste långt bort i mörkret med ett varmt rödt sken; det var ljusen i stugufönstren, flämtande grenljus äller strålände julgranar.

Jan spände på sig skidorna och gled bort mellan husen. Gården sof; endast i de fönster i manbyggnaden, som vette nedåt dalen och landsvägen, brunno ljus för dem som foro förbi till julottan; äljest mörkt i alla fönster, och sofvande tyst i uthus och lider.

Jan stannade när han gick förbi ladugården; han tyckte sig höra ett dämpadt råmande därinne och se ett svagt ljussken glimta fram genom de små gröna rutorna. Det försvann dock efter ett ögonblick; barnsagor, mumlade han och gaf sig upp för ängsbacken, mot skogen därofvän.

Det var djup snö, men skaren bar, det var gni-strände kallt. Jan sträfvade uppför branten i sakta mak; skidorna halkade, det var som att åka på

ett sluttande marmorgolf, beströdt med milliontals blixtrande kristaller och ädelstenar.

Så kom han upp till hagen och gled fram mellan frusna snår och öfver snöhöljda tufvor. Hängbjörkarna stodo där glesa och höga, i hvita slöjor och tunga pärlgirlander af rimfrost. Rönnarna stodo där nakna och stelnade, med de röda klasarna ishöljda och förtorkade; asparna stodo där orörliga och fröso.

Jan såg sig omkring. Han hade sett dem en sommar, alla dessa träd; då hade de lefvt och andats, han hade hört deras tankar susa och sett dem vagga sina hufvuden i drömmar. Nu kände han ej mer igän dem; var det samma väsen — sofvo de, eller var det endast deras lik?

Han skidade vidare och nådde barrskogen. Han gaf sig in där i dunklet mellan snåren; där fans ej väg eller stig, ej spår af en lefvande fot. Furorna trängde ihop sig i mörkret, stumma och svarta; granarna stodo i sin snöskrud som bildstoder, höljda i mörka dok, tallarna stodo stela och raka som stenpelare.

Allt var dödstyst. Hvar var prasslet i snåren, hvar suset i kronorna? Ej ett ljud rundt om, ej en skälfning af lif. Stjärnorna blänkte högt öfver trädtopparna, och i en glänta här och där låg en svag dallring af deras glans öfver snön; men det var en kall och blek dager, den hade ej livvets glans; den var ju bara ett dödt återsken.

Jan gled tungt fram öfver drifvorna. Skogen spann ett tätt nät kring honom, af snår och stammar och snötyngda grenar. Han tänkte och grubblade; träden voro hans tankar, tyckte han, de stodo kring honom mörka och kalla, hvarje gren var en maska i det svarta nätet, och han trasslade allt mer in sig i det ju mer han grubblade.

Hvad han tänkte, är inte så godt att uttrycka i klara, bestämda ord. Det var mäst allmänna, litet formlösa stämningstankar, om jag så får säga; för rästen inte alls ovanliga — lite hvar har nog haft såna stunder, då man ser gåtor i allting och då alla tankar bli halffärdiga frågor och spörsmål, som man inte ens bryr sig om att tänka till slut utan klipper af på midten med ett stort ? —

Det var väl däraf det kom sig, att han såg hvad han såg, när han åkte ut i en ljus glänta. Skogen stod som en vägg rundt om, stora snötäckta stenblock lågo vildt kastade om hvarann på marken, på deras toppar blänkte stjärnljuset svagt, men mellan dem gapade svarta klyftor och hål. Därinne, under hvalfvet af en isig sten och skuggad af en svart gran, låg en sällsam skepnad i snön och stirrade mot Jan; han stannade, stödde sig på skidstafvarna och blef stående så en bra stund.

Det var sfinxen han såg. Hon med djurets kropp och människans anletsdrag, med svällande marmorbröst och liflösa ögon. Hon var hvit som snön, hennes

stenkropp var orörlig som stillheten och kölden rundt omkring. Läpparna voro hårdt slutna; ögonen där-
emot voro vidöppna, men stela och utan pupiller; och
dock kände Jan deras blick, hur den stirrade genom
hans själ och gick som en hvass vind genom hans
blod.

Jan han undrar och undrar. Han tycker att allt
förfryser omkring honom och blir till sten — stjär-
norna i rymden, träd och buskar i skogen, allt. Han
står i ett marmorslott, och i det slottet, som omfattar
hela världen, fins ej en lefvande varelse mer än han,
det är sten alltsamman, utan själ och utan lif. Och
midt i slottet ligger drottningen — det är marmor-
sfinxen; det är bakom hennes läppar som alla frågors
svar och alla gåtors lösning ligger — men de läp-
parna äro hopfrusna för evigt, de skola aldrig öppnas
till en hviskning. Det är hennes blick som förstemat
världen och fjättrat den i död snösömn, ur hvilken
den aldrig skall vakna. Den blicken har slutit alla
levande väsen i ett strypande famntag, och Jan
känner hur den famnar äfven honom — blodet stan-
nar i hans ådror, hans hud hårdnar till is och
till sten..

Så tycker han att allt störtar samman omkring
honom — rymden och skogarna, lif och död, tankar
och drömmar. Det blir ett svart kaos alltsamman.
Oändligheten fylles af en hög ruiner; de bilda en tron,
och högst upp på den, i högsta himmelen, ligger drott-

ningen — marmorsfinxen. Hon är kvar, då allt annat är grusadt och förintadt; och när den siste mannen sjunkit samman i det eviga mörkret, utpinad af gäckad åtrå och trött på att famna skuggor och jaga efter drömmar — då skall hon ligga stum på hans graf och stirra med sina tomma, liflösa, själlösa ögon, sfinxen med djurets kropp och människans anletsdrag, med hårda, slutna läppar och svällande kvinnobröst.

Det är slutet — målet. —

Jan kände sig liksom litet lugnare, när han kommit dit i sitt tänkande. Inte var det tröstefullt, och han kände sig tom och likgiltig för allt som en dödsdömd, men det var åtminstone något att hålla sig till, och han visste att det inte lönade sig att leta och längta mer. Man fick väl reda sig ändå och försöka älska sig själf i stället, om den kärleken också bara gaf halfva lyckan. För rästen skulle han väl snart vigas vid henne där — lifvets marmordrottning; skulle bli sten och sjunka i mörkret, i den eviga vintersömnen. Om han ock kunde gripa lyckan ett ögonblick — kunde en salig natt känna alltets lif susa genom sitt väsen, hvad tjänade det till, när allt likväl till slut skulle hemfalla åt henne, sfinxen — skulle grusas, bli sten.

Han rätade på sig och såg lugnt och fast in i hennes stora, tomma ögon. När de stirrat på hvarandra en stund, tyckte han att hennes blick började skälfva; så slöto sig ögonlocken, och hennes hvita

kropp sjönk sakta ned i snön och smälte samman med den. Det syntes ej spår efter henne, där låg endast en drifva under klippblocket, i skuggan af den svarta granen.

Då grep Jan stafvarna och gled tyst sin väg, in i djupa skogen.

Lugnt och ljudlöst glida skidorna nu öfver snön, allt djupare in i skogsmörkret.

Träden stå alltjämt lika svarta och stumma, och luften står iskall och ogenomträngligt mörk mellan kronorna.

Jan vandrar långsamt framåt utan tankar. Han förstummas af den stora tystnaden och känner kölden glida genom lemmarna. Han är väl bara ett träd, tänker han — ett vandrande träd, förfruset och förtorkadt för alltid; det är en skön känsla, den dämpar hans pulsslag och bringar alla tankar till tystnad.

Men bäst han sålunda halft domnad bäres fram genom den döda skogen, hör han ett ljud genom stillheten. Han stannar förundrad och lyss — lefver då ett lif ännu i stenslottet? Där är ingen som svarar; allt är åter tyst, och han åker långsamt vidare.

Men lång stund har ej gått, förr än han stannar igän. Nu hörde han det tydligt — det kom från en gran strax bredvid; det var väl bara ett prassel, men lät nästan som en hviskning, och den upprepas snart från en tall och ett par björkar nära granen.

Jan stirrar upp i grankronan och lyssnar. Till sin förundran hör han begripliga ord och en dämpad röst, den liknar ett barns röst.

— Jo, nu kommer hon nog snart, hviskar det. Visst måste hon komma i år också, efter den här stormiga hösten.

Det svarar uppe i en af björkarna:

— Men hon dröjer så länge, säger det.

Och granen:

— Du tycker så därför att du längtar efter henne, och därför att hösten varit lång i år. Men du skall få se att hon snart är här!

Jan ville fråga hvem de talade om, men i det samma hör han steg bakom sig, och när han vänder sig om, är han nära att falla baklänges af förskräckelse. En stor björn kommer lunkande öfver snön; Jan höjer stafven, men björnen endast sneglar på honom och lägger sig lugnt vid hans fötter.

Jan står och undrar och vet inte hvad han skall tro — har skogen vaknat, är förtrollningen bruten? Har en själ blåsts in i stenen — i alla de förfrusna och förstenade varelserna? Men när så en varg kommer smygande ur ett snår och lägger sig bredvid björnen, lutar Jan sig mot en stam och tänker att det är bäst att vänta, det tjänar väl ingenting till att undra. Han hinner för rästen endast se; fram smyga de ur mörkret, alla markens djur. En hare hoppar smidigt öfver hans fötter, en räf stryker tätt

förbi honom; den store älgen kommer klifvande genom snåren, och gräfflingen kryper fram under en sten; alla stanna de bredvid hvarann, och midt ibland dem kila ödlor och ormar. Och uppe i luften susa vingslag, lugna och mjuka; det är himmelens och bärgens fåglar som komma dragande, höken uppifrån höjden och den röda domhärren inifrån skogens djup; från dalarnas gårdar komma sparfven och talgoxen, snabba och små som bollar, men ur de mörkaste gransnåren lyfta sig orren och tjädern på breda vingar. Rundt omkring i träden slå de sig ned, hök och sparf på samma gren; det fins ej en gran eller tall som ej har en fågel på armen. Och alla sitta de där tysta och vänta.

Jan gör så med, fast han inte vet hvad han väntar på. Han tänkte fråga någon af sina underliga kamrater, men kan inte komma sig för; de se på honom nästan medlidsamt, alla dessa stumma djurögon, och han tycker att till och med träden ha ögon som oafvändt betrakta honom. Han har en dunkel känsla af att han gjort något ondt, och är nära att digna under alla dessa tysta blickar.

Då hör han ett svagt sus långt nere i skogen på sluttningen. När han vänder sig dit, ser han en lätt ljusning mellan snåren, som en blå strimma och som en väg af ljus öfver snön, hvilken närmar sig uppför branten.

Och fram ur skogen skrider på den ljusvägen en

kvinna. Hon har mörkblå klänning och ett svart hufvudkläde, som halkat ned från hjässan; hon bär ett nyfödt barn vid barmen och lutar sig öfver det för att värma det med sin andedräkt, och det står en sky af glans kring henne, men det är endast hennes leendes sol och hennes ögons varma ljus. Upp genom skogen sväfvar hon, hennes fötter lämna ej spår i snön, och ris och stenar glida undan för att ej sarga henne.

Nu nalkas hon, nu nalkas hon i ljus. Som en ljum vårvind sväfvar hon fram, och som en blomdoft om sommaren. Djuren på marken resa sig och smyga fram till ljusstrimman, i hvilken hon skall glida förbi. Fåglarna i träden sänka sig till de lägsta grenarna; tätt under dem skall hon vandra. Och det är som om själfva skogen trängde sig samman för att komma henne nära.

Som en ljum vårvind nalkas hon, och som en gryning om sommaren! Där drager en ljusning öfver granarnas mörka anleten, och tallarna gunga sakta och gnola: nu är hon här, den vi väntat, se, hon kom dock till slut! Och hon ler mot träd och buskar.

Djuren på marken trängas kring henne, se upp till henne med stora ljusa ögon, stryka sig smekande mot hennes klänning och slicka snön där hon gått fram. Fåglarna i träden breda ut sina vingar öfver henne. Och hon ler mot dem alla.

Men Jan — han ser ned mot marken, vågar ej

möta hennes blick. Han känner den ändå, han känner en stråle från hennes leendes sol, och han sluter ögonen...

När han åter ser upp är hon borta, och borta äro alla markens djur och alla trädens fåglar. Skogen sofver, inne bland gran och tall ligger mörkret åter tungt och kallt.

Jan fattar stafvarna och skall till att vandra in i skogen igän. Men en tanke håller honom kvar; är det hon som är drottningen, mumlar han — hvem är hon då? Det prasslar uppe i granen, och det kommer en hviskning till svar:

— Hälgfrid heter hon, säger det, Hemfrid heter hon också, och allt mildt och fagert på jorden! Hvem hon är — hon är en mor med sitt barn, mer veta vi ej. Men ett underligt väsen är hon; det är aldrig storm den natten hon kommer till oss; det är en frid som ingen annan natt har. Det är lyckans frid — —

Så tystnar granen, och snart sofver äfven han.

Jan står tyst och tänker. Det kommer för honom att hon liknade Vif; ja, det var Vifs drag — att han inte tänkte på det strax! Underligt, underligt...

Han blir stående där länge i snön. Han ser bort emot öster, där stjärnorna blekna mot den ljusnande rymden.

JUNGFRU-JAN OCH FRU FEBER.

Jan blef sjuk efter sin julresa.

Hur kan man också ge sig till att stå stilla så där i timal midt i smällkalla vintern, det måste ju gå på tok om man äfven har aldrig så stark kropp. Han tänkte förstås inte på det förrän efteråt, men då fick han känna på annat. Han blef liggande flera månader, ända fram på våren, och modern trodde mer än en gång att det var slut på allvar.

Det var långa dagar; med släpande tunga steg drogo de genom hans vindskammare. Tysta, entoniga dagar; evigt samma tafla utanför fönstret, samma gråa, snötunga himmel, samma hvita, tomma ödslighet öfver dalen och bergen långt bort på andra sidan, allt infattadt i en trång ram af fönsterposterna. Närmast fönstret, i taflans förgrund, stod en stor gammal björk — stod där dag efter dag lika stel och orörlig i sin hvita skrud af rimfrost.

Han hade god tid till tankar dessa sömnlösa nätter och dessa eviga gråa dagar. Om man kan kalla dem tankar — det var feberdrömmar och syner, de jagade hvarann i yrsel, och de jagade honom själf tills han sjönk samman, dödstrött och utpinad. Han kände dem rundt omkring, det var en hop underliga skepnader, jättelikt stora och utan fasta konturer; han kunde ej kalla dem med något känt namn, visste endast att de voro mörka och oformliga, vämjeligt mjuka och liksom svullna; de vältrade sig kring honom och tryckte sig mot honom från alla håll, trefvade på hans kropp med sina händer, som föreföllo uppstoppade, och klämde honom liksom mellan kuddar.

Då miste han medvetandet. När han kom till sig igän, var det tyst inom och utom honom. Det var en hvila utan vilja och utan känsel; han tyckte att han flöt fram i ett varmt haf, med slappnade muskler och slaknade senor — att han låg med afskurna pulsådorr och kände blodet rinna ut i en långsam ljum flod, som färgade hafvet rödt omkring honom.

Det var väl brasan som åstadkom denna bild. Hon tändes alltid i skymningen, och hennes röda, varma sken förde med sig ett djupt lugn, när det kom glidande öfver bädden.

Vid denna dygnets timma, då stjärnorna började blänka fram därute mellan björkens silfverhvita grenar och brasan gnolade i skymningen, kom en kvinna tyst

in i kammaren och satte sig på sängkanten. Hon påminde honom om modern med barnet, som han sett i skogen om julnatten; hon var mörkklädd och hade ett svart huckle neddraget öfver pannan — han hade aldrig sett hennes ansikte och aldrig hört hennes röst, men hade en känsla af att han skulle känna igen hennes drag, om han finge se dem; han tänkte stundom att det kanske var hans mor, men en gång när brasskenet lyste in under hucket, tyckte han att äfven hon liknade Vif. Han grubblade för rätten inte på hvem det kunde vara; han kallade henne fru Feber, och hvad han visste var att han längtade efter henne då hon var borta, och att han fylles af en lugn och ljus glädje när hon gled in genom dörren om kvällen.

Vanligen gick hon först en stund och pysslade i kammaren, rörde om i brasan, for med en damviska öfver böckerna på hyllan. Och alltid gled hon omkring med ljudlösa steg, som ett andeväsen, och med lugna, mjuka rörelser. Sedan kom hon fram till bädden, satte sig på sängkanten och lade handen på Jans heta panna — en len och vit kvinnohand; då kände han att hon betraktade honom, men hennes ögon kunde han ej se, hon vände alltid ryggen åt brasan så att ansiktet låg i djup skugga.

Det var ljufviga stunder af frid. Ej en orostanke, ej ett störande ljud äller en skarp dager. Allt lika dämpadt och oändligt lugnt, alla sinnen lika tysta

och hvilande. Denna djupa ro, kanske var den lyckan; denna halft medvetlösa dvala på jämviktspunkten mellan lif och död, var den måntro den högsta samklangens, som är lyckan? —

När dagsljuset åter flöt in genom fönstret vaknade han ur dvalan, och då var fru Feber försvunnen. Då kommo också tankarna igän med det kalla ljuset från den molngrå himlen och den hvita snön.

Det värsta var att de klarnade allt mer och mer och antogo allt fastare gestalter. De dunkla, svällande väsendena, som tryckte sig intill honom och ville kväfva honom, stodo fram allt tydligare, och så en dag såg han att det var en hop kvinnor, de sutto rundt omkring honom tysta och mörka, ingen sade ett ord, ingen rörde sig, men de sågo på honom alla, med stora sorgsna ögon.

Han blundade och drog täcket öfver hufvudet, men han kände dessa ögon ändå; och han hade en tryckande känsla af att han aldrig skulle slippa dem, utan att de skulle följa honom i evighet, stirra mot honom natt och dag och skymma bort allt annat för honom, solen och den blå rymden och allt ljusst och fagert.

Men när det så led mot kväll och brasan åter lyste genom skymningen kom fru Feber smygande, och då gled de mörka skepnaderna bort i mörkret. Alla tankar tystnade åter, alla sinnen hvilade.

De kommo förstås igän nästa morgon, de stirrande

ögonen. De kommo igän dag efter dag, allt sorgsnare och ihåligare.

Jan började känna att han snart inte skulle stå ut längre. Han hade inte mycken kraft kvar, dessa ögon sögo musten ur honom, han tyckte att de drucko hans blod. Det måste ju sina ut en gång, han vande sig vid den tanken och låg och väntade på, att han skulle domna bort och känna den sista röda blod-droppen slockna och fördunsta.

Då fick han en dag ett anfall af lif och kraft, som ett ögonblick kom hans själ att resa sig och svinga sig uppåt med starka vingslag. Kanske var det lifslågans sista uppflammande före slutet; dödens vind roar sig ju ibland med att låta den lysa upp och flamma högt och klart ett ögonblick, strax innan han blåser ut den för alltid.

Det var en soldag, den första på långliga tider. Jan låg och såg ut genom fönstret; taflan därute var bländande ljus och leende i dag: de närmaste träden stodo gnistrande hvita i rimfrost, det låg en dallrande gulddager öfver barrskogarnas friska grönska i dalen och en himmelsblå dager öfver bärigen längre bort. Det var ett ljust och klingande ackord i blått och hvitt och guld.

Björken utanför fönstret sköt fram en af sina tjocka grenar tätt intill rutan. Det var på den Jan brukat hala sig ned förr om sommarnätterna, för att sen

klättra utför stammen — för att sen vandra uppåt skogen. Det var slut på de vandringarna nu. Och så godt var det — hvad hade han vunnit med dem?

Men ändå — om de också bara stegrat hans längtan och fört honom bort från målet i stället för tvärtom — nog hade det varit lif, och nog var det härligt att lefva. Kunde det värkligen vara slut nu — för alltid? Nu, redan!

En släde for förbi nere på vägen; han såg den ej, men han hörde bjällerklangen. Det var en musik! Tänk att ila fram på den hvita vägen, att glida öfver den sollysta snön efter Sleipner, den grannaste hästen i socknen! Att fara genom den tysta snöhöljda skogen, upp emot Solklinten — och sedan utför på andra sidan, och svänga in på Furuborgs gård — Sleipner dansar fram med snabba lätta fötter, bjällrorna joddla och klinka i takt till hans steg — och hämta en, som står där på trappan och väntar...

Så åker han bort med henne, en lång färd i solskenet. Till en stuga djupt in i skogen — där gå de in, tända en brasa och sitta och hviska framför den, medan stjärnnatten sänker sig öfver skogen. Hälgfrid — och Hemfrid!...

Det var en dröm som drog förbi honom och var borta, när bjällerklangen därute aflägsnade sig och tystnade. Då vaknade han och fann att han låg nedbäddad i en säng, fjättrad och maktlös. Då kom en vild längtan öfver honom, ut i solen och lifvet.

Å, han var ju ung och stark, hvad var då meningen med det här, att han låg där orörlig och förlamad? Det var inte möjligt att det kunde vara slut redan; han hade ju intet utträttat, hade ju knapt börjat lefva.

Han kände sig fylld af kraft, han lät tankarna bära sig genom solluften och kände sin själ sväfva fram öfver bergen; jorden bredde ut sig under hans ögon, han såg den genom skyarna som småningom förtunnades och skingrades. Rymden hvälfde sig klar och blå kring honom; han tyckte att han hvilade i den oändliga sfärens medelpunkt, och att det var kring honom allt rörde sig, kring honom jorden och solen och alla rymdens världar kretsade i lugna, harmoniskt likformiga banor. Han var alltets herre, han behärskade världen med sin starka själ och sin unga varma tanke; det fans ej gräns för hans rike, ej häjd för hans segrande färd.

Ja, han måste ditut, han måste upp på Solklinten som var hans tron, och måste fara bort och hämta drottningen som skulle sitta där vid hans sida och dela hans lif och hans makt. Upp ur sängen, ut ur den kvafva kammaren och den instängda sjukhusluften!

Men han kom förstås ingenstans. Han kunde inte röra en lem, inte en gång lyfta armen äller kröka benet för att sparka undan täcket. Han hade bojor och krampor om hand och fot, var vanmäktig och

fastkedjad därinne — i en underjordisk fängelsehåla, tyckte han.

Då sjönk hans själ samman i förtviflan. Det var alltså meningslöst alltihop. Lifvet väntade ju på honom, lyckan väntade på honom — hon var helt nära, han kände henne nästan bredvid sig och behöfde endast sträcka ut handen för att nå henne. Men han *kunde* inte sträcka ut handen, kunde inte röra ett finger för att gripa henne. Om det var någon mening med det, om det var ett straff, hvad hade han då gjort, hvem hade han mördat efter som han själf nu var dömd till döden? —

Det började skymma på, solen hade gått ned och mörkret flödade i tunga vågor in genom fönstret. Stjärnorna började tändas; men han vågade ej se på dem — det var inte stjärnor, det var stirrande sorgsna ögon . . .

Någon kom in i kammaren, han kände det fast han ej hörde steg äller såg något i mörkret. Så drogs gardinen ner, och han tyckte att en vas med blommor ställdes på bordet bredvid hans hufvudgård; en svag doft gled smekande öfver hans ansikte.

Hans tankar sänkte sig från sin jäktade färd och gingo lugnt och tyst genom mörkret. De gingo i en visas takt; han tyckte att det var någon annan, någon strax bredvid honom som gnolade den halfhögt som en vaggvisa:

Hvita hvita liljorna dofta
 — lundali å lej! —
 Dofta ock de hvita konvaljer.
 Hvitare är ditt sinn,
 drömda bruden min,
 hvitare än liljor och konvaljer.

Gula gula rosorna blomma
 — lundali å lej! —
 Blomma ock de gyllene stjärnor.
 Renare än allt guld
 blommar du utan skuld,
 klarare än alla gyllne stjärnor!

Höga höga himmelen blånar
 — lundali å lej! —
 Blånar ock det djupa djupa hafvet.
 Högre blånar din stig,
 aldrig hinner jag dig,
 fjärran, fjärran bortom djupa hafvet...

Han låg och lyssnade huru det sista ordet dog bort, och han tyckte att han själf följde med och smälte bort i mörkret, långt långt bort.

Det var sömnen som kom, och den blef lång. —

När han vaknade, satt fru Feber vid hans fötter, brasskenet famnade hennes mörka gestalt och stod som ett moln af rödt ljus kring henne. Han kände att hon såg på honom; och efter en stund började hon tala med lugn röst, som stämde med brasans sprakande, och i afbrutna satser; hon teg långa stunder ibland och satt och tänkte.

Det lider mot vår nu, sade hon. Snart vaknar allt som soffer, snart födes allt dödt på nytt, och all snö smälter.

Det lider mot vår! Om våren ljusnar allt mörkt, allt visset blir grönt igän, och allt gammalt blir ungt och lyckligt! —

En man längtade efter lyckan. Efter lifvets lycka som är att lefva med i allt lif som lefver, och att klinga samman med all världen.

Men ett glömde han — att han var en människa. Endast i en af sitt eget släkte kan människan famna alltet.

Ty i människan samlas allt lif. I henne hvälfver sig den blånande rymden och grönskar jorden. När hon hvilar i drömmar, lefver hon som blomma. När hon går känslans vilda vägar lefver hon djurens lif. Men när den varma, ljusa tanken ilar vid drömmarnas och känslornas sida och visar dem vägen, då vaknar människan till sitt eget lif.

När då två människor smälta samman med själ och kropp, med känslor och drömmar och tankar, då bli de ett väsen, och det väsendet lefver alltets lif!

Se, det är *lyckan*. Och det är *lifvet* och *evigheten*. Ty i det ögonblicket, när två själar och kroppar famnas i samklang med alltet, då tändes en ny lifsgnista, då blir ett barn till, och då födes våren! —

Lycklig den man som finner den han söker — den som är hans själ i kvinnokepnad och som skall

göra honom till ett helt väsen. Och lyckligast den som finner utan att söka.

Men ve den, som söker blott för stunden, blott för själens äller kroppens njutning, blott för att döfva sin längtan för en flyende sekund. Han är på väg att bli mördare, och det är lifvet han vill dräpa. Han skall aldrig klinga samman med alltet, ty han glömmer evigheten som är alltets lif. Han skall lida en lång mörk vinter till straff, och endast om han är nog stark att bära sorgen och har nog kärlek till lifvet för att slå förtviflans makter till marken, skall han hinna målet och finna den han söker.

Då skall allt mörkt ljusna och allt dödt födas på nytt.

Allt som sofver skall vakna, och våren skall komma i glans! — —

Så talade fru Feber, och Jungfru-Jan lyddes med undran och med bäfvan. Ty allt efter som hon talade, kände han bröstet vidgas och blodet flyta allt lugnare, och när hon slutat, hörde han ett svagt sus inom sig, sväfvande lätt och ljust som vårens första fläkt genom en djup dal.

Men han bäfvade, ty han tordes knapt tro att det var sant.

EN VALBORGS MÄSSELD.

Så blef det vår.

Kvällarna ljusnade, luften lättnade. Snön smälte i skogarna, isen på sjöarna brast med dån och dunstade bort.

Lärkorna kommo farande, spelande och yra. Svälorna kommo skjutande som pilar från höjden. Björkarna buro guldbruna hängen, och sälgen pyntade ut sina nakna grenar med små tofsar af silfvergrå sammet.

Så började den våta, bruna marken skifta i grönt, och sipporna tittade fram ur den som blå ögon och som hvita stjärnor. Då tyckte förstås löfträden att de inte skulle vara sämre, och klädde sig också i ljusaste grönt. Och barrskogen sen, den stod och glänste i solen med sin friska, djupa grönska liksom färnissad.

Så kom Valborgsmässafton.

Jan vandrade genom skogen på kvällskvisten; han ämnade sig till Solklinten, och det var hans första längre utflykt efter återkomsten till lifvet.

Hvilken rymd och hvilken luft! Himlen var matt blå, nästan färglös, men dock full af ett skälfvande ljus. Luften var frisk och fri, och lätt som en aning — den lyfte honom uppåt, så att han nästan kände sig som en fågel och ville flyga upp och drilla öfver skogarna. Han gick och drack den i fulla drag tills han nästan raglade och kände sig halft rusig, men det var ett lätt och saligt rus, och han kände sig på samma gång sjungande stark och spänstig som om han aldrig haft en sjuk stund. Han ilade uppför branten med galna skutt och krumbukter och stannade inte förr än han stod på Solklintens högsta topp.

Den syn han där såg skulle man kunna skriva en hel diktbok om; jag kanske nog kommer att göra det någon gång, ifall jag får lefva och ha hälsan, som man säger. Nu kan jag endast helt kort beskriva den på prosa, fast det inte tar sig så mycket ut; sånt där bör egentligen sägas på vär.

Det var en vårkväll, och en Valborgsmässafton! Mot den ljusa himlen blänkte några bleka stjärnor här och där med en flämtande matt glans; luften var för mättad af ljus för att de skulle kunna lysa som vanligt, och Valborgsmässeldarna på jorden brunno med ett sken som kom stjärnorna på himlen att blekna.

De flammade rundtomkring genom den lätta blåa skymningen, de röda eldarna. De brunno på bärgen och i dalarna; de sprutade gnistor och röda moln mot rymden, de speglade sig i sjöarna och glimmade fram ur djupa skogens mörker.

Hvarje klint på många mils omkrets var en eldsprutande vulkan. Det var som om den eviga elden i jordens inre måste söka sig ett utlopp, måste bryta sig upp i fria luften och flamma högt mot skyn nu när våren kommit.

De lyste genom skymningen i hundratal, de lågande glädjeeldarna. De syntes som små röda punkter längst bort vid synranden — den största af dem brann på Salboknös, och på Älfhöjden och Östrabärg lyste också ståtliga bål. De blefvo större och klarare ju närmare; de på Ormbärgen och vid Älgfall liknade lyktgubbar, men nere i Norrsjödalen brunno de som bloss och facklor, en på Vargudden — midt ute i sjön, tycktes det nästan — och flera stycken på sluttningarna, vid Grufrisset, vid Löffallet och på Druckens klack.

Men i Ljusnaredalen flammade de största och granaste. Hela dalen vimlade af lågor; på höjderna på andra sidan — vid Västanå och Sunnansjö och på det mörka Ufbärgen — voro de inte större än ljuslågor, men i dalen och på sluttningarna nedanför Solklinten var det riktiga små eldsvådor, där stego eldkvastar och brinnande skyar ur skogen.

En låg strax utanför byn, på Lustig-Kulle — det var där, dansbanan bygdes om somrarna. En annan brann högre upp på bärget; det var nog Jänt-Lars eld, stugan låg där någonstans fast Jan inte kunde se den för skogen. Kring den elden var det ett vimmel af svarta gestalter, små som flugor; de rörde sig af och an, smälte ibland ihop till en oredig klunga, togo ibland i ring rundt omkring bålet..

En tredje flammade på Likholmen. Det var underligt, den brann högst upp på toppen, väldig som ett brinnande hus; sannerligen, de hade tändt på det gamla lusthuset! Men tänkte då ingen på hvad som fans därinunder — äller ville de fylla grafven med spillrorna och askan? Hur som hälst, så var det en härlig eld; nu skulle de väl få hvila i fred, de därnere i jorden..

Äfven där myllrade människor omkring elden; det var nog ungdomen från gårdarna vid sjön. Det skulle nog vara fröjdefullt att vara med där, tänkte Jan..

Men så kom han att se åt ett annat håll och fick ögonen på en eld som var större än alla de andra. Den brann nere vid Finngrufvorna, som skymtade i skogen bredvid ån. Och den tycktes komma djupt ur jorden — det var som om den slog upp ur en af gruföppningarna. Jan visste, hvar den elden brann; och han tyckte att han hörde dånet ur smedjan därnere och hörde jättens lugna djupa röst tala i vårkvällens blida sus.

Då sjöng en tanke till inom honom — hvarför skall Solklinten stå mörk, när alla andra höjder lysa och brinna?

Han började raskt samla ihop ris och kvistar och lade dem i en hög vid tallens fot. Han sprang ned i skogen och kom åter med ett fång af björknäfver och furubark och gamla torra grenar; han slet loss långa refvor af mossor och ljung, plockade vissna löf som legat och torkat i solen, och ryckte upp några enar och granruskor med roten. Det var praktigt bränsle, och det bildade snart en hög stack bredvid tallen — man skulle bara ha en tjärtunna också, äller äldra häst en krutfjärding att lägga högst däruppe på toppen.

Det tog en bra stund att resa den där brasan. Ändå gick det med fart och fröjd, och hans tankar talade för sig själfva under arbetet.

Du har en svart skog inom dig, sade de, hela din själ är en brusande mörk skog.

Där har sedan urminnes tider, genom många släktled hopat sig mörker i snåren, och en tung doft af trött och ensam sorg.

Det vimlar af huldror och häxor och vackra troll där i snåren. De ha lockat dig och dårat dig, du har gått vilse där, i din egen mörka själ, och följt dem allt längre in i dunklet, de fagra väsendena som endast äro skuggor och drömmar...

De vandra omkring därinne än, i din själs svarta

skog, de stirra mot dig ur snåren med stora sorgsna ögon, de hemska skepnaderna som äro dina minnen . . .

Nu var brasan färdig; ett torn af tort ris reste sig intill tallen. Han strök eld på en tändsticka och tuttrade på.

Det dröjde en stund innan det tog sig, men snart började lågorna kila fram utefter grenarna, slicka näfverbitarna och stiga mot höjden. Det sprakade och knastrade; de vissnade löfven rullade ihop sig, barren på grenarna glödgades som nålar af metall; så slog lågorna ut och famnade hela bålet, och tunga, mörka moln vältrade sig mot rymden.

Jan stod och njöt af synen, och ju högre lågorna flammade dästo friare och ljusare till mods kände han sig.

Det var ju skogen som brann — skogen inom honom. Det var alla mörka snår som skymt bort solen, alla döda kvarlevor af flydda somrar, som nu brunno ned till aska och flögo bort för vinden!

De måste bort, alla gamla sorger och mörka tankar. Bort måste allt som låg och frätte i djupet af hans själ, allt mörkt och tungt som låg kvar sedan forna vårar i hans sinnes vinklar och vrår. Han måste ha ut det för att få plats för det nya som skulle komma — måste bereda rum för det väntade, det där jublande ljusa som låg i luften och som susade rundt om öfver bärgen . .

Han visste inte så noga hvad det var, han kände bara att det närmade sig och hade bara en tanke: det fick inte vara något, som skymde äller kastade skugga! —

Han upptäckte plötsligt att elden glidit uppför tallstammen och redan höll på att sluka den höga rika kronan. Han tyckte ett ögonblick att det var synd om den vackra varelsen — hon var ju den ståtligaste tallen på långa vägar och var ju tallarnas drottning!

Men så kom han ihåg, att hon också var ett af de där minnena, en af de där tunga längtanstankarna som måste bort. Ingen af dem fick skonas; de måste brännas på bål och gå upp i rök, alla snårens lockande väsen, huldror och häxor och troll — måste drivas ut och sjunka till stoft, för att inte stå i vägen för henne som skulle komma med glans och med glädje!

Och tallen föll med ett tungt brak.

Så mörknade rymden, eldarna började slockna bort i bärgen.

Äfven Jans eld sjönk ihop och falnade. Han släckte de sista gnistorna med en granruska och styrde kosan mot hemmet.

Det var mörkt i skogen, och en kall pust drog genom kronorna. Det var väl vinterns sista andedrag; det följdes af en ljum fläkt, och i den låg allt det som komma skulle; i den susade all den sång som snart skulle stiga mot rymden, befriad ur tystnadens bojar, förlossad ur mörkrets och köldens kväfvande famntag.

IV.

Alla världens millioner väsen
hvila hos hvarann som brud och brudgum.

SAGAN OM MIDSOM- MARSBRÖLLOPPET.

Det är den natt då eftersommaren ligger lik i den första frostens svepning.

Det är svart i skogarna, och så tyst. Det har gått en rysning genom alla träd och alla markens blomster; de ha skälft till ett ögonblick, nu stå de där orörliga och vänta.

Då kommer en vind ilande genom mörkret. Hvarifrån och hvarthän, det är inte så godt att veta; man kan ej se honom, han har tagit på sig mörkrets trollmantel, och den gör osynlig som man vet. Men man kan känna hans närvaro på luftdraget, det susar en frisk och ren pust omkring en där han drar fram. Och höra honom kan man också, det låter som tunga vingslag genom stillheten och som en entonig sång.

Han sväfvar hit och dit ibland kronorna, man anar honom som en stor svart fågel i mörkret. Och

allt medan han flyger, talar han, och alla skogens träd och alla kryp på marken lyssna.

Han siar och profeterar. Han sjunger om en ny tid som snart skall randas, om en ny sol som skall gå fram öfver jorden. Så här sjunger han:

Nu är det höst, nu är det höst!

Nu är den gamla solen trött, nu går han ner långt bort i väster, bakom ett högt grått bärg, och lämnar jorden i mörker. Nu går dagen bort och natten klär sig i sörjande svart och irrar ensam djupt inne i skogen.

Nu är det höst, och dödens långa natt är nära.

Sade jag döden? Det fins ingen död, det fins endast sömn. Det är endast en lång slummer som stundar. Lifvet skall hvila en tid i dvala, och det skall vakna ur den starkare och skönare än någonsin förr.

Då skall den nya solen vandra fram bland molnen. Han skall komma till jorden och gripas af kärlek till hennes fågring, skall skänka henne en ny klänning af guld och af glans och hålla sitt bröllopp med henne en jublande ljus natt om sommaren.

I lefvande varelser, I furor och blomster och flygande fåglar, det skall bli ett bröllopp hvars make aldrig skådats. Det skall stånda i månader tre, och vi, alla jordens och rymdens unga, skola vara tärnor och marskalkar. Två och två skola vi tåga fram

och böja knä för brud och brudgum och bringa dem vår lyckönskan; och i den ljusa bröllopsnatten, då jorden hvilar i solens famn, då skola vi också bli brudpar, då skola vi, alla världens lefvande väsen, hinna lyckans högsta höjd och förenas två och två!

I lefvande, det skall bli en fäst! Och till den skola vi öfva in en sång, hvars like aldrig sjungits. Vi skola dikta en ny brölloppshymn och spela en brudelåt som skall fylla rymden med toner.

I den sången skall allt skapadt ha en stämma, vi skola sjunga den två och två, vi alla lefvande lyckliga unga. Men bort därför med allt som klingar mörkt och falskt, bort med alla gamla slagdängor, med alla gamla utslitna instrument och alla brustna strängar!

Vinden tystnar och sväfvar bort i mörkret. Och skogen står stum i tankar och undrar öfver hans tal.

Men det dröjer inte länge förr än han kommer igän. Då rusar han fram med storm och dån, och han har med sig ett helt följe af kamrater, unga vilda sällar.

De ställa till ett lefverne i skogen. De ruska träden så att vissna löf och torra kvistar ryka i luften; de bryta alla multnade stammar och rifva om i buskar och tufvor; de sopa bort allt gammalt skräp från marken och hvirfla upp moln af fallna blad och förtorkade blomster och slika gamla sopor.

Så kom rägnet; den mörka himmelen öste vatten öfver jorden för att tvätta allt rent och fint och skura bort all rost och alla fula fläckar.

Det var de bullrande, oroliga förberedelserna till fästen. Alla lefvande väsen tänkte endast på den och började göra sig i ordning. Lofträden klädde af sig sina gamla tilltufsade klänningar och sina nötta, trasiga kjolar för att byta ut dem mot de nya bröllopskläderna; furorna stodo och provade strängarna på sina harpor och refvo bort dem som ej dugde.

Alla fåglar drogo bort till södern, där det ännu var sommar och blå luft, för att få ny klang i sina flöjter och klarinätter. Fjärilar och gräshoppor föllo till marken, döfvade af allt larmet, de bräckliga varelserna, och björnen gick i ide; han var inte riktigt säker på det där »nya», visste inte om han skulle bry sig om att vara med, utan ville sofva på saken först. Men han sade till om väckning när det skulle börjas.

Under hela denna orostid gick åskan där uppe i höjden, det dundrade och blixtrade i mörkret. Kanske var det de gamla gudarna, som vredgades öfver att jorden redde sig till en ny högtid och till att taga emot en ny sol.

Men i jordens dalar stängde människorna in sig i stugorna, tände ljus och brasor och satte sig framför dem att vänta. —

Och nu är det vinter.

Nu ligger en vit matta öfver skogens rentvättade golf, och stenar och stockar och kullar, som äro skogens möbler, äro skyddade af fina hvita öfverdrag.

Det är så tyst därinne i mörkret — det är den djupa, bidande tystnaden före fästen när allt stök är undangjordt och allt är redo att ta emot gästerna.

Men det är ännu något mer i denna tystnad; det är en tankfull stillhet och en diktarfrid. Nu blir den till, den stora brölloppshymnen; nu födas melodierna inom de tusen väsenden som drömma under snön, och nu diktas orden till den nya brudelåten djupt därinne i det lugna dunklet.

De stå i diktardrömmar, alla tallar och granar och svarta snår. I stjärnklara nätter kan man höra hur de gnola och mumla för sig själfva; och i molnfria dagar med sol öfver snön hör man hur de nya tankarna susa genom kronorna, hur drömmarna om den ljusa tid som kommer fylla de frusna varelserna med längtan och lycka, hur de i lugn och stark skaparglädje stå och lyssna till de brusande melodier och varma, granna ord som kvälla fram ur deras själars djup och flyta samman till takter och strofer, allt fullare och högstämdare för hvar soldag som går. —

Och så blir det vår.

Skogen vaknar, det blir åter lif och larm därinne. Det är de sista anordningarna, och de gå med lust och glädje.

De hvita öfverdragen tagas bort. En grön matta breddes öfver marken, inväfd med blomster och blad i alla möjliga granna färger. Lofträden draga på sig sina nya klänningar och draperas i de ljusaste och finaste slöjor och flor. Furorna spänna nya strängar på sina harpor och stå och stämma dem i de ljusnande vårnätterna.

Det är ett gnolande och ett kvittrande i alla snår; fåglarna komma åter från sunnanland med ny klang i sina pipor; fjärilar och flugor skaka af sig dammet och pröfva sina nya krafter i den ljumma luften, det är sus och ett surr af vingar. Alla krälande kryp se yrvakna upp mot skyn; det är ett prassel och ett tissel och tassel — af grässtrån och stjälkar som resa sig igän, nu då det tunga snötäcket blifvit bortlyftadt, af alla groende frön i jorden och alla rötter som sträcka på sig och skjuta ut nya trådar till fäste och stöd. Och safven sjuder i stammar och grenar; de suga honom i het törst ur jordens fulla barm, han stiger, stiger inom den gamla torra barken och kommer minsta kvist att darra af välbehag, minsta knopp att skälfva af njutning.

Det är ett spelande och ett ringande med tusen klockor. Nere i dalen klämta kyrkklockorna hvarje morgon och kväll, och vällingklockorna stämma in med dem. Uppe i bärgängarna gå korna och svänga sina klara skällor. Och i dungar och hagar sen! Alla försommarns blommor, konvaljer och blåklockor

och linnéor och hvad de allt heta, vända upp och ned på sina bågare, så att all doften strömmar ut och flyter och böljar öfver gräs och mossas; och då förvandlas deras bågare till klockor, de också, klockor med gullkläppar och med klaraste silfverklang! —

Och högsommarn är inne.

Då kommer vinden flygande en kväll. Han susar och mumlar, det hörs att han har oro i själen och att något skall hända. .

Han sväfvar fram genom dalarna och genom skogarna på bärgen. Han hviskar och gnolar — ha ni stämt, ha ni stämt? frågar han alla skogens väsen. Han knäpper på furornas strängar för att höra om de ha den rätta klangen; han rör sakta blåklockorna och konvaljerna och lyssnar till deras spel, han lägger örat till marken och hör efter om prasslet därnere går i samma tonart som alla de andra instrumenten.

Så flyger han omkring igän, höjer rösten och ger hvart väsen sin ton och hvar lefvande själ sin stämman. Det är en väldig orkester, en otalig kör af unga röster; och han frågar dem alla om de äro redo. Han frågar skogens och hagens träd och ängarnas blommor; han frågar lärkan i skyn och kornknarrn på åkern, göken i tallen och orren och tjädern i skogens djup. Han spörjer en mask som sitter och gnager på ett grässtrå, och en myra som släpar ett barr till stacken; skällkorna i tåkten och de blåa

bärgens ekon spörjer han, och fiolspelmän och sjungande jäntor på vägarna.

Och allt är klart. Vinden flyger upp genom skogen och stannar högst på Solklinten. Han slår ihop vingarna och står tyst och ser mot väster, där solen sjunker allt närmare jorden. . .

Då ser han två människor komma vandrande uppför branten.

Jan är den ena, den andra är Vif. Det är en tyst vandring, ingen af dem talar. De ha talat nog; Jan har förtalt henne allt det som händt denna vinter; han har berättat det lugnt och dämpadt, och hela hans berättelse har varit som en fråga och en bön till henne.

Men hon har ej svarat honom. Hon har gått och lyssnat tankfull och sluten som alltid. Då har han sjunkit tillbaka i mörkret igän, har känt vågorna slå samman öfver sitt hufvud och tyckt sig se sfinxens ögon stirra ur snårens skymning, liflösa och förfärliga.

Så skrida de mot höjden, medan rymden bleknar och skogssuset sjunger allt svagare.

Det är tyst kväll när de stiga upp på Solklinten. Det prasslar endast här och där i dungarna, och det susar stilla djupt nere i dalen. Jorden ligger så örörligt lugn under den molnfria rymden, och solen

sänker sig på hvilande röda vingar mot de blå bergen i väster.

Jan och Vif stå stumma af andakt och sjunka hän i stillheten, som en gång förr — för längesedan. Det är som om de sakta grepos af en förtrollning, de känna hur deras tankar glida allt närmare hvarann, och tycka sig växa upp ur jorden som två träd — det stiger liksom en varm och rusande stark saf inom dem, och deras stammar böja sig mot hvarann..

Då går solen ned. Då slår den timme efter hvilken allt lif längtat en lång mörksens tid. Fulländningens och lyckans timme!

Det är midsommarens bröllopsnatt som är inne. Det är den stund då solen sluter jorden i sin famn och sjunker i hennes sköte.

Det är den tysta, heliga stund, då dagen smälter samman med natten, ljuset med mörkret — sorgen med glädjen. Den korta, härliga natt då rymdens glans smälter samman med skogens skymning!

Tystnaden ligger som en skälfvande ljusdimma öfver näjden. Men det är icke sömnens tystnad eller dvalans döda stillhet. Det är lyckans lugna, ljusa midsommarsvaka; det går en rysning af salighet genom allt lefvande. Alla skilda väsen förenas, alla själar, som sökt och längtat, finna hvarandra. Två och två famna de hvarandra och bli ett, med hvarandra och med allt. Ty det är samma lif och samma

lycka som strömmar genom dem alla i lugna, varma vågor.

Det är fulländningens och lyckans stund. Alla världens millioner väsen hvila hos hvarann som brud och brudgum.

Så hvila ock två unga människor på Solklintens högsta höjd.

De hvila där i ett kärlekens famntag och ge sig åt hvarann med själ och kropp, helt och fullt och för evigt.

De bli ett väsen, och det väsendet lefver alltets lif och känner hela världens lycka.

Men den ljusa natten skrider, och midsommar-
dagens morgon randas.

Det börjar åter prassla och röra sig i snåren, det susar åter djupt nere i dalen. Och vinden vaknar på Solklinten, står där osynlig med vingarna utbredda öfver de två unga människorna och skådar ut öfver jorden.

Då börjar rymden skifta i rödt bortöfver bärgen. En varm ljusröd dager glider allt högre öfver det blåa himlafältet och öfver gröna bärg och skogar.

Vinden står tyst och väntar, skälfvande af en salig oro. Och i samma ögonblick, som solen går upp, flammande röd och väldig, slår han ett sjungande slag med vingarna och höjer sig blixtnabbt öfver klinten —

Det är tecknet som hela den stora orkestern väntat på. Nu bryter den lös, den jublande brölloppshymnen; nu brusar den fram i mäktiga tongångar och fulla ackord, den nya brudelåten som sjunges af alla lefvande väsen.

De sjunga den två och två, en otalig kör af unga klara röster. Hvert par har sin egen melodi, men alla dessa melodier fläta sig samman till en enda. Hvert och ett af alla dessa dubbelväsen har sin egen klang och sin egen stämma, men alla dessa toner flyta samman till en ton och till en samklang, som omfattar allt och fyller hvert stoftkorn i mullen och hvarje våg i den blåa rymden med klang och jubel. Med klang af lifvets oförgängliga makt och styrka, med jubel öfver lyckan att vara till i solen och att vara två och vara unga!

På Solklintens topp stå två människor och lyssna, tätt slutna intill hvarann. De tycka sig stå midt i världen, i alltets medelpunkt; allt rör sig kring dem, jorden och solen och alla oändlighetens världar kretsa kring dem i lugna, evigt likformiga banor. Och alla världens väsen sväfva rundtom dem två och två; alla själar dansa rundtom dem parvis, de äro tärnor och marskalkar, och de äro själfva på samma gång brudpar!

Då ringa kyrkklockorna nere i byn. Ding dinge dång, det ringer till hälg, och det ringer till bröllopp! Skällkorna borta i bärghagarna svara, och alla blomsterklockor stämma in, ding dinge dång!

De klämtande klara tonerna stiga ur dalarnas djup, stiga ur skogarna mot höjden. De bäras genom furornas kronor och genom den klara, solfyllda luften af ett starkt sus. Det suset är såsom en sång af ett lefvande väsen, ett enda, oändligt väsen, ett väsen med själ och med lyckliga tankar.

Sommarnattens sus i de stora skogarna!

ETT EFTERSPEL
I DUR.

Nu vandra Jan och Vif kring på vägarna för att visa dalar och bärg hvad lyckan är!

De gå hand i hand, och deras steg dansa i landsvägarnas mjuka sand och i skogsstigarnas mossor.

De skratta mot solen, de ropa till bärger bort-
öfver sjöarna, och bärger säga efter deras sjungande ord, och solens varma kärlek strålar öfver dem och öfver näjden. —

De vandra i dalen, genom hagarna och öfver ängarna. Korna, som beta i hagarna, klappa de på halsen och stryka deras fina skinn; då vifta kossorna på svansen och råma. De nicka åt folket på ängarna; då stanna lie och harka, kararna ta af sig hattarna och kvinnorna de le, och alla önska de lycka på färden. —

De vandra förbi en stuga vid vägen; Mor hon står i dörren och ber dem stiga in, och Far bjuder dem dricka. Det vimlar af småfolk därinne, de äro blyga först och krypa bakom Mor; men så får Jan tag i en fiol och klämmer till med en polska, och snart dansa tio ungar rundt i ringdans, och midt i ringen dansar Vif med minsta lillan! —

De fara omkring i socknen och hälsa på i gårdarna. Det är Sleipner som drar dem i dansande traf. Och hvart de komma blir det lif och sång och musik; det blir vin och frukter och röda bär, och skålar och glada fästtal i oändlighet.

Det är som om man måste le och känna sig förnöjd till sinnes, bara man ser på dem. Det var väl det som gjorde att de gamla måste ge med sig, fast de i början hade sina betänkligheter. Det var ju inte så underligt efter alla de historier som Jan spelat hjälte i; men det gick i alla fall snart öfver, man såg ju att det var allvar den här gången, och att det i själfva verket inte kunde vara på annat sätt.

Då ställdes det till ett kalas för släkt och vänner, och alla voro lyckliga och glada. Och släkt och vänner svarade med nya kalas, det blef en hel rad fästligheter, riktigt roliga och treffliga.

Men hälst vandra Jan och Vif i skogarna. Där lefva de lifvet rikt och fullt och spela med i skogens sagor och händelser.

Så är det en dag om sommaren, det står sol i skyarna och ligger sol i snåren. Det lyser rödt från byarna och skiner som gull på kärrens gröna alger, det lyser hvitt i hagarna af sippor och konvaljer. Djupt ur dalen hörs forsens dån som ett hjärta, bultande och bankande; det brusar genom skogen när älgen kommer vankande, yr af sol och blomdoft. Med den stora mulen flåsande och med glans i det bruna skinnet går han i solskenet dåsande och underlig i sinnet.

Dofterna döfva honom, fötterna bli tunga. Då hör han plötsligt två unga röster i skogen, de skratta och de sjunga. Han stannar bredvid stigen, han ser dem mellan grenarna, de klättra i sång bland stenarna, och det spelar i snåren.

De sväfva förbi öfver tufvorna, och kring dem står en gyllene solskenssky. Framför dem gapa klyftor och stup, men solskenet bär dem öfver alla lurande djup. Så försvinna de i snårens natt, deras sång och skratt dör bort i skogens brus. Det blir tyst och mörkt; men då älgen lyfter blicken, ser han dem högst på Solklintens höjd, och kring dem strålar all solskenets lycka, all viddernas fröjd!

Han står och stirrar bredvid stigen, älgen. Ett

sista klingande eko kommer gungande uppifrån fjällen; så sänker sig den tysta, ljusa sommarkvällen.

Skogen mörknar, natten skrider. Men bredvid stigen står älgen än och tänker; och ett återsken af kvällsolens röda, varma glans dröjer i hans stora ögon. —

Åter är det en kväll om sommaren, de två komma ströfvande på en skogsstig.

Då få de syn på något mörkt, som ligger hop-sjunket i mossan under en gran. De gå närmare och böja undan de täta grenarna; det är en man, han tyckes sofva tungt och djupt.

Så upptäcka de något som glimmar och glänser bredvid honom i det mörka lingonriset. Det är hans hand, och den är smyckad med ringar på hvart finger.

Jan kryper intill honom och lägger handen på hans bröst. Det häfves ej, hjärtat slår ej. Kung Ring är död; han har hunnit fram nu och funnit den han sökt så länge.

Jan reser sig, och Vif smyger sig intill honom. De stå där tysta och tänka samma tankar.

Och innan de gå sin väg igän, breda de några friska grenar af en ung gran öfver den döde. —

Och de vanka i skogarna, och hälst i tallskogen nedanom Solklinten.

Den är inte bara en gammal skog, den är ett stort slott och det är deras.

Tallslottet är omgärdadt af en fast stenvmur rundt om, och det är många portar i den — den ståtligaste ligger ofvanför Brusala, den har jag beskrifvit förut. Och därinne finnas många hundra salar, och pelarstammarna stå där i tusental, höga och raka och röda som koppar och guld. Hvert man än vänder sig, har man alltid nya väldiga gemak ikring sig, de öppna sig åt alla håll, alla äro de täckta af höga tunga hvalf, och öfverallt går blicken vilse i ändlösa pelargångar.

Där gå Jan och Vif om sommardagarna och ropa och sjunga. Det är klingande glada sånger och lyckans visor, som de diktat tillsammans — jag skall skriva af några af dem och ge er, när jag väl har berättat den här historien till slut. Och det är klang och glädje i deras röster; de dansa mellan kronorna, de slingra sig samman och stiga under himlen, de skiljas och hvirfla som drillande fåglar däruppe; så mötas de och famna hvarann i ett skälfvande ackord, så sjunka de igän, sluta sig tätt till hvarann och domna i skogsdunklet . . .

Det fins en plats i slottet, där de ofta sitta och drömma om kvällarna. Den är just i skogsbrynet åt Ljusnaredalen; där fins ingen stenvmur, och den behöfs inte håller, ty där stupar bärgväggen lodrätt mot dalen. De yttersta pelarna stå i en rad längst ut på kanten; mellan dem äro slottsfönstren, höga väldiga bågfenster från golf till tak.

Det står en bänk strax innanför dem, stoppad med torf och mossor. Där sitta de två försjunkna i skådan. Det är en rad af tafior tätt bredvid hvarann, tallstammarna bilda ramar kring dem; det är en utsikt som inte många slottshärrar ha maken till genom sina fönster: dalen med skogar och dungar, med sjöar och åar, med hvita gårdar och röda stugor i grönskan; Furuborg ligger midt nedanför i kvällssolen. Och västan om dalen de blåa blåa bergen, som skimra röda längst bort under solnedgången!

Där sitta de två och talas vid om kvällarna. De tala om lifvet och lyckan, om det som är och om det som skall komma. Hennes ord äro som doftande blommor, de öppna sig stilla och nästan skygt; men hans ord äro som fjärilar, de fladdra hit och dit, de slå ned i hennes tysta blommor och suga deras doft och flyga vidare med den i lek och lycka.

De tala om den långa längtans tid som gått, om dessa mörka år aforo och ensam sökan. Hur de många gånger varit så nära målet och hvarandra, men hur alltid någon annan kommit och stält sig emellan dem. Hur tung och svår tviflets och ovisshetens väg varit att vandra i ensamma nätter — för dem båda.

De tala om allt det som väntar, och då se de en annan väg framför sig, jämn och solbelyst och utan slut. De komma öfverens om att köpa en jordlapp däruppe under Solklinten och bygga sig en stuga där, den skall heta Furbo — det är en förkortning

af Furuborg, som man hör. Den skall ligga gömd bland tallarna, omgifven af brandgula liljor och solrosstånd, men från förstukvisten skall man se öfver både Norrsjödalen och Ljusnaredalen, en på hvar sida; under taket och i träden rundt omkring skola fåglarna ha sina bon, och sommarens blommor och röda bär skola kläda väggarna med brokiga tapeter.

De skola förstås inte gräfva ned sig där för alltid. De skola vandra ut i världen och ställa sig på sin plats i de kämpandes led. Å, det skall bli en härlig kamp, i sol och sång och glädje!

Men ibland, när skogssuset kallar dem och lockar alltför starkt, då skola de flyga ditupp till stugan och gömma sig där under Solklinten. Och ibland om vintern, när mörkret hvilar tungt öfver jorden, skola de krypa in där och ligga och lyssna till hur skogen står och gnolar och diktar i mörkret — då skall en gränslös, strålande rymd stå i den trånga kammaren, och en majfager värld skall födas där i den tysta, kalla natten!

Ja, få se hur det kan gå med den saken och hvad det kan bli af dem med tiden.

LYCKANS VISOR.

FÖRBI.

Och alla mina tankar
de gå på en gammal melodi,
de dansa i takt till en visa —
tag korgen, tag sorgen, för hej falleri,
sommarn är snart förbi!

Och alla mina tankar..
Jag knäpte på fiolen
och ville ha den visan fatt.
Hon gömde sig, hon slingrade
och löpte bort i ett skratt.
Jag strök en ton i längtan,
den skar så gällt som ett skri —
sommarn är allt förbi..

Då kom hon, se då kom hon,
min sång och min lärka, så drillande ung;
då fick jag fatt den visan,
stäm fiolen i solen och sjung, å sjung!

Och alla mina tankar,
de dansade, för hej falleri,
allt till en gammal melodi,
de sjöngo om en sommar
som aldrig går förbi!

KUNG TANKE.

Kung Tanke sitter på sin tron
och skådar sina länder.

— Mitt är det minsta af fåglarnas bon,
mina alla världshafvets stränder!
Hans blickar sluta i gränslös famn
rymd utan mått och jordar utan namn.

Häll vare dig, makt,
som lif och död mig underlagt!

Då träder till Kung Tankes tron
en mörkögd, åldrig kvinna.

— Mig tycktes jag hörde en glädjeton
genom rymdernas mörker brinna.
Kung Tanke, har aldrig fru Sorg du mött? ...
Kung Tanke böjer sitt hufvud trött.

Hvar är din makt,
ditt väldes oförgängliga prakt?

Då sväfvar mot Kung Tankes tron
en jungfru med blickar ljusa.
— Mig tycktes jag hörde en sorgeton
emot rymdernas gryning susa...
Och jungfru Lycka hans ögon slöt,
Kung Tanke somnar i jungfruns sköt.
Hvar är din makt,
och slafvarna dina, hur hålla de vakt?

Kung Tanke sitter på sin tron
och ser ut öfver land och vatten.
— Nu ljusnar en dager i mörkaste mon,
och soln smälter samman med natten.
Fru Sorg, mig i moders ställe blif,
men du, jungfru Lycka, min drottning och mitt vif —
nu månde min makt
lysa i jordenes djupaste schakt!

KUNG DRÖMMARE.

Kung Drömmare, Kung Drömmare,
han trifs ej i slottets salar.
Han lägger gyllene kronan af
och griper sin gamla vandringsstaf
och till sin hofnarr talar:
Tag kronan, narr, tag mantelen blå,
till främmande land mina tankar stå ...
Kung Drömmare han vandrar
sin väg genom gator grå.

Kung Drömmare, Kung Drömmare,
han vankar vida slätter.
Hvar väntar liten Karin min,
hvar går hon ensamma stigen sin
i längtans långa nätter?
Hvar blommar din sorg, hvar doftar din gråt,
hvar spelar din kärleks fåglalåt? ...
Kung Drömmare han irrar
mot skogen sin ändlösa stråt.

Kung Drömmare, Kung Drömmare..
Och somrar gry och svinna
och höstar föröda hvad vårar bygt,
och välden stiga som fåglars flykt
och sjunka som moln och förbrinna.
Och narren är murad i grafven in —
Kung Drömmare, hvar är tronen din?
Kung Drömmare han hvilar
i skogen hos kärestan sin.

TRE SOL-VISOR.

I.

DANAE.

Där gick en jungfru i rymden
bland molnens jungfrur alla.
Hon lyste så hvit i vinterns natt,
månen som smycke vid barmen satt,
kring ännu stjärnor kalla.

Jungfru Jord,
Jungfru Jord,
flingorna falla och falla!

Hon lade sig att sofva
bland skyar, grå och tunga.
Hon sof så lugnt öfver bolster blå,
hon bredde sig hvita lakan uppå
och täcke af skyar tunga.

Jungfru Jord,
Jungfru Jord,
hon sof som en död, den unga. —

Där gick en konung i höjden,
gick ensam i himlens salar.
Hans öga var eld, hans lockar af gull —
å, gull är annat än stoft och mull,
det skiner, det sjunger och talar!

Konung Sol,
Konung Sol,

han trådde till djupets dalar.

Han vandrade ofvan molnen,
hans hjärta sjöng i längtan.
Hvad finnes, grå skyar, djupt under er?
Här likar mig intet, blott himmel jag ser,
så öppnen er för min trängtan!

Konung Sol,
Konung Sol,

han stod i stirrande väntan.

Då rämnade moln och skyar.
Då skådade han all världen.
Och djupt i mörkaste djupet han såg,
hvar sofvande jungfrun i drömmar låg.
Då sjönk han i blåa fjärden.

Konung Sol,
Konung Sol,

hvert bär så hasteligt färden?

Han sjönk i rymdens vågor.
Hans lockar svallade vida,
hans ljusa öga göt rägn af gull,
af gyllene glans stod rymden full
och det sken från hans kläder sida.

Jungfru Jord,
Jungfru Jord,
nu må du ej längre bida!

Och jungfrun ur slummern vaknar.
Hon kastar de täcken tunga,
hon känner en värme i yppigt sköt,
hon blomstrar af lycka — en flod sig göt
så gullvarm i lemmar unga.

Jungfru Jord,
Jungfru Jord,
rik är en konungs kärlek!

II.

MIDSOMMAR.

Det var den unge Kung Soldag,
den flammande,
den glammande,
han gick och sang i sin gyllene skog,
han sang och han log
i sin gyllene skog,
han sang, han sang och han log!

Jag är Kung Sol, Kung Soldag,
leklysten,
smeklysten,
Kung Soldag, I stjärnor blå!
Åhej å hallå,
I stjärnor blå,
hvem vill väl i dansen gå?

I dans med Konung Soldag,
den drillande,
den villande ..
I stjärnor, nu stundar ett lif!
Ett fjärilslif,
ett lärkelif —
hvem blir väl mitt unga vif? —

Prinsässan Natt, den tysta,
den irrande,
den stirrande,
hon drömde i sin blåa skog,
ett löje hon log
som darrade och dog,
som skälfdde kring jorden och dog ..

Kung Soldag, å Kung Soldag,
du svärmande,
du värmande,
min längtan är så tung!
Kom ljus, kom ung,
min sol, min kung!
Min längtan är så tung — —

Och midsommarn kom till jorden,
kom strålände
och prålände! —
Då möttes de två en skymningsstund
med mun mot mun
i grönan lund,
det var en härlig stund!

Då slöt den unge Kung Soldag
— den brinnande,
allt vinnande! —
Prinsässan Natt i sitt sköt.
Och en glans sig göt
kring all jorden, som flöt
i lyckans gyllene sköt!

III.

ETT LIF.

Du Jungfru Jord, du Jungfru Jord,
godmorgon och goddag!
Prins Sol dig hälsar med varma ord,
hans hyllning i nåder tag!
Statt upp från snöhvita bädden din,
nu randas din unga lycka —
din fågring i skäraste skir svep in,
gullhåret med blomster smycka!

Nu är det morgon, nu är det vår,
hör lärkan, hör flöjt och fiol!
I finaste bruddräkt jungfrun går
i dansen med unge Prins Sol.

Men knopp blir blomma, goddag Fru Jord!
 Din barm är dårande full,
 din yppiga fågring är vida spord,
 och Kung Sol strör kring dig sitt gull.
 I vandren samman hand i hand,
 i svällande sammet klädda;
 mjukt gräs I bären, och blomster och band
 att hvar tufva till brudsäng bädda.

Nu är det sommar och middagstid,
 hör göken, i väster han gol!
 Nu sträfva de samman i glädje och id,
 Fru Jord och den starke Kung Sol!

Men blomma blir frukt, godkväll Fru Jord,
 du är fager ännu i din höst!
 Du sitter som husmor vid rågadt bord,
 och än sväller högt ditt bröst.
 Där är fäst i ditt hus, och du lyss till dess larm
 i glänsande gullrödt siden —
 hvi drömmer du då, hvi häfves din barm?
 Är det sorg att din dag är förliden —

Är det sorg att dig väntar en dvala tung
 och att slut är din sträfvans stig?
 Se, från snöhvitt bädd skall du uppstå ung,
 och Kung Sol skall vaka hos dig!

TVÅ FJÄRILAR.

Det var en gång två fjärilar,
så var det sol och sommardoft,
å, det var sol och blomsterdoft,
och molnens hvita jungfrur
de lekte på himlens blåa loft
i solen!

Två fjärilar, de fladdrade
bland blad och blomster hit och dit,
den ena hette Liljahvit
och Rosenröd hette den andra,
och Rosenröd jagade Liljahvit
i solen!

Två fjärilar, två fjärilar —
Liljahvit flydde för Rosenröd,
och rundt omkring stod sommarns glöd,
och alla blomsterkalkar
de stodo fulla utaf mjöd
i solen.

Två fjärilar, de dansade
en hvirfveldans i doft och sol,
då logo vallmo och viol
och ville med i dansen,
och alla myggor spelte fiol
i solen.

Två fjärilar, de tumlade
bland blad och blomster upp och ned,
Liljahvit in i en buske gled
och Rosenröd gled efter,
sen var jag inte längre med
i solen!..

EN SPELMAN.

Det var en spelman, som du, som jag,
som alla som spela och tralla,
en dudeli-däjlilig solskensdag,
en solskensdag för alla!

Han mötte på vägen en ensam man,
en skumögd och grubblande stackars man:

»Du spelman Lif,

å, spela mig sol, och ljus mig gif!»

Men han spelte i moll, och han skrattade gällt,
han spelte så mörkt öfver öde fält.

Det var en spelman, som jag, som du,
som alla de spelande dårar!
Han mötte på vägen så blek en fru
i svart och i gråtande tårar:
»Å klockorna, klockorna, bing å bång,
skall aldrig den tystna, den dödens sång —
du spelman Lif,
en endaste ton från ditt spel mig gif!»

Men han spelte som klockor, som bing å bång,
som grafvens klockor och dödens sång.

Det var en spelman, som hi som hej,
som alla som spela och sjunga —
han mötte på vägen, solinda solej,
två fjärlar, två fåglar, två unga:
»Du Lif, vill du spela en solmelodi,
men vill du det inte, så spela väl vi!»

Och spelman Lif,
han ser på oss tvänne, på mig och mitt vif,
och han spelar all jordenes salighet
i den fagraste visa han vet!

SORGEN.

Det var Kalle Glader och kärestan hans,
de gingo som i dans!
De gingo i dalen hand i hand
på blommiga vägen
och sjöngo om sorgen, och sorgen var en sägen
om ett fjärran land bortom skogens rand.
De skrattade och dansade,
med blomster bekransade,
och sjöngo om sorgen en ljudelig låt,
och sorgen var en saga att skratta åt!

Så gick Kalle Glader med kärestan sin
i mörka skogen in.
Då kommo sorgens hundar,
sorgens hundra hundar —
de tittade fram
bakom sten, bakom stam,
de tassade och smögo ur alla mörka vrår,
de krälade och kröpo ur alla svarta snår.

Sorgens hundra hundar —

de kommo ur klyftor, ur dungar och lundar,
 de hette Kval och Kvida, och Sot och Sår och Nöd
 och Jämmer och Elände, och den bleka Död,
 de reste svarta borst, och svansarna de svängde
 och spände hvassa klor och stirrade och blängde
 med vilda röda ögon som brunno..

Och när de sen hunno
 fram till Kalle Glader och kärestan hans,
 de började en dans
 med grinande käftar och betar som guisslade,
 och tjöto och gnälde, och skälde ibland.
 Och rundt om i snåren det stirrade och risslade
 i sorgens vilda skog, i sorgens mörka land...

Men se, Kalle Glader och hans lilla vän
 de tittade igän!

De tittade med ögon som hade solens glans,
 då stucko sorgens hundar mellan benen sin svans.

De sade bara buh!
 och ropade uhu! —

då tego sorgens hundar och sneglade skrämda
 och stannade som tämda.

De skrattade och gnolade hand i hand,
 då lyste solen fram öfver sorgens land,
 och sorgens hundra hundar de lomade af
 i släpande traf,

de skämdes och smeto, båd Jämmer och Nöd
 och Kval och Elände och den bleka Död.

Och Kalle, Kalle Glader och hans lilla vän
 de sjöngo igän,

de sjöngo om sorgen och gingo som i dans,
 och sorgen var en saga som alls inte fans!

SPÅFOLK.

Den göken bort i västanskog,
han gal, han spår.
Och frågar du,
hur många år du ensam går —
han vet det nog, han svarar nog,
ku-ku! ku-ku!

De hvita prästekragar
på gröna ängen stå.
Och frågar du sommardagar
ja — nej, ja — nej —
de hvita prästekragar
i sol och himmel blå,
de svara, de spå!

Men svarta fjärlar i skumma snår
så tungt med vingarna slå.
Möter du dem i vaknande vår,
du utan frågor veta får,
när bäddas skall din bår.
De svarta fjärlar i vaknande vår,
de fladdra och de spå..

Hallå!

I skogen en solande sommardag
två unga tattare vandra,
och hon är hon, och han är jag,
och vi sjunga och se på hvarandra:
Se vi, se vi äro gökar två,
som gala och spela och spå,
se vi äro leende prästekragar
som svara ja i sommardagar,
svarta fjärlar äro vi,
men frågar du med suckan svår
när bäddas skall din bår,
då svara vi hej! då svara vi hi!
och fladdra dig snabbt förbi!

LYCKAN.

Och lyckan kommer och lyckan går
och kommer väl snart tillbaka!
En susande natt öfver bärigen står,
och skogen har midsommarsvaka.
De gunga, de gnola, båd gran och lind —
det är skogens lycka, att vagga i vind,
och hvar har sin,
och jag har min,
och stackars den som blir utan!

Det går en spelman i grönan lund,
han har en blomma i hatten —
»Godkväll, du Blåöga Rosenmund!»
Det spelar, det hviskar i natten...
För dudelidej, det är spelmanslycka,
men blommans är att en spelman smycka,
och hvar har sin
och jag har min,
och stackars den som blir utan!

Och solen stiger på himlen blå,
i bärigen två unga sjunga.
Men nere i dalen i stugor små,
där sofva alla så tunga;
där ligga de och snarka i kammare kvaf,
och ljufvare lycka vet dalen icke af,
men hvar har sin
och jag har min,
och ingen, ingen blir utan!

VI TVÅ.

Vi två, vi barn af skogen,
vi äro tvänne strängar
på lifvets gamla fiol —
å spela på oss, å spela på oss,
du spelman Sommarsol!
Smek oss med dina fingrar,
de mjuka gyllne fingrar,
och stryk oss mildt med din stråke,
din fina gulltrådsstråke —
vi skola darra af fröjd, af fröjd,
vi skola klinga i himmelens höjd,
du Sol, vi skola sjunga,
vi unga, vi unga!

Vi äro tvänne strängar,
vi äro stämnda samman
till ett ackord i dur —
å spela på oss, å spela på oss,
du Sol bland bärg och fur!
Vi skola jubla, vi skola sjunga
så skogen dansar och bärigen gunga,
det skall en visa om lyckan bli,
en blå och blommande melodi —
säg, tror du ej, säg, tror du ej,
du spelman Sommarsol,
att där skall dallra ett eko
i lifvets gamla fiol?!

EN GÅNG GAF JAG MIN
KÄRA EN SAGBOK, OCH
DÄR SKREF JAG DEN
HÄR VISAN OM LIFVET.

Det var en gång en gammal gammal skog,
så var det två människor unga;
de kommo tillsamman, när dagen han dog
och Far och Mor de sofvo så tunga.

De smögo till hvarann
när sommardagen svann,
och lifvet blef en sång,
en bäfvande sång,
en underfull saga i skogen..

Men sommar blef vinter och blef sommar igän
och dagarna de lefde och dogo.

»Tag röda gullringen, min käresta vän!»
och Far och Mor de logo, de logo!

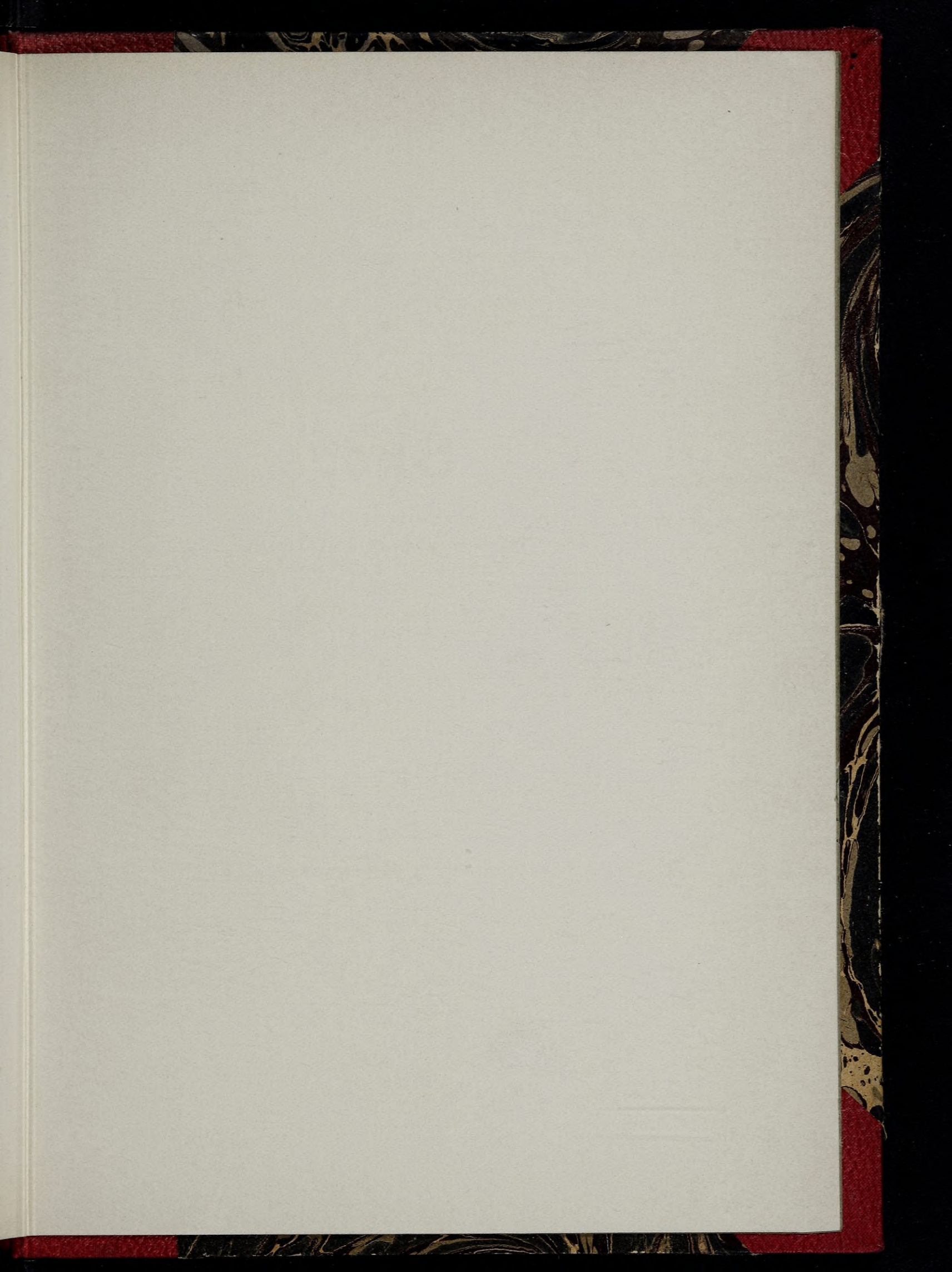
Och arm i arm de två
på vägarna gå,
och lifvet är en sång,
en jublande sång,
en sommarens saga i skogen.

Men sommar blir väl vinter och vinter blir vår,
och tiden den flyger som en slända.

»Sen lefde de lyckliga i många många år»,
se, så är det sagorna ända.

Och sol och himmel blå
och blomster och vi två —
å, lifvet är en sång
så lång, lång, lång,
och lifvet är en saga i skogen!





Af samma författare utkom i fjol:

Skog

En skissbok från Bäragslagen

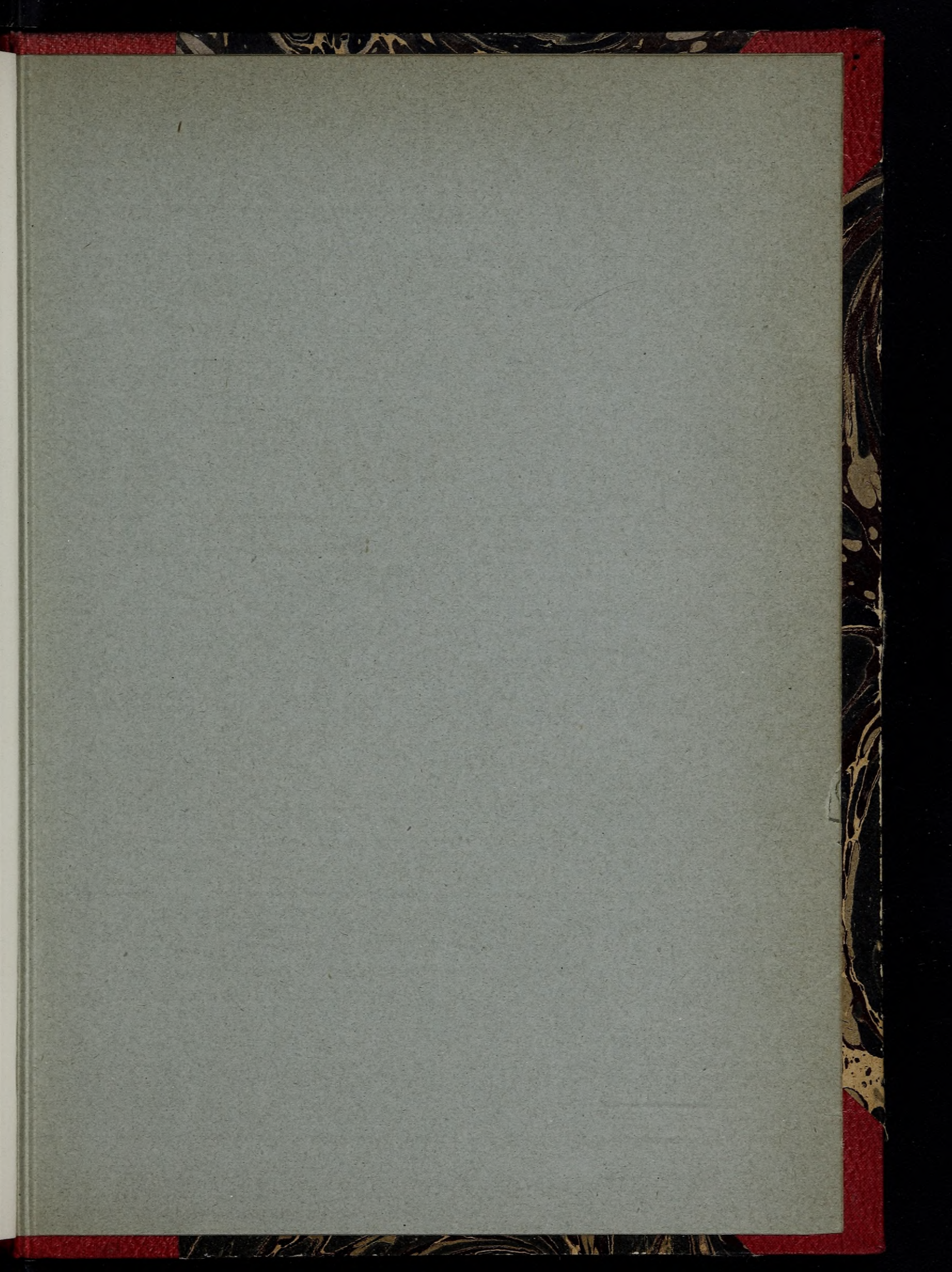
illustrerad af ANSH. SCHULTZBERG

Pris 3 kr.

»Det är någonting svalkande friskt i denna bok, något, som sätter känslans och fantasiens strängar i rörelse.» (N. D. A.)

»Denna samling skisser bör hälsas med glädje, såsom varande alster af en frisk, af kraftig stämning uppbyren naturdyrkare, som tyvärr i vår litteratur har alltför få representanter.» (Handelstidningen.)

Wahlströms & Widstrands förlag.



LUNDS UNIVERSITETSBIBLIOTEK



15000

600412095